

Ružomberok

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
MESTA RUŽOMBEROK
na roky 2024 - 2030**

2024

Milí čitatelia, obyvatelia Ružomberka, vážené dámy a páni,

v živote človeka niekedy nastanú situácie, kedy potrebujeme pomoc iných. Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Prostredníctvom nich samosprávy a ústredné orgány štátnej správy podporujú sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Plánovanie je najmä v oblasti samosprávy veľmi dôležité. Ukazuje nám totiž cieľ, ku ktorému sa chceme ako mesto dostať. Obzvlášť v oblasti, akou sú sociálne služby, je potrebné poznať ich súčasný stav a zároveň potreby obyvateľov na konkrétne sociálne služby, ich rozsah a formu. Z potrieb totiž vychádzajú konkrétne dlhodobé plány mesta v tejto oblasti.

V rukách držíte Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024 – 2030, ktorý je výsledkom spoločnej práce všetkých, ktorí sa na jeho vzniku podieľali. Je zároveň ovocím mnohých diskusií, analýz a vzájomných konzultácií. Definuje naše aktuálne postavenie, ale i možnosti, či v niektorých prípadoch želania, kam by sa až mala úroveň poskytovaných sociálnych služieb v Ružomberku posunúť.

Komunitný plán je strategický dokument mesta, ktorý rieši problematiku v oblasti sociálnych služieb a vytvára efektívny, transparentný a dostupný nástroj na plánovanie, riadenie, poskytovanie a rozvoj kvalitných sociálnych služieb v Ružomberku.

Príprava kvalitného Komunitného plánu sociálnych a súvisiacich služieb preto nie je otázkou jedného týždňa či mesiaca. Do jeho prípravy sme pozvali odborníkov, poskytovateľov i prijímateľov sociálnych služieb, zástupcov neziskových organizácií, občianskych združení, akademickej sféry, mestského úradu, kompetentných štátnych úradov, inštitúcií a širokú verejnosť. Výsledok ich spoločnej práce tvorí rámec, akým sa budeme do roku 2030 v sociálnych službách na území nášho mesta rozvíjať.

Ďakujem všetkým, ktorí sa do prípravy plánu činnorodo zapojili, najmä Oddeleniu sociálnych služieb a zdravotníctva Mestského úradu v Ružomberku, ktoré prípravu koordinovalo. Verím, že zo strany odborníkov i poskytovateľov sociálnych služieb pretrvá rovnako aktívna účasť aj pri samotnej budúcej realizácii navrhovaných opatrení, ktorých nie je málo.

Všetkým nám pri ich realizácii želim veľa síl i energie.

JUDr. Ľubomír Kubáň
primátor mesta Ružomberok

OBSAH

Úvod	6
1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb	7
1.1 Proces komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Ružomberok	8
1.2. Strategické dokumenty a základný legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb	11
1.2.1 Strategické dokumenty na medzinárodnej úrovni	11
1.2.2 Strategické dokumenty na národnej úrovni	12
1.2.3 Strategické dokumenty na regionálnej úrovni	15
1.2.4 Základný legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb	17
2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie mesta Ružomberok	21
2.1 Demografické údaje	21
2.2 Školstvo a kultúra	24
2.3 Trh práce a nezamestnanosť	25
2.4 Sociálna pomoc a podpora	28
2.4.1 Pomoc v hmotnej núdzi	28
2.4.2 Sociálna pomoc	31
2.4.3 Štátne sociálne dávky	32
2.4.4 Kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia	35
2.4.5 Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela	38
3. Sociálne služby poskytované v meste Ružomberok	45
3.1 Poskytovatelia sociálnych služieb	46
3.1.1 Mesto Ružomberok ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb.....	46
3.1.2 Žilinský samosprávny kraj ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb	57
3.1.3 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb	60
3.2 Analýza potrieb obyvateľov mesta Ružomberok v oblasti sociálnych služieb..	68
3.3 SWOT analýza	78
4. Strategická časť	81
4.1 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny I- Deti, mládež a rodina	82
4.2 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny II - Dospelí, seniori a osoby zdravotne znevýhodnené	87
4.3 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny III - Občania ohrození vylúčením	94
4.4 Prierezové ciele a opatrenia	100
5. Implementačná časť	103
5.1 Monitoring a hodnotenie realizácie KPSS	104
5.2 Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS	105
Záver	106
Prílohy	107

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ADOS – Agentúra domácej opatrovateľskej služby
BDP - Bezplatná dlhová poradňa Ružomberok
CDR – Centrum pre deti a rodiny
CVČ – centrum voľného času
EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy
KDAH – Kultúrny dom Andreja Hlinku
KPSS – Komunitný plán sociálnych služieb
KPSaSS– Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
LIPTOV 2030 - Strategický rozvojový dokument pre územie udržateľného mestského rozvoja Ružomberok – Liptovský Mikuláš
MPSVR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MRK – marginalizované rómske komunity
MŠ – materská škola
MVO – mimovládne organizácie
MsZ – Mestské zastupiteľstvo
NÁRODNÉ PRIORITY – Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 - 2030
NDC – Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu RK-PREROD
NP – národná priorita
NRS – náhradná rodinná starostlivosť
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OSSaZ – Oddelenie sociálnych služieb a zdravotníctva
PF KU – Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PS – Pracovná skupina
SPODaSK ÚPSVaR – oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok
SR – Slovenská republika
STRATÉGIA 2030 - Stratégiu pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030
UoZ – uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok
VÚC – vyšší územný celok
VZN – všeobecne záväzné nariadenie
ZÁKON O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH - zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
ZŠ – základná škola
ZUŠ – základná umelecká škola
ŽSK - Žilinský samosprávny kraj

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tabuľka č.1 Počet obyvateľov mesta v rokoch 2018 -2022	22
Tabuľka č.2 Počet obyvateľov mesta vo vekových skupinách	22
Tabuľka č.3 Vývoj priemernej ročnej evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Ružomberok	26
Tabuľka č.4 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2022	26
Tabuľka č.5 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania k 31.12.2022	26
Tabuľka č.6 Počet a štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2022	27
Tabuľka č.7 Počet UoZ k 31.12.2022 podľa obcí okresu Ružomberok	27
Tabuľka č.8 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami v okrese Ružomberok	29
Tabuľka č.9 Jednorazová dávka v hmotnej núdzi	30
Tabuľka č.10 Jednorazová dávka sociálnej pomoci	32
Tabuľka č.11 Štátne sociálne dávky za rok 2022	33
Tabuľka č.12 Príspevky náhradnej rodinnej starostlivosti za rok 2022	33
Tabuľka č.13 Inflačná dotácia za rok 2022	34
Tabuľka č.14 Prehľad peňažných príspevkov na kompenzáciu za rok 2022	37
Tabuľka č.15 Počet rodín/detí, ktorým bola poskytnutá sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela	40
Tabuľka č.16 Dôvody vykonávania sociálnej kurately pre deti	41
Tabuľka č.17 Náhradná rodinná starostlivosť v rokoch 2021, 2022	42
Tabuľka č.18 Dôvody umiestňovania detí na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu za rok 2021	42
Tabuľka č.19 Dôvody umiestňovania detí na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu za rok 2022	43
Tabuľka č.20 Počty vydaných rozhodnutí	48
Tabuľka č.21 Poskytovanie opatrovateľskej služby v meste Ružomberok	49
Tabuľka č.22 Počet intervencií terénnej sociálnej práce za rok 2022	50
Tabuľka č.23 Využívanie a očakávané využívanie sociálnych služieb	69
Tabuľka č.24 Zdroj informácií o sociálnych službách	73
Tabuľka č.25 Forma získavania informácií o sociálnych službách	73
Tabuľka č.26 Cieľové skupiny, ktorým by sa mala venovať zvýšená pozornosť	74
Tabuľka č.27 Oblasti zlepšenia v meste Ružomberok	75
Graf č.1 Extrapolácia údajov do roku 2030	23
Graf č.2 Index starnutia obyvateľstva Ružomberka	23
Graf č.3 Počet preventívnych a intervenčných aktivít v triedach	53
Graf č.4 Počet preventívnych a intervenčných aktivít – počet žiakov	53
Graf č.5 Počet skupín v rámci zariadenia, škôl, nízkoprahovej záujmovej činnosti na „ulici“ a v telocvičniach	54
Graf č.6 Celkové počty skupín	54
Graf č.7 Počet skupín nízkoprahovej záujmovej činnosti	55
Graf č.8 Počet detí v pravidelnej nízkoprahovej záujmovej činnosti	55
Graf č.9 Informovanosť o poskytovaných sociálnych službách	72

ÚVOD

Komunitné plánovanie je participatívny proces tvorby a realizácie komunitného plánu. Je to jeden z nástrojov plánovania verejných politík na území samosprávy s cieľom vytvárania trvalého partnerstva v oblasti zabezpečovania a uspokojovania potrieb všetkých obyvateľov daného územného obvodu (či už obce, mesta alebo vyššieho územného celku).

Mestské zastupiteľstvo v Ružomberku (ďalej len „MsZ“) na svojom zasadnutí dňa 22.9.2010 schválilo plánovanie sociálnych služieb na území mesta Ružomberok metódou komunitného plánovania v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

1. Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb (ďalej len „KPSaSS“) bol vypracovaný na obdobie rokov 2010 – 2012. Následne v roku 2013 nastala fáza vyhodnotenia jednotlivých cieľov a opatrení, ako aj vyhodnotenia efektivity celého procesu KPSaSS na území mesta Ružomberok.

V procese poslednej fázy prvého komunitného plánovania následne došlo k vytvoreniu organizačnej štruktúry riadenia procesu plánovania k 2. KPSaSS mesta Ružomberok na roky 2015 – 2017, v nadväznosti na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok (ďalej len „PHSR“) na roky 2015 – 2022. Bol spracovaný na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom boli zohľadnené miestne špecifiká a potreby občanov v oblasti sociálnych služieb.

3. KPSaSS mesta Ružomberok na obdobie rokov 2018 – 2022 nadväzoval na PHSR mesta Ružomberok na roky 2015 – 2022 a bol schválený Uznesením MsZ č.169/2018 zo dňa 27. júna 2018. Uznesením MsZ č. 32/2023 zo dňa 13.03.2023 bola predĺžená jeho platnosť do 31.12.2023 a dňa 28.06.2023 MsZ na svojom zasadnutí vzalo na vedomie predloženú Záverečnú a hodnotiacu správu 3.KPSaSS.

Tento Komunitný plán sociálnych služieb (ďalej len „KPSS“) je v poradí už štvrtým strategickým strednodobým dokumentom v oblasti komunitného plánovania sociálnych služieb mesta Ružomberok, je vypracovaný na roky 2024 – 2030, pričom nadväzuje na predošlé KPSaSS.

Predstavuje pozitíva, ako aj negatíva v jednotlivých oblastiach sociálnych služieb, poukazuje na súčasný stav, na možnosti poskytovania sociálnych služieb, na problémy, ktoré sa v danej problematike musia dennodenne riešiť a uvádzajú sa aj možnosti riešenia do budúcnosti.

1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách v § 80 upravuje pôsobnosť obcí, miest. Medzi ich základné povinnosti patrí okrem iného aj utváranie podmienok na podporu komunitného rozvoja a vypracovanie komunitného plánu.

Povinnosť mesta Ružomberok vypracovať komunitný plán sociálnych služieb vyplýva z § 83 zákona o sociálnych službách. V zmysle uvedeného mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky.

Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:

- a) analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce, vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- c) analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce,
- d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- f) spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.

KPSS je spracovaný v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a s ich prijímateľmi a predkladaný na verejnú diskusiu. Komunitný plán následne schvaľuje mestské zastupiteľstvo a mesto ho následne do 15 dní predkladá príslušnému vyššiemu územnému celku (ďalej len „VÚC“).

Zákon o sociálnych službách definuje komunitu ako skupinu osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou, mestskou časťou, obcou, mestom a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Komunitné plánovanie je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály pre rôzne oblasti verejného života na úrovni obce, a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Jej charakteristickým znakom je dôraz kladený na:

- a) zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť dotýka,
- b) na partnerstvo, dialóg a vyjednávanie,
- c) hľadanie nových kreatívnych riešení,
- d) informovanie a prezentácia procesov a výstupov,
- e) spoluprácu a vzájomnú koordináciu,
- f) na dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Základom komunitného plánovania sociálnych služieb je spolupráca zadávateľov (obec, VÚC) s užívateľmi (klientmi) a poskytovateľmi sociálnych služieb (inštitúcie, organizácie) pri tvorbe plánu, rokovania o budúcej podobe sociálnych služieb a realizácii konkrétnych krokov.

Pri komunitnom plánovaní sú primárnym zdrojom údajov a poznatkov, od ktorých sa toto plánovanie odvíja, výsledky demografických analýz a prognóz. Jedným zo základných podkladov pre stanovenie potrieb poskytovania sociálnych služieb nielen v súčasnosti, ale i v budúcnosti, sú dôležité sociologické a demografické dáta odvíjajúce sa najmä od počtu a štruktúry obyvateľov mesta. Tak, ako ovplyvňujú demografický systém ostatné systémy (sociálny, ekonomický a pod.), tak vplýva vývoj ostatných systémov na demografický systém, ktorý tým do komunitného plánovania nesporne patrí.

1.1 Proces komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Ružomberok

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024 – 2030 je výstupom procesu komunitného plánovania v oblasti sociálnych služieb a nadväzuje na komunitné plánovanie z predchádzajúcich rokov. Ako strednodobý strategický dokument je vypracovaný na 6-ročné obdobie v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na 2021 – 2030 a v súlade so Strategickým rozvojovým dokumentom pre územie udržiateľného mestského rozvoja Ružomberok – Liptovský Mikuláš (ďalej len „Liptov 2030“).

Jeho cieľom je vytvoriť efektívny, transparentný a dostupný nástroj na plánovanie, riadenie, poskytovanie a rozvoj kvalitných sociálnych služieb na území mesta Ružomberok. Vychádza z faktu, že dominantnú úlohu pri dlhodobom riešení svojej sociálnej situácie má občan a jeho rodina a úlohou samosprávy je nielen poskytovať sociálne služby dané zákonom, ale aj vytvoriť

podmienky pre fungovanie siete sociálnych a komunitných služieb, založenej na reálnom dopyte a adresnom uspokojení potrieb občanov.

Mesto Ružomberok začalo s prípravami strategického dokumentu na jar roku 2023, kde na prvom pracovnom stretnutí boli predstavené jednotlivé pracovné skupiny, ich vedúci a členovia. Zároveň bol odsúhlasený časový harmonogram tvorby KPSS (príloha č.1).

Proces tvorby KPSS bol rozčlenený do 4 etáp:

I.etapa – prípravná zahŕňala:

1. určenie členov tímu, vytvorenie organizačnej štruktúry tvorby KPSS (garant, riadiaca skupina, expertná skupina, pracovné skupiny) a zabezpečenie personálnych, materiálno-technických a finančných zdrojov
2. nastavenie procesov a prezentácia procesu prípravy KPSS (vedenie a zamestnanci mesta, verejnosť)
3. vytvorenie webovej platformy a PR, spôsob komunikácie a pripomienkovania
4. nastavenie systematického zberu dát
5. zber štatistických dát k analýze demografických údajov a k analýze sociálnej situácie v územnom obvode
6. zber dát k analýze poskytovaných sociálnych služieb
7. príprava dotazníka potrieb a požiadaviek, nastavenie metodológie, príprava plánu participácie (mesto, prijímatelia SS, poskytovatelia SS, verejnosť)
8. realizácia dotazníkového prieskumu, zapojenie pracovných skupín a všetkých aktérov komunitného plánovania

II. etapa– analytická časť zahŕňala:

1. vyhodnotenie plnenia pôvodného KPSS
2. analýza demografických údajov a analýza populácie mesta
3. analýza sociálnej situácie obyvateľov
4. analýza poskytovaných sociálnych služieb
5. zber a spracovanie dotazníkového prieskumu, vyhodnotenie analytických podkladov a podnetov pracovných skupín, SWOT analýza
6. analýza potrieb a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a obyvateľov
7. verejné prerokovanie výstupov z analytickej časti – definovanie problémov a určenie priorít – stretnutie so širokou verejnosťou, verejné zapojenie, pripomienkovanie

III. etapa– strategická časť zahŕňala:

1. definovanie a zapracovanie strategických legislatívnych dokumentov na národnej a regionálnej úrovni
2. definovanie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb, diskusie o potrebách a cieľoch (pracovné skupiny)
3. stanovenie cieľov, priorít, návrh opatrení a aktivít, finančný plán

4. prerokovanie a pripomienkovanie výstupov strategickej časti – pracovné skupiny, mesto, verejnosť, verejná prezentácia KPSS, verejná diskusia, medializácia

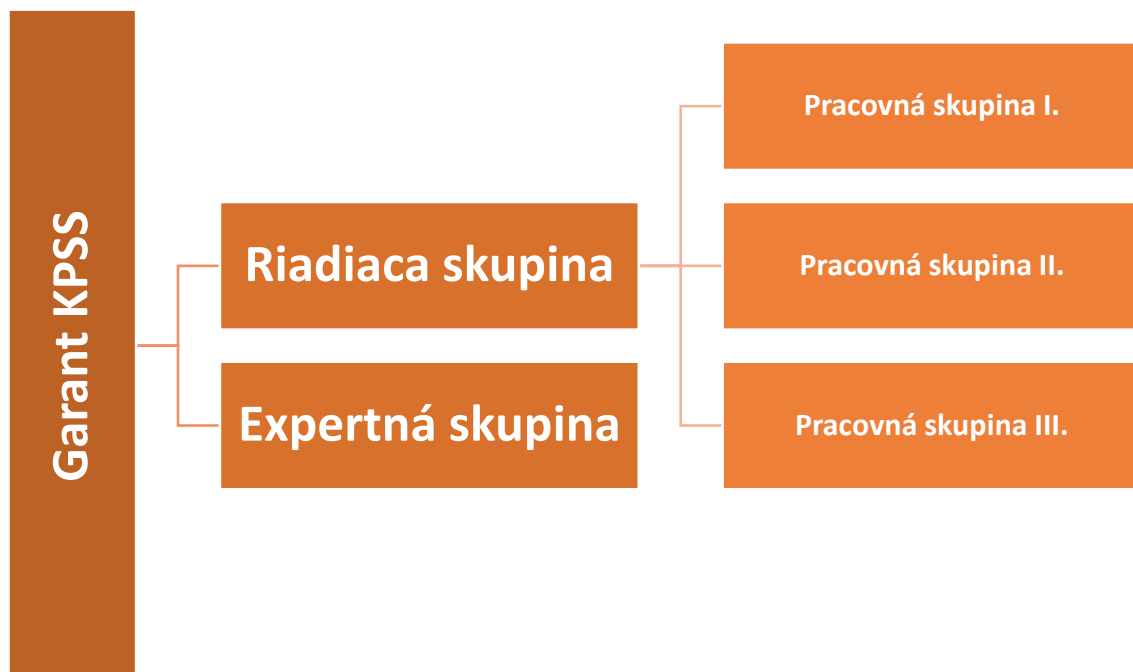
IV. etapa – implementačná časť:

1. financovanie a časový harmonogram plnenia opatrení, časový plán realizácie KPSS
2. spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie KPSS, dopracovanie materiálu
3. predloženie materiálu na zasadnutie MsZ

Organizačnú štruktúru prípravy dokumentu tvorili tri pracovné skupiny, jedna expertná, jedna riadiaca skupina a garantom KPSS je primátor mesta Ružomberok JUDr. Ľubomír Kubáň. Úlohou pracovných skupín bolo zmapovanie aktuálnych problémov v oblasti sociálnych a komunitných služieb poskytovaných v meste Ružomberok. Výstupy z práce pracovných skupín boli podkladom pre spracovanie SWOT analýzy a pre určenie cieľov, návrhov opatrení a jednotlivých projektov na ich naplnenie z pohľadu mesta, zariadení sociálnych služieb a z pohľadu verejnosti.

Členmi pracovných skupín boli zástupcovia štátnej správy, neziskových organizácií, občianskych združení, verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ako aj občania, či prijímatelia sociálnych služieb (príloha č.2).

Organizačná štruktúra prípravy KPSS

Členovia pracovných skupín postupne riešili požiadavky a potreby zástupcov jednotlivých cieľových skupín, ktorú zastupovali. Úlohou riadiacej skupiny bolo odborné usmerňovanie a metodická pomoc na pracovných stretnutiach, facilitovanie a prepájanie čiastkových výstupov zástupcov skupín tak, aby boli riadne identifikované potreby prijímateľov sociálnych služieb, tj. obyvateľov mesta Ružomberok. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi fyzickými osobami, subjektmi v pracovnej skupine i v celej organizačnej štruktúre plánovania, či už pri tvorbe alebo následne potom realizácii, vytvára hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb a úspešné naplnenie vytýčených cieľov rozvoja sociálnej oblasti.

1.2 Strategické dokumenty a základný legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb

KPSS mesta Ružomberok na roky 2024 - 2030 vychádza z dostupných informácií o potrebách základných cieľových skupín sociálnych služieb v meste Ružomberok, medzinárodných, národných a regionálnych dokumentov v tejto oblasti s cieľom rozvoja kvalitných sociálnych služieb na území mesta Ružomberok.

1.2.1 Strategické dokumenty na medzinárodnej úrovni

Základné východiská je možné vidieť v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý je od roku 2010 súčasťou našej legislatívy a je ním výrazne ovplyvnený aj zákon o sociálnych službách. Základným východiskom pre poskytovanie sociálnych služieb je ľudsko-právny prístup, ktorý vníma občanov v nepriaznivej sociálnej situácii ako súčasť rovnakej spoločnosti a prisudzuje im rovnaké práva a povinnosti ako všetkým ostatným občanom v spoločnosti.

Medzi ďalšie medzinárodné ľudsko-právne dokumenty, ktoré sú záväzné aj pre Slovenskú republiku, patria najmä Európsky dohovor o ľudských právach, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Dohovor o právach dieťaťa, Dohovor o odstránení diskriminácie žien a mnoho iných dokumentov, ktoré sa zaoberajú ľudskými právami a slobodami, stratégiou pre oblasť zdravotného postihnutia a pod.

1.2.2 Strategické dokumenty na národnej úrovni

Jedným z ťažiskových dokumentov v oblasti sociálnych služieb na národnej úrovni sú **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030** (ďalej len „národné priority“). Cieľom a účelom národných priorít je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Národné priority sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR, a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva.

Sú zamerané na štyri oblasti:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.

Ide o národnú prioritu, ktorá nadväzuje na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli dostatočne systémovo riešené a účinne napĺňané. Prioritné je preto naďalej podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. V súlade so zameraním NP1 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby komunitného charakteru do celkového systému financovania sociálnych služieb. Rovnako je potrebné nastaviť mechanizmy financovania samosprávy pre napĺňanie jej originálnych pôsobností v oblasti sociálnych služieb a podporiť samosprávu k vytváraniu funkčných zoskupení samospráv za týmto účelom.

Súčasťou NP1 je aj systémové uchopenie a realizácia transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb. K transformácii a deinštitucionalizácii sa pristupuje najmä v optike „opúšťania domovov sociálnych služieb a prechodu do domčekov“, bez ich dôslednejšieho vzťahovania k potrebe štrukturálnych zmien v celom systéme sociálnych služieb, dokonca v celom systéme verejných služieb poskytovaných najmä na úrovni komunity (zdravotnícke, prepravné, vzdelávacie, iné sociálne, komunikačné, stavebné a iné verejné služby). Transformácia, deinštitucionalizácia a prístupnosť nie sú dlhodobu dôsledne interpretované ako ľudsko-právna otázka, ktorej riešenie si vyžaduje systémové riešenia na rozličných úrovniach (národná, regionálna, miestna, organizačná, profesijná, na úrovni rodiny, atď.).

Naplnenie NP1 nebude preto možné bez realizácie národnej kampane zameranej na presadzovanie rovnosti príležitostí pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením (z akýchkoľvek dôvodov a na akomkoľvek základe). Vychádzajúc z

takéhoto poňatia sa bude NP1 vzťahovať ku všetkým cieľovým skupinám sociálnych služieb a ich sektorom, vrátane sektora sociálnych služieb krízovej intervencie, najmä pre ľudí bez domova a marginalizované komunity a osobitne rozvoja komplexných (pobytových aj poradenských) sociálnych služieb krízovej intervencie pre obete domáceho násillia.

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti.

Uvedená priorita nadväzuje na nenaplnenú prioritu z obdobia 2015 - 2020 a bezprostredne vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 - 2024 (záväzok vlády SR vytvoriť novým zákonom o sociálnych službách upravený systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane jeho financovania). Priorita odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb. Pokračujúcou výzvou je poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín - napr. u starších osôb s pridruženými duševnými poruchami či u osôb s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom podmieneným kombináciou rozličných funkčných porúch. Osobitnou výzvou sa stáva zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti u cieľových skupín krízovej intervencie, napr. u osôb bez domova, s ohľadom na ich starnutie a zvyšujúcu sa incidenciu zdravotného postihnutia. V súlade so zameraním NP2 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby dlhodobej starostlivosti, vrátane zdrojov jej financovania.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

Priorita vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevyklučujú (buď formálna - alebo neformálna; buď domáca - alebo pobytová, atď.), ale skôr doplňajú. Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, že každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických „potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Osobitne to platí v prípade neformálnej starostlivosti poskytovanej neformálne opatrojúcimi osobami (najmä z okruhu blízkych), kde sa podpora doposiaľ realizovala takmer výlučne nástrojmi náhrady za stratu príjmu z dôvodu intenzívnej starostlivosti (peňažný príspevok na opatrovanie) a základného sociálneho a zdravotného poistenia zo strany štátu.

Nenapĺňala sa potreba podporovať túto cieľovú skupinu v oblasti podporných a odľahčovacích programov (služieb), zosúlad'ovania starostlivosti a práce, ochrany v oblasti pracovno-právnej, dodatkovej zdravotnej starostlivosti, v oblasti zvyšovania kompetencií v oblasti neformálnej starostlivosti (vzdelávania, tréningov, kurzov), technickej vybavenosti a podobne, pre jej kvalitné zabezpečovanie. Súčasťou napĺňania NP3 je aj posilnenie reálnych podmienok pre uplatňovanie práva osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby vybrať si druh a formu podpory/pomoci, prostredie a poskytovateľa starostlivosti/sociálnej služby prostredníctvom zavedenia príspevku na starostlivosť podľa stupňa odkázanosti.

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru. Dôležitú úlohu v podpore zvyšovania kvality sociálnych služieb má výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb (ďalej len „hodnotenie kvality“). Predmetom a účelom hodnotenia kvality je poskytnúť u hodnotených subjektov (poskytovateľov sociálnych služieb), čo najobjektívnejší nezávislý obraz o skutkovom stave miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia a tým ich podporovať pri systematickom zabezpečovaní, udržiavaní a zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Ďalším významným dokumentom na národnej úrovni je **Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike a Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb.**

Cieľom týchto dokumentov je prechod ku komunitným službám, ktoré zabezpečujú jednotlivcovi nezávislý život, aktivitu a sociálnu participáciu, vytvárať nové siete sociálnych vzťahov a ak je to možné, obnoviť rodinné a priateľské väzby.

V súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) na roky 2020 - 2024 sa vláda SR zaviazala k príprave **Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 –2030** v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Cieľom je vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Národný program na roky 2021 –2030 je tvorený ako otvorený dokument, s aktualizáciou a vyhodnocovaním každý rok. Bol pripravovaný za účasti viacerých odborníkov z rôznych oblastí tak, aby bolo

pokryté nielen široké spektrum jednotlivých oblastí, ale zároveň, aby bola zabezpečená aj prepojenosť a kompatibilita všetkých opatrení a úloh. Na jeho tvorbe sa podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, ostatných orgánov verejnej správy a podľa čl. 4 ods. 3 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií.

Vláda SR schválila uznesením č. 181/2021 dňa 7. apríla 2021 **Stratégiu pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030** (ďalej len „Stratégia 2030“). Tento rámcový strategický dokument je záväzkom vlády SR, ktorý na úrovni priorít definuje smerovanie verejných politík za účelom dosiahnutia viditeľnej zmeny v oblasti rovnosti a začleňovania Rómov. Pravidelné európske aj vnútroštátne hodnotenia naďalej konštatujú, že štyri prioritné oblasti - zamestnanosť, vzdelávanie, zdravie a bývanie, sú pre naplnenie cieľov naďalej kľúčové. Osobitný dôraz sa kladie na nediskrimináciu a zintenzívnenie intervencií v boji s protirómskym rasizmom.

1.2.3 Strategické dokumenty na regionálnej úrovni

Žilinský samosprávny kraj (ďalej len „ŽSK“) v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení vypracováva program rozvoja vyššieho územného celku.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja ŽSK bol vypracovaný ako strednodobý rozvojový dokument pri čo najširšom uplatnení princípu partnerstva s relevantnými aktérmi regionálneho rozvoja na našom území. Vychádza z platnej územnoplánovacej dokumentácie, plne rešpektuje Regionálnu výskumnú a inovačnú stratégiu Žilinského kraja 2014+ a je v súlade s ostatnými koncepčnými a rozvojovými dokumentmi kraja. Vytyčuje základné rámce aj pre rozvoj sociálnej oblasti a teda aj sociálnych služieb.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na PHSR nadväzuje vo svojej vízii a opatreniach. Je to strednodobý rozvojový dokument pre oblasť poskytovania sociálnych služieb. Zaoberá sa všetkými druhmi a formami sociálnych služieb ako aj ich poskytovateľmi na území ŽSK. Jej povinnosť ako aj rozsah je určená § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb a komunitných plánov sociálnych služieb miest a obcí vo svojom územnom obvode ako aj z ďalších koncepčných dokumentov a analýz uvedených v tejto koncepcii.

Na miestnej úrovni je základným strategickým dokumentom **Liptov 2030** - Strategický rozvojový dokument pre územie udržiateľného mestského rozvoja Ružomberok – Liptovský Mikuláš. Tento dokument je špecifický v tom, že v sebe integruje dve stratégie mestského rozvoja, tzv. Programy hospodárskeho a

sociálneho rozvoja mesta Ružomberok a mesta Liptovský Mikuláš na roky 2023-2030 a jednu integrovanú územnú stratégiu UMR Liptov na roky 2023-2030. Ide o pozitívny krok smerom k spoločnému definovaniu priorít rozvoja a investícií, zosúladieniu procesov plánovania a implementácie opatrení rozvoja na území prirodzeného regiónu Liptov. Je navrhnutý tak, aby bol prirodzene napojený na PHSR ŽSK 2021+ a Integrovanú územnú stratégiu ŽSK 2021+ realizovanú na území prirodzeného regiónu Liptov, aby dochádzalo k prirodzeným synergickým efektom spolupráce socioekonomických partnerov na území prirodzeného regiónu Liptov.

V strategicko-programovej časti dokumentu je stanovených 5 strategických cieľov v 5 prioritách, pričom priorita 4 – Sociálna stabilita definuje strategický cieľ v sociálnej oblasti a tým je *dosiahnutie udržateľnej kvality života podporenej dostupnosťou sociálnych a zdravotných služieb, služieb bývania a bezpečným prostredím*. V súlade s týmto strategickým cieľom boli stanovené nasledovné špecifické ciele:

- zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby,
- zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti,
- vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľstva,
- zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku.

Medzi opatrenia prijaté na dosiahnutie špecifického cieľa v oblasti sociálnych služieb patria:

- skvalitňovať a rozvíjať infraštruktúru sociálnych služieb,
- udržiavať a rozširovať služby pre seniorov, znevýhodnené osoby a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a kontinuálne zvyšovať ich kvalitu,
- zvyšovať kvalitu života marginalizovaných rómskych komunit (ďalej len „MRK“) nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách,
- posilňovať prevenciu a podporu duševného a telesného zdravia,
- rozširovať možnosti a vytvárať príležitosti pre podporu dobrovoľníctva,
- zvyšovať atraktivnosť práce v sociálnych službách,
- podporovať a posilňovať spoluprácu aktérov v oblasti komunitných služieb a komunitnej práce.

1.2.4 Základný legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom o sociálnych službách**, ktorý upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a kontrolnú činnosť vo veciach sociálnych služieb. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Pojem sociálna služba je v zmysle uvedeného zákona odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa tohto zákona je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- a) z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok (ďalej len „dôchodkový vek“),
- f) pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb, alebo
- h) pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- i) z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely vyššie spomínaného zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

V oblasti poskytovania sociálnej služby je cieľom predovšetkým zabezpečiť právo občana na sociálne služby, zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj nedostatkových sociálnych služieb a sociálnych služieb, ktoré v samosprávnych krajoch a obciach úplne chýbajú. Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi, ktoré sú v súlade s poznatkami spoločenských vied a poznatkami o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou, terénnou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie. Pri ambulantnej sociálnej službe sa neposkytuje pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva.

Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí. Terénnu formu sociálnej služby možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne programy sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa tohto zákona.

Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. Týždenná sociálna služba sa neposkytuje počas sobôt a nedeľ, štátnych sviatkov a ďalších dní pracovného pokoja; ak štátny sviatok alebo ďalší deň pracovného pokoja pripadne na pracovný deň, možno týždennú sociálnu službu poskytovať aj počas týchto dní.

Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby alebo ambulantná sociálna služba nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu fyzickej osoby, poskytuje sa pobytová sociálna služba. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

V zmysle zákona o sociálnych službách delíme sociálne služby do piatich základných okruhov, v každom okruhu sú definované jednotlivé druhy sociálnych služieb:

a) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - nízkoprahové denné centrum
 - integračné centrum
 - komunitné centrum
 - nocľaháreň
 - útulok
 - domov na polceste
 - zariadenie núdzového bývania
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti
3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života
4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
5. služba včasnej intervencie

c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - zariadenie podporovaného bývania
 - zariadenie pre seniorov
 - zariadenie opatrovateľskej služby
 - rehabilitačné stredisko
 - domov sociálnych služieb
 - špecializované zariadenie
 - denný stacionár
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
3. prepravná služba
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnícka služba

6. sprostredkovanie tlmočnickej služby
7. sprostredkovanie osobnej asistencie
8. požičiavanie pomôcok

d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

e) podporné služby, ktorými sú:

1. odľahčovacia služba
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre
4. podpora samostatného bývania
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni
6. poskytovanie sociálnej služby v pracovni
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Voľba poskytovania konkrétnych druhov sociálnych služieb na území mesta sa realizuje tak, aby sa čo najlepšie riešila nepriaznivá sociálna situácia občanov a za týmto účelom sa môžu jednotlivé sociálne služby kombinovať a účele a vhodne spájať.

Legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb dopĺňajú aj ďalšie právne predpisy:

- zákon SNR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č.601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 238/1998 Z.z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov,
- zákon č.600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- zákon č.571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č.383/2013 Z.z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- zákon č.561/2008 Z.z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 544/2010 Z.z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
- zákon č.447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie mesta Ružomberok

Ružomberok je centrum dolného Liptova, leží na sútoku Váhu a Revúcej v západnej časti Liptovskej kotliny na rozhraní významných slovenských pohorí - Veľkej Fatry, Chočských vrchov a Nízkyh Tatier. Prvá písomná zmienka o osídlení je z roku 1233, mestské výsady Ružomberku udelil z poverenia Magistra rytiera Donča, zvolenského župana, ostrihomský arcibiskup Tomáš v roku 1318. V roku 1340 kráľ Karol Róbert výsady mestu potvrdil a rozšíril. Súčasťou výsad bolo aj vymedzenie hraníc mestského chotára, v ktorom sa vytvorili sady, tzv. ulice mesta Biely Potok, Černová, Vlkolíneček a Villa Ludrová.

Od roku 1996 je mesto Ružomberok okresným mestom Žilinského samosprávneho kraja, rozlohou je štvrté najväčšie mesto Slovenska. Mesto leží v západnej časti Liptovskej kotliny na sútoku Váhu a Revúcej. Mesto obklopujú pohoria Veľká Fatra, Nízke Tatry a Chočské vrchy.

2.1 Demografické údaje

Demografický vývoj Slovenska už dlhodobo poukazuje na starnutie populácie, ktoré predstavuje jeden z najvýznamnejších problémov 21.storočia v západných spoločnostiach. Je bezprostredným dôsledkom zmien v populačných procesoch úmrtnosti a plodnosti, čo má za následok zvyšovanie podielu staršieho obyvateľstva v spoločnosti.

Populácia mesta Ružomberok starne, rovnako ako v celej Slovenskej republike a do budúcnosti bude naďalej vystavená stálemu poklesu počtu obyvateľov a starnutiu obyvateľstva.

V tabuľke č.1 uvádzame vývoj počtu obyvateľstva mesta Ružomberok v rokoch 2018 – 2022.

Tabuľka č.1 Počet obyvateľov mesta v rokoch 2018 -2022

Rok	Celkom	ženy	muži
2018	26709	14024	12685
2019	26558	13953	12605
2020	26355	13842	12513
2021	27043	14124	12919
2022	26794	13980	12814

Zdroj: Štatistický úrad SR, MsÚ Ružomberok

Nasledujúca tabuľka obsahuje počet obyvateľov v jednotlivých rokoch rozdelených na tri skupiny – predproduktívnu, produktívnu a poproduktívnu.

Tabuľka č.2 Počet obyvateľov mesta vo vekových skupinách

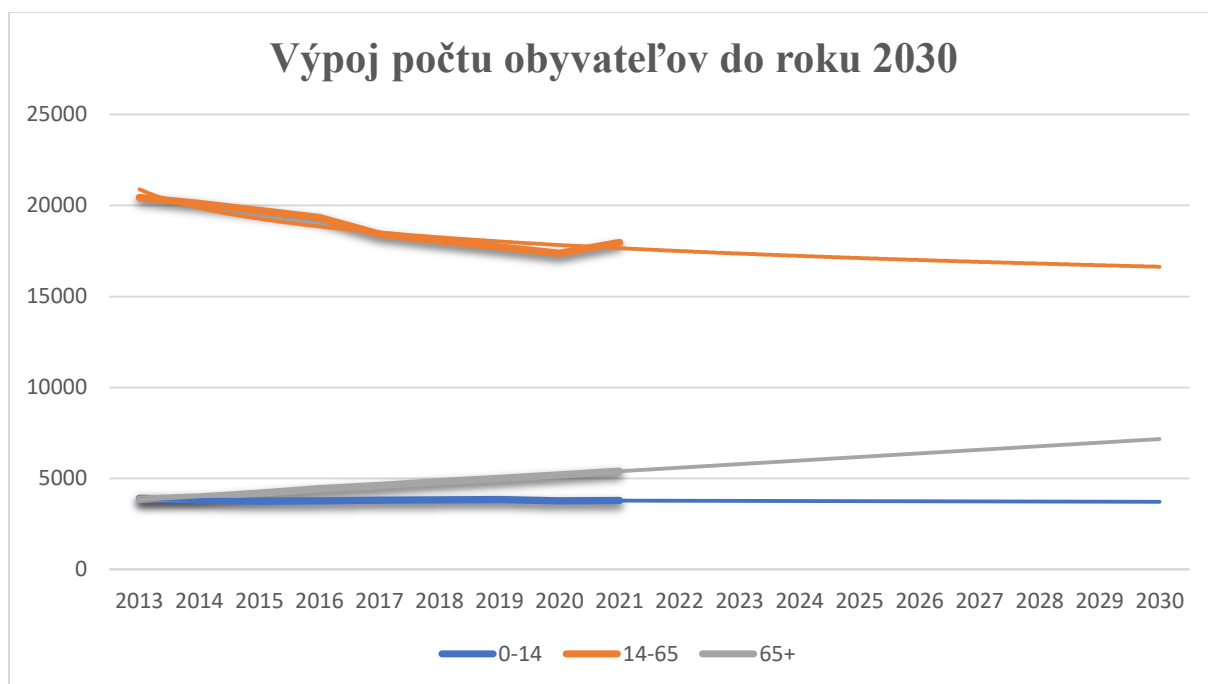
Vek	2018	2019	2020	2021	2022
0-14	3829	3841	3779	3788	3775
14-65	18058	17720	17371	17965	17525
65+	4822	4997	5205	5399	5494
Celkom	26709	26558	26355	27152	26794

Zdroj: Štatistický úrad SR

Za posledných deväť rokov stúpol počet obyvateľov v poproduktívnom veku o 39%. Naproti tomu počet ľudí v produktívnom veku klesol o 14 %. Počet detí ostáva stabilný.

Na základe údajov tabuľky č. 2 sme načrtli trend vývoja do roku 2030, metódou extrapolácie údajov. Z dôvodu zvýšenia presnosti predikcie bolo do výpočtu zahrnuté obdobie od roku 2013. Na zabezpečenie čo najväčšej presnosti sme použili rôzne vhodné typy trendových spojnic.

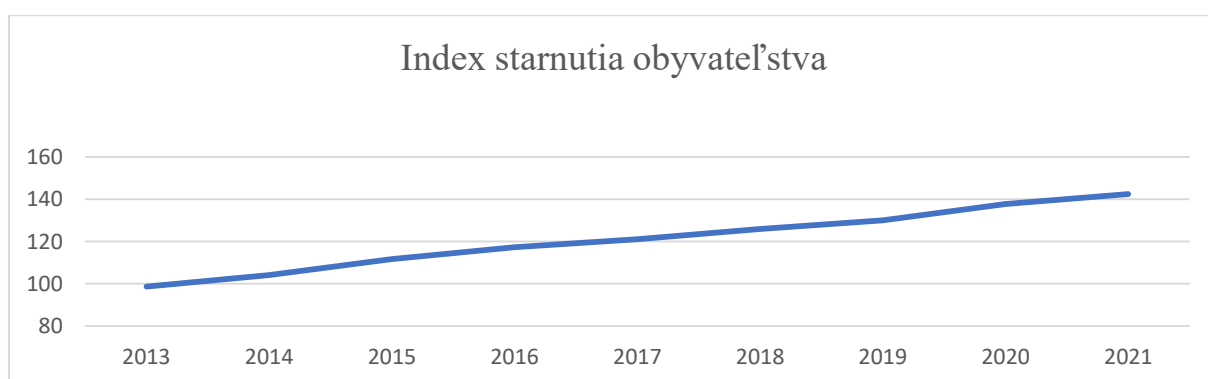
Graf č.1 Extrapolácia údajov do roku 2030

Zdroj: Vlastný výpočet

Z grafu vyplýva nárast počtu obyvateľov v kategórii 65+ o 33 % do roku 2030. Počet obyvateľov v dôchodkovom veku narastie z 5399 v roku 2021 na 7171 v roku 2030. Výsledky sú v súlade s celoslovenským trendom starnutia obyvateľstva na Slovensku. Na základe tabuľky č.2 sme zostavili index starnutia obyvateľstva Ružomberka.

Graf č.2 Index starnutia obyvateľstva Ružomberka

Zdroj: Vlastný výpočet

Index starnutia podľa metodiky EÚ vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0 - 14). Index starnutia v meste Ružomberok má dlhodobu rastúcu tendenciu. Na základe vývoja indexu starnutia v ostatnej dekáde v SR, aj v Žilinskom kraji sa vyvíja negatívne,

t. j. rastie. Kým v roku 2013 pripadal na jedného mladého občana Ružomberka jeden starší občan, dnes je 1,42, t.j. na jedného mladšieho občana pripadá 1,5 staršieho občana.

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva do roku 2035 (zdroj: Liptov 2030) z hľadiska vývoja počtu obyvateľov Slovenska v rokoch 2014-2035 budú oba okresy regiónu Liptov vystavené stálemu poklesu počtu obyvateľov a postupnému starnutiu obyvateľstva. Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva patria tieto okresy k najstarším okresom Slovenska (priemerný vek bude 47,5-50 rokov) a zároveň do roku 2035 budú patriť k okresom Slovenska s nízkym populačným potenciálom.

Z hľadiska plánovania ďalšieho rozvoja sociálnych služieb sa javí skupina starších obyvateľov ako jedna z kľúčových.

2.2 Školstvo a kultúra

Mesto Ružomberok má vybudovanú pomerne širokú sieť škôl a školských zariadení, ktoré sa vyznačujú dostatočnou kapacitou, dobrou dostupnosťou a špecializáciou na rôzne kategórie a formy štúdia. Zastúpené sú verejné, cirkevné i súkromné školy a školské zariadenia. Sieť stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK ponúka rôzne možnosti štúdia, od všeobecného na gymnáziách po odborné na stredných odborných školách.

Na území mesta Ružomberok pôsobia nasledujúce školské a predškolské zariadenia:

Jasle: Detské jasle (súčasť Materskej školy Za dráhou)

Materské školy (ďalej len „MŠ“): MŠ Bystrická cesta, MŠ Za dráhou, MŠ Riadok, MŠ A. Bernoláka, MŠ Š. Moyzesa, MŠ Hrabovská cesta, MŠ Biely Potok, MŠ Černová, MŠ Hrboltová, MŠ Klačno, MŠ sv. Lujzy, Súkromná MŠ (Malé Tatry), Súkromná MŠ TatraKuK (Malé Tatry), Súkromná MŠ Slniečko, Súkromná MŠ a Súkromná špeciálna MŠ Nosko Health Prevention.

Základné školy (ďalej len „ZŠ“): ZŠ Biely Potok, ZŠ Klačno, ZŠ Sládkovičova, ZŠ Bystrická cesta, ZŠ Zárevúca, ZŠ Andreja Hlinku (Černová), ZŠ sv. Vincenta, Súkromná ZŠ, Spojená škola.

Základné umelecké školy (ďalej len „ZUŠ“): ZUŠ Ľ. Fullu, Súkromná ZUŠ Jánoš, Muzikálová súkromná ZUŠ ALKANA, Súkromná ZUŠ - Ružomberský katolícky kruh, Súkromná ZUŠ - Ambrózová, Súkromná ZUŠ Dotyk, Súkromná ZUŠ folklórneho súboru LIPTOV

Školské zariadenia: Centrá voľného času (ďalej len „CVČ“) - CVČ Elán, Súkromné CVČ pri Súkromnej ZŠ Dotyk, CVČ pri ZŠ sv. Vincenta, CVČ pri Gymnáziu sv. Ondreja

Centrum poradenstva a prevencie – I. Houdeka, Súkromné centrum poradenstva a prevencie LOGOHRA, Súkromné centrum poradenstva a prevencie Nosko Health Prevention

Stredné školy: Gymnázium Š. Moyzesa, Gymnázium sv. Andreja, Škola umeleckého priemyslu, Obchodná akadémia, Stredná odborná škola polytechnická, Spojená škola, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stredná zdravotnícka škola M. T. Schererovej, Súkromná stredná odborná škola podnikania, Súkromné bilingválne gymnázium.

Vysoké školy: Katolícka univerzita - Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta a Fakulta zdravotníctva.

Mesto Ružomberok prostredníctvom ním zriadenej kultúrnej inštitúcie – Kultúrneho domu Andreja Hlinku, a. s. (ďalej len „KDAH“) – na základe uznesenia č. 495/2006 Mestského zastupiteľstva zriadil televízne vysielanie prostredníctvom Mestskej televízie Ružomberok. Vysielanie bolo spustené 12. februára 2007, odvtedy vysiela MTR nepretržite, bez prerušenia podľa schválenej programovej štruktúry a zameriava sa na vytváranie audiovizuálnych diel prioritne spravodajského charakteru a mapuje politické, spoločenské, kultúrne a športové dianie v meste Ružomberok, príp. v blízkom okolí.

V meste Ružomberok sú distribuované dva dvojtyždenníky, ktoré vychádzajú striedavo. Prvým sú noviny Ružomberský hlas, ktoré sú oficiálnym periodikom mesta Ružomberok a vydáva ich KDAH. Druhým médiom sú súkromné noviny Spoločník. Od roku 2011 sú vydávané aj súkromné noviny Ružomberský život, ktoré síce vychádzajú ako mesačník, ale skôr v nepravidelných intervaloch. Začiatkom októbra 2017 začal na území mesta vychádzať nový regionálny mesačník Ružomberský magazín, ktorý je zameraný na spravodajstvo a publicistiku z mesta a okresu Ružomberok.

2.3 Trh práce a nezamestnanosť

Zamestnanie je dôležité, nakoľko je zdrojom príjmu, sebarealizácie, poskytuje štruktúru každodennému životu a možnosti sociálnej interakcie.

Problematiku zamestnanosti a nezamestnanosti legislatívne upravuje zákon č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“), podľa ktorého je uchádzač o zamestnanie občan, ktorý môže pracovať, chce pracovať, hľadá si zamestnanie a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie ÚPSVaR (ďalej len „UoZ“).

Za účelom zvyšovania zamestnanosti ÚPSVaR poskytuje služby zamestnanosti, ktoré predstavujú systém inštitúcií a nástrojov podpory a pomoci účastníkom trhu práce pri hľadaní zamestnania, zmene zamestnania, obsadzovaní

voľných pracovných miest a uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce s osobitným zreteľom na pracovné uplatnenie znevýhodnených UoZ.

Z nasledujúcej tabuľky je viditeľný nárast evidovanej miery nezamestnanosti v rokoch 2020-2021, čo je možné pripísať mimoriadnej situácii súvisiacej s ochorením COVID-19, kedy prijaté opatrenia súvisiace so zabránením šírenia ochorenia COVID-19 mali výrazný dopad na pracovné miesta v okrese Ružomberok, jednalo sa však o problém v celoslovenskom meradle. Napriek prijatým finančným opatreniam na pomoc podnikom, organizáciám, živnostníkom sa len čiastočne podarilo eliminovať dopad na udržanie pracovných miest. V roku 2022 je už evidentný pokles evidovanej miery nezamestnanosti a je predpoklad, že jej miera bude naďalej klesať na „pred-covidové“ obdobie.

Tabuľka č. 3 Vývoj priemernej ročnej evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Ružomberok

Rok	Počet UoZ	Miera nezamestnanosti v %
2018	1661	4,98
2019	1579	4,61
2020	2293	7,36
2021	1953	6,28
2022	1666	5,05

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Z celkového počtu 28 431 ekonomicky aktívneho obyvateľstva k 31.12.2022 bol počet evidovaných UoZ 1666. Nasledujúce tabuľky ukazujú vekovú štruktúru evidovaných UoZ, štruktúru UoZ podľa vzdelania a štruktúru UoZ, ktorí nie sú disponibilní, t.j. zúčastňujú sa na niektorých z aktívnych nástrojov na trhu práce, resp. sú dočasne práceneschopní.

Tabuľka č.4 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31. 12. 2022

veková kategória	do 20 r.	20 -24 r.	25 – 54 r.	55 - 59 r.	60 +	spolu
Počet	47	139	1107	211	162	1666

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Tabuľka č. 5 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania k 31.12.2022

Neukončené základné	Základné	Nižšie stredné odborné	Stredné odborné	Úplné stredné odborné	Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné	VŠ I.st.	VŠ II.st.	VŠ III. st.	Neurčené
5	303	1	566	547	53	8	45	133	5	0

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Tabuľka č. 6 Počet a štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2022

Vzdelávanie a príprava pre trh práce	Dočasná PN a OČR	Absolventská prax	Aktivačná činnosť	Dobrovoľnícka činnosť
23	192	3	10	2

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Na trh práce bolo umiestnených - 116 UoZ, vyradených z evidencie pre nespokojnosť 21, ostatní 27 UoZ bolo vyradených z iného dôvodu, napr. odchod do členského štátu EÚ, vyradenie na vlastnú žiadosť, vyradenie z dôvodu osobnej celodennej starostlivosti o blízku osobu, z dôvodu narodenia dieťaťa.

Čo sa týka dĺžky trvania evidencie UoZ, najviac UoZ bolo evidovaných do 7 mesiacov – 726 UoZ, do 12 mesiacov 316 UoZ a viac ako 12 mesiacov - 624 UoZ.

Je potrebné uviesť, že ÚPSVaR Ružomberok je okresným úradom, t.j. do jeho evidencie patria aj UoZ, ktorí nemajú trvalý pobyt priamo v meste Ružomberok, preto nasledujúca tabuľka poukazuje na zloženie evidovaných UoZ na ÚPSVaR Ružomberok podľa jednotlivých obcí okresu Ružomberok.

Tabuľka č. 7 Počet UoZ k 31.12.2022 podľa obcí okresu Ružomberok

obec	Počet UoZ
Bešeňová	21
Hubová	29
Ivachnová	17
Kalameny	16
Komjatná	60
Likavka	74
Liptovská Lúžna	111
Liptovská Osada	52
Liptovská Štiavnica	34
Liptovská Teplá	30
Liptovské Revúce	51
Liptovské Sliače	119
Liptovský Michal	7
Lisková	44
Ľubochňa	21
Lúčky	44
Ludrová	25
Martinček	10
Potok	2
Ružomberok	804
Stankovany	34
Štiavnička	18
Švošov	12
Turík	10
Valaská Dubová	21

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

2.4 Sociálna pomoc a podpora

2.4.1 Pomoc v hmotnej núdzi

Právne vzťahy pri poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi, osobitného príspevku a jednorazovej dávky upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“).

Hmotná núdza je stav, keď príjem členov domácnosti nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem. Ak je domácnosť v hmotnej núdzi, neznamená to, že má vždy nárok na poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi, pretože pomoc v hmotnej núdzi sa poskytuje iba do sumy nárokov stanovenej v zákone o pomoci v hmotnej núdzi, nie do sumy životného minima.

Domácnosť na účely vyššie uvedeného zákona tvoria spoločne posudzované fyzické osoby, ktorým sú:

- a) jednotlivec,
- b) manžel a manželka,
- c) manžel, manželka a nezaopatrené deti, ak ide o
 - 1. maloleté deti žijúce s nimi v domácnosti,
 - 2. plnoleté deti,
- d) plnoletí rodičia a nezaopatrené deti, ak ide o
 - 1. maloleté deti žijúce s nimi v domácnosti,
 - 2. plnoleté deti,
- e) rodičia a zaopatrené deti do 25 rokov veku, ktoré nemajú príjem alebo majú príjem nižší ako polovica mesačnej minimálnej mzdy,
- f) rodičia a deti nad 25 rokov veku, ktoré sa pripravujú na budúce povolanie dennou formou štúdia,
- g) maloletí rodičia, ktorí nie sú dieťaťom podľa písmena e), a nezaopatrené deti žijúce s nimi v domácnosti,
- h) fyzické osoby podľa písmen b) až g), ak sa im na základe dohody poskytuje pomoc v krízovej životnej situácii a bývanie podľa osobitných predpisov,
- i) plnoleté fyzické osoby podľa písmen b) až f), ak sa pre nich vykonáva resocializačný program pobytovou formou.

Pri posudzovaní hmotnej núdze a poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi sa na účely tohto zákona započítavajú príjmy členov domácnosti. Príjem na účely tohto zákona je príjem podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime (ďalej len „zákon o životnom minime“) v znení neskorších predpisov a štipendium

študenta v doktorandskom študijnom programe v dennej forme. Zákon o pomoci v hmotnej núdzi stanovuje, ktoré príjmy sa na účely zákona nepovažujú za príjem.

Hmotná núdza sa zisťuje posúdením príjmu, majetku a možnosti uplatnenia nárokov členov domácnosti. Príjem sa posudzuje v kalendárnom mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi, a priebežne počas celého obdobia trvania nároku na pomoc v hmotnej núdzi a jej poskytovania. Fyzická osoba a členovia domácnosti nie sú v hmotnej núdzi, aj keď príjem členov domácnosti nedosahuje sumy životného minima, ak si majetkom alebo uplatnením nárokov môžu zabezpečiť základné životné podmienky a riešiť si hmotnú núdzu.

Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká fyzickej osobe v hmotnej núdzi, ak spĺňa podmienky nároku na dávku a jednotlivé príspevky a úhrn súm uvedených v zákone je vyšší ako úhrn súm príjmu. Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká najskôr v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa tento nárok uplatnil. Nárok na pomoc v hmotnej núdzi nevzniká, ak sa všetci členovia domácnosti zdržiavajú v cudzine dlhšie ako 30 po sebe nasledujúcich dní.

Pomoc v hmotnej núdzi je dávka v hmotnej núdzi, ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie. Dávka je určená na zabezpečenie základných životných podmienok a jej výška je upravovaná Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR“) spravidla k 1. januáru príslušného kalendárneho roka. Žiadosť o poskytnutie dávky v hmotnej núdzi sa uplatňuje písomnou formou na miestne a vecne príslušný ÚPSVaR (podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa), pričom formu a spôsob poskytovania pomoci v hmotnej núdzi určuje ÚPSVaR.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami za rok 2022.

Tabuľka č.8: Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami v okrese Ružomberok

Rok 2022	Počet poberateľov	Vyplatená suma v €
Pomoc v hmotnej núdzi		
Dávka v hmotnej núdzi – občan SR	498/mesiac	712 537,28
Dávka v hmotnej núdzi – odídenec UA	80/mesačne	109 771,60
Náhradné výživné		
- neplatené výživné, NV sirotsky, NV pri NRS	125/mesiac	135 969,82
Dotácie na stravu a na školské potreby		
- dotácia na stravu (počet zriaďovateľov)	25	181 919,70
- dotácia na školské potreby (počet zriaďovateľov)	14	3 685,20

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Mesto Ružomberok je v zmysle § 17 zákona o pomoci v hmotnej núdzi poskytovateľom jednorazovej dávky v hmotnej núdzi. Jednorazová dávka je určená na čiastočnú úhradu mimoriadnych výdavkov členov domácnosti, ktorá je v hmotnej núdzi. Jednorazová dávka je určená najmä na zabezpečenie nevyhnutného ošatenia, bielizne, obuvi, nevyhnutného vybavenia domácnosti, a to postele, stola, stoličky, chladničky, sporáku, variča, vykurovacieho telesa, paliva, práčky, periny, posteľnej bielizne, bežného kuchynského riadu, mimoriadnych liečebných nákladov alebo školských potrieb. Jednorazovú dávku možno priznať jednorazovo do výšky preukázaných skutočných výdavkov, najviac do výšky trojnásobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Poskytovanie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi je podrobnejšie upravené v Zásadách poskytovania jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, dávky sociálnej pomoci a potravinovej pomoci, vydaných MsZ v Ružomberku.

V zmysle uvedených zásad môže mesto Ružomberok poskytnúť jednorazovú dávku v hmotnej núdzi oprávnenému žiadateľovi s trvalým pobytom na území mesta Ružomberok, ktorý je v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s oprávneným žiadateľom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky k dávke.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi nemožno poskytnúť občanovi, ktorý má voči mestu Ružomberok akékoľvek finančné záväzky (napr. má dlh na miestnych daniach, na miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady, za nájom, a pod.).

Podmienkou poskytnutia je uplatnenie si všetkých zákonných nárokov zo strany oprávneného žiadateľa, ktoré mu garantuje štát a ktoré ovplyvňujú výšku jeho príjmu a príjmu spoločne posudzovaných osôb.

Jednorazová dávka v hmotnej núdzi sa poskytuje na základe individuálneho posúdenia, na základe písomnej žiadosti, spravidla jedenkrát do roka a len do výšky schváleného rozpočtu mesta Ružomberok na príslušný kalendárny rok.

Tabuľka č.9 Jednorazová dávka v hmotnej núdzi

Rok	Počet žiadateľov	Poskytnutá dávka v eurách
2019	19	1070,-
2020	15	800,-
2021	24	1880,-
2022	45	3660,-

Zdroj: MsÚ RK

2.4.2 Sociálna pomoc

Občanovi, ktorý sa ocitol v hmotnej a sociálnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, môže mesto poskytnúť jednorazovú dávku sociálnej pomoci na mimoriadne výdavky. Poskytnutie jednorazovej dávky sociálnej pomoci je taktiež upravené v Zásadách poskytovania jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, dávky sociálnej pomoci a potravinovej pomoci, vydaných MsZ v Ružomberku.

Jednorazová dávka sociálnej pomoci je dávka, ktorú môže mesto poskytnúť občanovi, ktorý sa ocitol v hmotnej núdzi a v nepriaznivej sociálnej situácii a ktorého príjem a príjem fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov je na úrovni alebo vyšší ako dávka v hmotnej núdzi vrátane príspevkov k dávke, avšak nie je vyšší ako dvojnásobok životného minima určeného v §2 a §5 ods. 6 uvedeného zákona.

Sociálna núdza je ohrozenie občana sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jeho schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, sociálnu neprispôsobenosť alebo stratu zamestnania.

Na účely poskytnutia jednorazovej dávky sociálnej pomoci sa považujú najmä výdavky na:

- a) odstraňovanie následkov živeľnej pohromy,
- b) zabezpečenie služieb spojených s úmrtím fyzickej osoby, ktorá bola so žiadateľom spoločne posudzovaná, alebo v priamom príbuzenstve a zabezpečuje pohreb zomrelého ak pozostalá rodina, ktorá pohreb zabezpečuje je odkázaná na dávky v hmotnej núdzi alebo jeho príjem je do výšky životného minima spoločne posudzovaných osôb v zmysle zákona,
- c) kúpeľnú liečbu nezaopatreného dieťaťa (detí) žiadateľa, ktorý je odkázaný na dávky v hmotnej núdzi alebo jeho príjem je do výšky životného minima spoločne posudzovaných osôb v zmysle zákona o životnom minime,
- d) liečbu závažného ochorenia (ochorení) žiadateľa alebo fyzických osôb, ktoré sú so žiadateľom spoločne posudzované, ak tieto výdavky nie sú kryté prostredníctvom zdravotného poistenia,
- e) riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo sociálnej udalosti žiadateľa alebo fyzických osôb, ktoré sú so žiadateľom spoločne posudzované, ak si uplatnili zákonné nároky na dávku sociálneho poistenia, výživné, štátnu sociálnu dávku alebo dávku v hmotnej núdzi a tvoria spoločnú domácnosť
- f) zakúpenie potravín,

- g) úhradu poplatkov na školské a mimoškolské aktivity nezaopatreného dieťaťa,
- h) pri návrate z výkonu trestu
- i) úhradu doplatku za lieky, špeciálny zdravotný materiál, úhradu odborného zdravotného ošetrenia a cestovných nákladov spojených s vyšetrením v zdravotníckom zariadení mimo miesta trvalého bydliska v prípade osobitne závažného ochorenia občana v sociálnej núdzi alebo jeho rodinného príslušníka, ktorý sa s ním spoločne posudzuje,
- j) mimoriadne liečebné náklady (napr. poplatky za ústavnú starostlivosť a kúpeľnú liečbu, úhrada cestovných výdavkov na liečenie a návštevu špecializovaných zdravotníckych ústavov, nákup liekov a zdravotníckych pomôcok a potrieb),
- k) pri umiestnení do zariadenia sociálnych služieb, ak ide o osamelú osobu bez príbuzných na zabezpečenie nevyhnutných hygienických a osobných potrieb,
- l) iné akceptovateľné mimoriadne výdavky súvisiace s nepriaznivou sociálnou situáciou žiadateľa alebo fyzických osôb, ktoré sú so žiadateľom spoločne posudzované.

O poskytnutí jednorazovej dávky sociálnej pomoci rozhoduje primátor mesta.

Tabuľka č.10 Jednorazová dávka sociálnej pomoci

Rok	Počet žiadateľov	Poskytnutá dávka v eurách
2019	34	6901,74
2020	32	5718,-
2021	37	5605,-
2022	23	3020,-

Zdroj: MsÚ RK

2.4.3 Štátne sociálne dávky

Prostredníctvom štátnych sociálnych dávok štát jednorazovo alebo opakovane prispieva na zvládnutie viacerých životných situácií, najmä rodín s nezaopatrenými deťmi, prispieva na krytie nákladov na výživu a iné osobné potreby detí a tiež nákladov spojených s ďalšími sociálnymi udalosťami. Poskytovanie štátnych sociálnych dávok nie je viazané na príjem rodiny, to znamená, že dávky sú vyplácané bez ohľadu na výšku príjmu v rovnakej výške pre všetky oprávnené osoby. Výška jednotlivých dávok je určená zákonom, avšak ak je výška dávky odvodená od sumy životného minima, výšku dávky upravuje štát prostredníctvom Opatrenia MPSVR.

Žiadosť o poskytnutie konkrétnej štátnej sociálnej dávky sa uplatňuje písomnou formou na miestne a vecne príslušný ÚPSVaR (podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa).

Nasledujúce tabuľky zobrazujú počet poberateľov jednotlivých štátnych sociálnych dávok za rok 2022.

Tabuľka č.11 Štátne sociálne dávky za rok 2022

Rok 2022	Počet poberateľov	Vyplatená suma v €
Štátne sociálne dávky - opakované		
Prídavok na dieťa	7015/mesačne	3 380 887,00
Rodičovský príspevok	1583/mesačne	6 826 222,10
Príspevok na starostlivosť	51/mesiac	11 208,90
Štátne sociálne dávky - jednorazové		
Príspevok pri narodení	591/rok	484 103,82
Príspevok na pohreb	688/rok	54 812,96
Príspevok k prídavku na dieťa - prvák	547/rok	59 332,14

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Tabuľka č.12 Príspevky náhradnej rodinnej starostlivosti za rok 2022

Rok 2022	Počet poberateľov	Vyplatená suma v €
OPAKOVANÉ		
Opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do NRS	52/mesiac	150 032,70
Opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	13/mesiac	35 078,40
Osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	1/mesiac	3 115,20
JEDNORAZOVÉ		
Jednorazový príspevok dieťaťa pri zverení do NRS	7/rok	7 468,74
Jednorazový príspevok dieťaťa pri zániku NRS	7/rok	7 109,20

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

V zmysle viacerých Opatrení vlády SR, ktorými sa menilo a dopĺňalo Nariadenie vlády č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 boli v rôznych výškach jednorazovo vyplácané tzv. inflačné dotácie určené pre vybrané skupiny občanov, ich kategórie a výška vyplatenej inflačnej dotácie je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.13 Inflačná dotácia za rok 2022

Rok 2022	Počet poberateľov	Vyplatená suma v €
Inflačná dotácia – jednorazová (ID)		
ID – zvýšený prídavok na dieťa	7097	526 029,64
ID – hmotná núdza	622	62 200,00
ID – dôchodca 62 rokov	24	2 400,00
ID – náhradný rodič v NRS	34	3 400,00
ID – náhradné výživné	69	6 900,00
ID – výživné v sume 150 Eur a menej	275	27 500,00
ID – dieťa v CDR	2	200,00
ID – zverené dieťa pri zániku NRS	6	600,00

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Mesto Ružomberok plní v zmysle § 12a zákona č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prídavku na dieťa“) úlohy vyplývajúce z inštitútu **osobitného príjemcu**.

Príslušný ÚPSVaR rozhodne o určení mesta ako osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku, ak:

- a) z písomného oznámenia riaditeľa školy vyplynie, že oprávnená osoba nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky nezaopatreného dieťaťa alebo nedbá o riadne plnenie povinného predprimárneho vzdelávania nezaopatreného dieťaťa,
- b) zistí, že oprávnená osoba nevyužíva prídavok a príplatok k prídavku na účel, t.j. na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa a na čiastočnú úhradu školských potrieb na účel podpory plnenia školských povinností nezaopatreného dieťaťa,
- c) podľa oznámenia orgánu podľa osobitného predpisu maloleté nezaopatrené dieťa, na ktoré sa oprávnenej osobe vypláca prídavok a príplatok k prídavku, spáchalo priestupok; to platí aj vtedy, ak maloleté nezaopatrené dieťa v čase spáchania priestupku nedovršilo 15 rokov veku a z tohto dôvodu správny orgán vec odložil alebo konanie o priestupku zastavil,
- d) bolo nezaopatrenému dieťaťu alebo rodičovi nezaopatreného dieťaťa uložené výchovné opatrenie alebo
- e) prídavok a príplatok k prídavku sa vypláca oprávnenej osobe, ktorá je členom domácnosti, ktorej sa vypláca pomoc v hmotnej núdzi prostredníctvom osobitného príjemcu.

Mesto Ružomberok ako osobitný príjemca poskytuje prídavok na dieťa v peňažnej forme prostredníctvom sociálnych kupónov. Za rok 2022 bolo vyplatených 3124,04 eur pre celkovo 20 poberateľov prídavkov na dieťa.

2.4.4 Kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia

Za ťažko zdravotne postihnutú osobu sa považuje fyzická osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50%. Funkčná porucha je nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov. Mieru funkčnej poruchy určuje posudkový lekár.

Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia“) alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

Posudková činnosť na účely kompenzácie je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť, a na účely preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť.

Lekárska posudková činnosť je:

- a) hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby,
- b) určovanie miery funkčnej poruchy,
- c) posudzovanie sociálnych dôsledkov v oblastiach kompenzácií, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia,
- d) posudzovanie jednotlivých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- e) posudzovanie fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby vykonávať opatrovanie,
- f) posudzovanie fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím udeliť písomný súhlas,
- g) posúdenie potreby osobitnej starostlivosti.

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár ÚPSVaR.

Sociálna posudková činnosť je:

- a) posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- b) posudzovanie rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- c) posudzovanie prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti,
- d) posudzovanie všetkých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a
- e) navrhovanie kompenzácií v jednotlivých oblastiach.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva sociálny pracovník ÚPSVaR a jej výsledkom je posudkový záver, ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých jej oblastiach.

Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblasti mobility a orientácie, komunikácie, zvýšených výdavkov a sebaobsluhy.

Jednotlivé peňažné príspevky je možné rozdeliť na:

- a) *jednorazové* - peňažný príspevok na kúpu pomôcky, peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky, peňažný príspevok na úpravu pomôcky, peňažný príspevok na opravu pomôcky, peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia, peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu bytu, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu, peňažný príspevok na úpravu garáže
- b) *opakované* - peňažný príspevok na osobnú asistenciu, peňažný príspevok na prepravu, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov (na diétne stravovanie, súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom), peňažný príspevok na opatrovanie

Žiadosť o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia sa uplatňuje písomnou formou na miestne a vecne príslušný ÚPSVaR (podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa, resp. fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím).

Prehľad počtu poberateľov peňažných príspevkov a vyplatená výška peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia za rok 2022 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.14 Prehľad peňažných príspevkov na kompenzáciu za rok 2022

peňažný príspevok na	počet poberateľov v	Vyplatená celková suma v €
osobnú asistenciu	101	565 080,18
opatrovanie	1083	5 799 859,44
prepravu	172	195 891,71
kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s:		
a/ diétnym stravovaním	772	263 663,74
b/ s hygienou, s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia	1505	387 558,94
c/ so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla	1173	538 942,98
d/ so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom	0	0
kúpu pomôcky	18	23 264,17
výcvik používania pomôcky	0	0
úpravu pomôcky	0	0
opravu pomôcky	7	1 760,67
kúpu zdvíhacieho zariadenia	13	123 034,76
kúpu osobného motorového vozidla	23	149 053,97
úpravu osobného motorového vozidla	0	0
úpravu bytu	6	16 960,09
úpravu rodinného domu	24	60 553,10
úpravu garáže	0	0

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

2.4.5 Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela

Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v podmienkach SR upravuje zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele“).

Uvedený zákon upravuje sociálnoprávnú ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečenie:

- a) ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru,
- b) výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí,
- c) náhradného prostredia dieťaťa, ktoré nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine.

Sociálna kuratela je súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby a poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú:

- a) pre dieťa, ktoré
 - má na území SR trvalý pobyt, prechodný pobyt, povolenie na prechodný pobyt, povolenie na trvalý pobyt, má povolený tolerovaný pobyt (ďalej len „obvyklý pobyt“), alebo pre dieťa, ktorému nemožno určiť obvyklý pobyt,
 - je občan SR a nachádza sa na území iného štátu,
 - nie je občan SR a nachádza sa na území SR bez sprievodu rodiča alebo inej plnoletej fyzickej osoby, ktorej by mohlo byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti (ďalej len „maloletý bez sprievodu“),
 - je mladistvý (v zmysle Trestného zákona),
- b) pre plnoletú fyzickú osobu do 25 rokov veku, ktorá má na území SR obvyklý pobyt (ďalej len „mladý dospelý“),
- c) pre inú plnoletú fyzickú osobu, ktorá má na území SR obvyklý pobyt.

Zo zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately jednoznačne vyplýva, že opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na seba nadväzujú a vzájomne sa podmieňujú. Pri voľbe a uplatňovaní opatrení majú prednosť opatrenia na zabezpečenie výchovy a všestranného vývinu dieťaťa jeho rodičmi, a ak to nie je možné, príbuznými dieťaťa.

Prvoradým hľadiskom pri voľbe a uplatňovaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je najlepší záujem dieťaťa, na určovanie a posudzovanie ktorého sa uplatňuje zásada o záujme dieťaťa podľa zákona č.36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

Vykonávanie opatrení je situované do týchto druhov prostredí:

- a) *v prirodzenom rodinnom prostredí* – je to domáce prostredie dieťaťa, rodiny alebo plnoletej fyzickej osoby. Ak je to vhodné a účelné, opatrenia sa vykonávajú aj v širšom sociálnom prostredí dieťaťa, rodiny alebo plnoletej fyzickej osoby a v domácnostiach fyzických osôb, ktoré sú s nimi v príbuzenskom vzťahu alebo ktoré majú s nimi blízky vzťah
- b) *v náhradnom rodinnom prostredí* – je to domáce prostredie plnoletej fyzickej osoby, ktorej súd zveril dieťa do starostlivosti podľa zákona č.36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- c) *v otvorenom prostredí* - je ním každé verejné priestranstvo, verejný objekt alebo komunikácia, ktoré sú pre jednotlivcov a skupiny prirodzeným sociálnym prostredím, v ktorom sa zvyčajne zdržiavajú, a mobilné alebo stále priestorové zázemia jednotlivcov a skupín,
- d) *v prostredí utvorenom a usporiadanom na výkon opatrení* - zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako aj v priestoroch subjektov oprávnených na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Novelou zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately boli od 1.4.2018 zriadené Centrá pre deti, ich rodiny a plnoleté fyzické osoby (ďalej len „CDR“). V CDR budú vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately:

- pobytovou formou (na základe dohody s rodičom, pobytového opatrenia súdu, požiadania dieťaťom),
- ambulantnou formou (napr. výchovné opatrenia),
- opatreniami na predchádzanie vzniku, prehĺbovania a opakovania krízových situácií v prirodzenom, náhradnom prostredí dieťaťa (práca s rodinou, intervencia pre náhradných rodičov a deti v náhradnej osobnej starostlivosti, v pestúnskej starostlivosti
- špecializovanými programami (bývalé krízové strediská),
- resocializačnými programami (resocializačné zariadenia).

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny zriaďuje CDR ako rozpočtovú organizáciu. CDR, ktoré zriadi obec, vyšší územný celok, nevykonáva pobytové opatrenia súdu ani ambulantné výchovné opatrenia. Právnická a fyzická osoba ako zriaďovateľ CDR musí mať udelenú akreditáciu. Na prechodné obdobie do 31.12.2018 sú detské domovy, resocializačné zariadenia zriadené pred 1.4.2018 označované ako zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a plnia úlohy v zmysle o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele platného do 31.3.2018.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávajú:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
- orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ,
- Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže,
- obec,
- vyšší územný celok,
- akreditovaný subjekt,
- právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V priebehu plánovania sociálnych služieb sledujeme stále nárast rodín, ktoré sú pod dohľadom oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Počet rodín ako aj počet detí má stúpajúci charakter. V roku 2021 to bolo 164 nových prípadov sledovaných detí a v roku 2022 až 216 nových prípadov sledovaných detí, čo je nárast o 52 sledovaných detí.

Tabuľka č. 15 Počet rodín/detí, ktorým bola poskytnutá sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kurately

2021		2022		Rozdiel	
Počet rodín	Počet detí	Počet rodín	Počet detí	Počet rodín	detí
404	582	457	597	53	15
Nové prípady	Nové prípady	Nové prípady	Nové prípady	Nové prípady	Nové prípady
108	164	140	216	32	52

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Dôvody vykonávania sociálnej kurately pre deti v okrese Ružomberok uvádzame v tabuľke č. 13. V rokoch 2021-2022 má stúpajúci charakter trestná činnosť a priestupkové konanie. Nárast výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v priestupkovom konaní, je z dôvodu zvýšeného počtu maloletých a mladistvých, ktorí požívali alkohol a taktiež zvýšeným počtom maloletých detí páchajúcich drobné krádeže. Počet prípadov experimentovania

s drogami a závislosti na drogách má klesajúci charakter, čo môžeme jednoznačne povedať, že je to zásluhou práce Nízkoprahového denného centra RK PREROD.

Tabuľka č.16 Dôvody vykonávania sociálnej kurately pre deti

Rok	2021	2022
Počet prípadov experimentovania s drogami a závislosti na drogách	2	0
Počet prípadov iných závislostí	0	0
Počet prípadov zanedbávania povinnej školskej dochádzky	23	10
Počet prípadov narušených sociálnych vzťahov	1	5
Počet prípadov útekov	0	0
Poruchy správania	7	6
Trestná činnosť	6	9
Priestupkové konanie	38	94

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Náhradná rodinná starostlivosť (ďalej len „NRS“)

ÚPSVaR, oddelenie SPODaSK poskytne občanovi, ktorý má záujem stať sa žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť (pestúnska starostlivosť, osvojenie) informácie potrebné na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov. Tieto informácie môže okrem ÚPSVaR poskytnúť aj obec, VÚC, zariadenie alebo akreditovaný subjekt, ktorý vykonáva prípravu na NRS. Každá fyzická osoba, ktorá prejaví záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, má právo na všetky informácie týkajúce sa NRS, vrátane poskytnutia informácie o význame sprostredkovania NRS pre dieťa a právnych dôsledkoch jednotlivých foriem NRS.

Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti (ďalej len „NOS“). Pri zverení maloletého dieťaťa do NOS uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady zákonom o rodine (prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa, súrodenec rodiča maloletého dieťaťa).

Ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností, alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Nie je povinný sa osobne starať o maloleté dieťa. Ak sa o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky

podľa osobitného predpisu (zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti v znení neskorších predpisov).

Tabuľka č.17 Náhradná rodinná starostlivosť v rokoch 2021, 2022

	Stav rodín k 31.12.2021	V priebehu roka		Stav rodín k 31.12.2022	V priebehu roka	
		pribudlo	ubudlo		pribudlo	ubudlo
NOS	62	6	6	62	3	9
Pestúni	6	0	0	6	2	0
Poručníci	1	0	0	1	2	1
Spolu	69	6	6	69	7	10

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

V roku 2021 bolo 6 maloletých detí umiestnených v Centre pre deti a rodiny na základe dohody medzi rodičom, náhradným rodičom a centrom. V piatich prípadoch boli umiestnené deti z dôvodu poruchy správania a 1 dieťa z dôvodu hospitalizácie matky, nakoľko nikto z rodiny sa v čase hospitalizácie nemohol o dieťa postarať.

Tabuľka č.18 Dôvody umiestňovania detí na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu za rok 2021

	Dôvod rozhodnutia súdu							
	Zanedbávanie	drogová závislosť rodičov	drogová závislosť detí	trestná činnosť dieťaťa, alebo činnosť inak trestná	podozrenie z týrania, zneužívania detí	záškoláctvo	zanechanie dieťaťa	Iné
Počet umiestnených detí na základe rozhodnutia súdu	4	0	0	0	0	0	0	2

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

V roku 2022 boli 4 deti umiestnené v centre pre deti a rodiny na základe dohody medzi rodičom a centrom. Tri deti boli umiestnené pre poruchy správania a jedno z dôvodu zanedbávania starostlivosti zo strany rodičov.

Tabuľka č.19 Dôvody umiestňovania detí na základe rozhodnutia súdu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu za rok 2022

	Dôvod rozhodnutia súdu							
	Zanedbávanie	drogová závislosť rodičov	drogová závislosť detí	trestná činnosť dieťaťa, alebo činnosť inak trestná	podozrenie z týrania, zneužívania detí	záškoláctvo	zanechanie dieťaťa	Iné
Počet umiestnených detí	4	0	0	0	0	0	3	2

Zdroj: ÚPSVaR Ružomberok

Mesto Ružomberok v zmysle zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately:

- vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a opatrenia podľa vyššie uvedeného zákona,
- spolupracuje s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a so zariadením pri vykonávaní odbornej metódy
- spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelu, a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom, pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa,
- poskytuje rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadenia, informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť, štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov, finančný príspevok na osamostatnenie sa mladého dospelého,

- e) poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin, pomoc dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb, pomoc na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, neodkladného opatrenia alebo výchovného opatrenia, pomoc mladému dospelému po skončení náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania,
- f) poskytuje súčinnosť štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, súčinnosť zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,
- g) utvára podmienky na prácu s komunitou,
- h) môže zriaďovať centrum, kontroluje a metodicky usmerňuje ňou zriadené centrum; zriadenie centra oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- i) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,
- j) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, a jej rodiny,
- k) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- l) kontroluje úroveň vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok,
- m) plní ďalšie úlohy.

V rámci spolupráce s oddelením SPODaSK, Okresným súdom Ružomberok, Okresným riaditeľstvom PZ SR Ružomberok a inými inštitúciami bolo za rok 2022 podaných celkovo 36 správ na rodinu a boli vykonané s tým súvisiace šetrenia v rodine.

V prípade detí umiestnených v Centrách pre deti a rodiny je v zmysle plánu výchovnej práce minimálne 2 x ročne podávaná správa na rodinu, za rok 2022 to bolo celkovo 28 správ a vykonaných šetrení s tým súvisiacich.

Mesto Ružomberok sa prostredníctvom zamestnanca OSSaZ zúčastňuje aj na prípadových konferenciách (v CDR, resp. na oddelení SPODaSK) – spravidla 1 až 2 x ročne ku každej rodine, podieľa sa na tvorbe plánu výchovnej práce, participuje na plnení úloh vyplývajúcich z výchovného plánu.

3. Sociálne služby poskytované v meste Ružomberok

Mestský úrad Ružomberok prostredníctvom svojho oddelenia sociálnych služieb a zdravotníctva zastupuje samosprávu vo zverenej oblasti napĺňaním sociálneho programu a sociálnej politiky mesta v zmysle zákona o sociálnych službách, zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, zákona o pomoci v hmotnej núdzi a zákona o službách zamestnanosti.

Ďalej OSSaZ zabezpečuje:

- a) odborné činnosti v oblasti sociálnej starostlivosti a zdravotníctva patriace do pôsobnosti mesta,
- b) sociálnu pomoc, sociálne poradenstvo a ostatné sociálne činnosti v priamom v kontakte s občanmi mesta,
- c) poskytovanie sociálnej služby ambulantnou i terénou formou priamo v domácnosti klientov,
- d) prevádzku zariadení sociálnych služieb v správe mesta,
- e) vypracovávanie koncepčných, strategických a záväzných dokumentov pre sociálnu a bytovú oblasť,
- f) napomáhanie resp. zabezpečovanie prípravy, spracovanie a realizáciu projektov zameraných na rozvoj sociálnych služieb v meste Ružomberok.

OSSaZ plní úlohy v oblasti poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom jednotlivých referátov v zmysle organizačnej štruktúry platnej od 01.07.2023. OSSaZ je tvorené nasledujúcimi zložkami:

- referát opatrovateľskej služby a Zboru pre občianske záležitosti,
- referát starostlivosti o seniorov,
- referát sociálnej pomoci a dávok,
- bytový referát a referát sociálnych služieb,
- terénna sociálna práca,
- koordinátor menších obecných služieb,
- správca ubytovne,
- výdajňa potravín,
- útulok pre občanov bez prístrešia,
- nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu.

3.1 Poskytovatelia sociálnych služieb

Spolupráca subjektov pôsobiacich a poskytujúcich služby v sociálnej oblasti je na území mesta Ružomberok na dobrej úrovni, najmä v prepojenosti poskytovaných služieb. Systém sociálnych služieb je tvorený občanmi (klientmi, prijímateľmi sociálnych služieb), poskytovateľmi sociálnych služieb (inštitúcie, zariadenia) a riadiacimi orgánmi (orgány samosprávy a štátnej správy).

Poskytovateľom sociálnej služby v zmysle zákona o sociálnych službách môže byť:

- a) verejný poskytovateľ – obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou, právnická osoba zriadená alebo založená VÚC
- b) neverejný poskytovateľ – iná fyzická alebo právnická osoba.

3.1.1 Mesto Ružomberok ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb

Keďže zákon o sociálnych službách ponúka občanom možnosť výberu sociálnej služby, jej formu i poskytovateľa, mesto Ružomberok reaguje na legislatívne zmeny, zmapovaním potenciálnych užívateľov ale i poskytovateľov, pričom má snahu trvalo zabezpečovať skvalitňovanie ponúkaných sociálnych služieb, čím by sa zvýšila kvalita života všetkých skupín obyvateľstva, s dôrazom na ich špecifické potreby.

Vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, ktorých cieľom je riešenie sociálnej núdze občanov, upravuje platné Všeobecne záväzne nariadenie mesta č.6/2023 o sociálnych službách poskytovaných mestom Ružomberok (ďalej len „VZN č.6/2023“) vydané v súlade s § 6 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, schválené Uznesením MsZ č.120/2023 dňa 28.06.2023 s účinnosťou od 01.08.2023.

Posudková činnosť

Posudková činnosť je zabezpečovaná referátom starostlivosti o seniorov, ktorý na základe prijatej písomnej žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu a následne rozhoduje o odkázanosti na sociálnu službu.

Zdravotná posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby je hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a zmien zdravotného stavu fyzickej osoby, ktoré vykonáva zdravotnícky pracovník, ktorý spĺňa požadované kvalifikačné predpoklady na základe zmluvy s mestom. Vychádza z lekárskeho nálezu, posudku, správy o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpisu zo zdravotnej dokumentácie nie staršieho ako šesť mesiacov, ktoré predložila fyzická osoba, ktorá žiada o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Na základe výsledkov

posúdenia následne vypracuje zdravotný posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.

Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby zahŕňa posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia, prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti a odkázanosť fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu. Obsahom posudku je aj rozsah odkázanosti pri jednotlivých úkonoch vyjadrený predpokladaným rozsahom hodín v rámci určeného rozpätia, závery posúdenia a dátum, čas a miesto vykonania sociálnej posudkovej činnosti.

Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník mesta.

Na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje *posudok o odkázanosti na sociálnu službu*, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a ich rozsah vyjadrený predpokladaným rozsahom hodín v rámci určeného rozpätia, návrh druhu sociálnej služby s prihliadnutím na potreby a návrhy fyzickej osoby a určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Referát starostlivosti o seniorov zabezpečuje aj vypracovanie zmlúv o poskytovaní sociálnej služby a vedie evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti, ako aj evidenciu rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu. Poskytuje sociálne poradenstvo, napomáha občanom pri umiestňovaní fyzických osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby do zariadení, ako aj pri vybavení odľahčovacej služby.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na opatrovateľskú službu a počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti do zariadenia pre seniorov. Z údajov vyplýva, že v posledných rokoch je evidentný pokles pri rozhodnutiach o odkázanosti na opatrovateľskú službu a nárast v prípade rozhodnutí o odkázanosti do zariadenia pre seniorov. Uvedený pohyb môže byť spôsobený zdravotným stavom občanov, ktorí uprednostňujú v prípade nevyhnutnej potreby zabezpečenia pomoci inej fyzickej osoby umiestnenie do zariadenia pre seniorov, nakoľko u nich došlo k takej strate schopnosti sebaobsluhy, že denný počet hodín opatrovateľskej služby im nedokáže zabezpečiť adekvátnu starostlivosť. Nemalý podiel na rozhodnutiach občanov má aj ich sociálna situácia (napr. výška príjmu občana, jeho rodiny,

výška bežných mesačných výdavkov, záujem rodinných príslušníkov o pomoc občanovi pri každodennej starostlivosti, a pod.).

Tabuľka č. 20 Počty vydaných rozhodnutí

Rok vydania	Rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu	Rozhodnutie o odkázanosti do zariadenia pre seniorov
2018	86	150
2019	79	120
2020	85	103
2021	40	123
2022	51	148

Zdroj: MsÚ RK

Mesto Ružomberok je zriaďovateľom nasledujúcich sociálnych služieb:

A) Opatrovateľská služba

Poskytovanie opatrovateľskej služby je v zmysle zákona o sociálnych službách originálnou kompetenciou obce. Sociálna služba je občanovi poskytovaná v prípade, keď je občan na túto službu odkázaný, tzn. má vydané rozhodnutie o odkázanosti. Na základe právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu občan požiada o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby na konkrétny druh sociálnej služby, v tomto prípade o poskytnutie opatrovateľskej služby.

Je to druh sociálnej služby, ktorý umožňuje riešenie sociálnej situácie v prirodzenom domácom prostredí. V značnej miere odstraňuje pocit ohrozenia, dodáva klientovi pocit istoty, umožňuje žiť svoj život v doterajšom štandarde a to aj pri miernej strate schopnosti sebaobsluhy. Týmto druhom sociálnej služby sa odstráni sociálna núdza klienta len v nevyhnutnej miere a núti ho udržiavať si čo najvyššiu mieru sebaobsluhy. Taktiež umožňuje rodinným príslušníkom zotrvať v zamestnaní, čím nie je ohrozený ich sociálny štandard, ani osobné a osobnostné potreby.

Opatrovateľská služba sa vykonáva v zmysle VZN č.6/2023 v pracovných dňoch v čase od 07,00 hod. do 16,00 hod., priamo v domácnosti občana a v rozsahu hodín, ktoré si občan priamo dohodol v zmluve o poskytovaní sociálnej služby – opatrovateľskej služby, pričom minimálny rozsah hodín je stanovený na 2 hodiny denne. Výška úhrady občana za poskytnutú hodinu opatrovateľskej služby je taktiež upravená vo VZN č.6/2023 a odvíja sa od príjmu občana.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje ročné výdavky na opatrovateľskú službu, podiel príjmov z projektov a príjmu od občanov, ako aj počet opatrovaných občanov a počet opatrovateľiek.

Tabuľka č. 21 Poskytovanie opatrovateľskej služby v meste Ružomberok

rok	Výdavky na OS	Príjem za OS		Počet	
		z projektov	od klientov	opatrovateľiek	opatrovaných
2018	555 987	68 630	146 688	80	115
2019	814 828	125 293	149 760	86	126
2020	863 311	270 298	162 582	85	122
2021	916 126	92 715	156 464	83	126
2022	937 022	367 200	154 364	82	130

Zdroj: MsÚ RK

Mesto Ružomberok sa zapojilo do výzvy, ktorú vyhlásila Implementačná agentúra na dopytovo orientovaný projekt s názvom Podpora opatrovateľskej služby v období od marca 2019 do apríla 2021. Získaný nenávratný finančný príspevok v tomto období bol vo výške 489 060 €. Hlavným cieľom projektu bolo vytvorenie resp. udržanie už existujúcich pracovných miest a tým zlepšiť dostupnosť opatrovateľskej služby v meste Ružomberok.

Projekt neskôr pokračoval vyhlásením výzvy pod Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny. Rovnako sa mestu Ružomberok podarilo úspešne zapojiť do projektu a získať nenávratný finančný príspevok vo výške 489 600 €. Dopytovo orientovaný projekt prebiehal v období júl 2021 – jún 2023 pod názvom Podpora opatrovateľskej služby II.

B) Denné centrá

V dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

V dennom centre sa najmä poskytuje sociálne poradenstvo a zabezpečuje záujmová činnosť.

Sociálna služba sa poskytuje v týchto denných centrách: Denné centrum Ružomberok, Denné centrum Biely Potok, Denné centrum Černová a Denné centrum Hrboltová.

C) Poskytovanie stravovania

Mesto Ružomberok nemá registrovanú sociálnu službu v zmysle § 58 zákona o sociálnych službách – jedáleň, avšak pre občanov spĺňajúcich podmienky v zmysle VZN č.6/2023 poskytuje stravovanie vo vybraných stravovacích zariadeniach školských zariadení alebo prostredníctvom donášky stravy priamo do domácnosti občana prostredníctvom dodávateľa stravy na základe uzatvorenej Zmluvy o poskytovaní a donáške stravy.

Výška finančného príspevku na stravovanie v zmysle VZN č.6/2023 je stanovená na 0,20 eura za 1 obed.

D) Terénna sociálna práca

Terénna sociálna služba krízovej intervencie sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii a jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto fyzických osôb, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín.

Cieľom terénnej sociálnej práce je sprístupniť občanom žijúcim v rôznych sociálnych podmienkach existujúce spoločenské zdroje, umožniť im participáciu na rozhodovacích procesoch v spoločnosti a podporovať žiť kvalitnejší, dôstojný život.

Za rok 2022 terénni sociálni pracovníci vykonali 139 návštev v domácnosti klientov, poskytli sociálne poradenstvo pre 73 rodín. V rámci spolupráce s rôznymi organizáciami a inštitúciami podali 76 písomných správ, napr. pre ÚPSVaR, Okresný súd Ružomberok, Okresné riaditeľstvo PZ SR, oddelenie školstva MsÚ, kanceláriu Prezidentky SR a pod.

Tabuľka č.22 Počet intervencií terénnej sociálnej práce za rok 2022

Oblasť	Počet intervencií
Bývanie	647
Zamestnanie	328
Financie	248
Sociálne zabezpečenie	200
Ostatné oblasti	241
SPOLU	1664

Zdroj: MsÚ RK

Systematickou terénnou sociálnou prácou sa zlepšila nepriaznivá sociálna situácia jednotlivcov ako aj celých rodín. Počas vykonávania terénnej sociálnej práce v meste sa podarilo zvýšiť zamestnanosť marginalizovaných občanov, zlepšiť hygienické návyky v rodinách, dochádzku do školy, zlepšenie rodičovských povinností, celkové vedenie domácnosti a starostlivosti o deti, zmysluplné využívanie voľného času, zlepšiť finančnú gramotnosť, oddlížiť ľudí, pomohlo sa navrátiť deti z Centier pre deti a rodiny do domáceho prostredia, poskytla sa pomoc so sociálnym zabezpečením (vybavenie dôchodkov, dávok, evidencií na úradoch, finančnej aj materiálnej pomoci od nadácií, občianskych združení, prezidentskej pomoci, jednorazových sociálnych dávok, humanitárnej pomoci, potravinovej a materiálnej pomoci, sponzorských finančných darov...), zabezpečiť nové bývanie, opatrovateľskú službu, pomoc s umiestnením ľudí do zariadení sociálnych služieb a do domovov dôchodcov.

Mesto Ružomberok sa už v roku 2016 zapojilo do výzvy, ktorú vyhlásila Implementačná agentúra MPSVR SR na národný projekt Terénna sociálna práca v obciach. Projekt od februára 2020 pokračoval pod názvom Podpora a zvyšovanie kvality terénnej sociálnej práce. Hlavným cieľom projektu bolo začlenenie ľudí sociálne vylúčených alebo ohrozených sociálnym vylúčením a chudobou do spoločnosti, reálne zlepšenie ich životnej situácie smerom k životu v dôstojných podmienkach a to prostredníctvom výkonu terénnej sociálnej práce a realizácie nadväzujúcich komplexných činností, umožňujúcich reálnu zmenu životných podmienok týchto osôb.

Mestu Ružomberok sa rovnako podarilo úspešne zapojiť do projektu a získať nenávratný finančný príspevok, v roku 2020 bolo vyplatených 28 647,31 eur, za rok 2021 to už bolo 35 814,45 eur a za rok 2022 až 36 971,06 eur.

E) Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle - súčasť MŠ Za Dráhou, Ružomberok)

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa v zmysle zákona o sociálnych službách poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, stravovanie, výchova.

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa možno poskytovať starostlivosť v zmysle zákona o sociálnych službách najviac o 12 detí v jednej

dennej miestnosti, ktorá spĺňa funkciu herne a spálne, to platí, aj ak je spálňa stavebne oddelená od herne a deti užívajú oba tieto priestory.

V súčasnosti je kapacita zariadenia stanovená na počet detí 10 a výška úhrady za túto sociálnu službu je taktiež upravená vo VZN č.6/2023.

F) Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – RK PREROD

(sídlo v priestoroch ZŠ Sládkovičova, Ružomberok)

Poskytuje sociálnu službu krízovej intervencie pre deti a rodinu v zmysle § 28 zákona o sociálnych službách. Je organizačnou súčasťou oddelenia od 10.1.2012 a svoje činnosti zabezpečuje ambulantnou aj terénnou formou. prostredníctvom mobilného karavanu.

Činnosť denného centra je zameraná na sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, preventívne aktivity a osvetovú činnosť.

Zariadenie poskytuje:

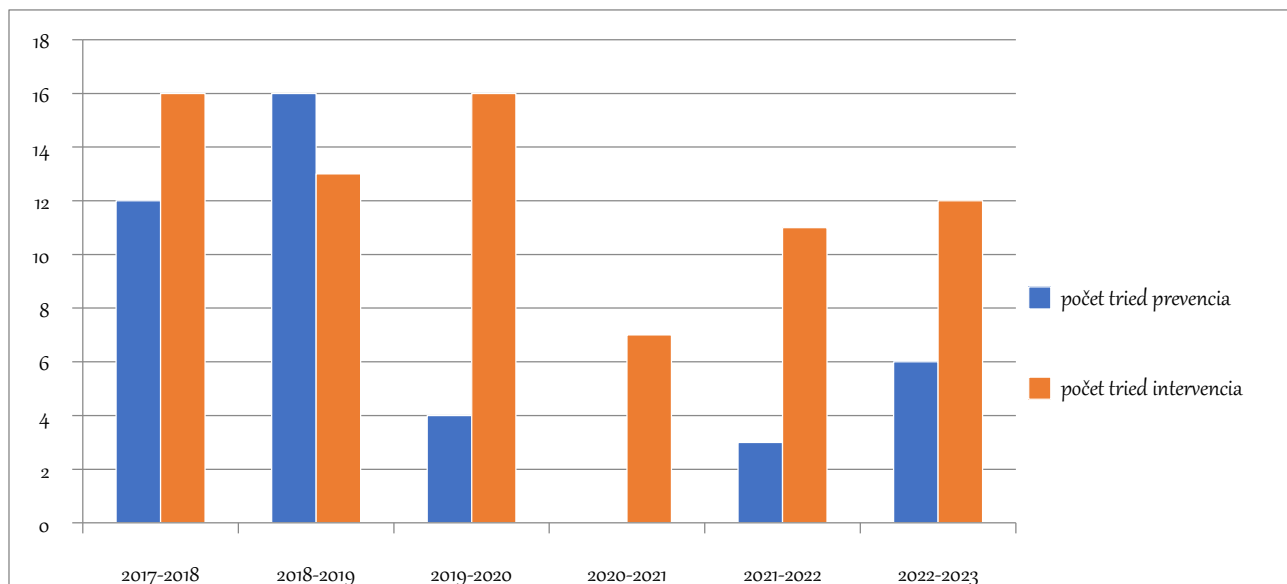
- a) *Základné* sociálne poradenstvo, ktoré sa zameriava na posúdenie povahy problému osoby, rodiny alebo komunity, podáva informácie o možnostiach riešenia a podľa potreby sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.
- b) *Špecializované* sociálne poradenstvo je zamerané na zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov dieťaťa, rodiny a poskytnutie konkrétnej odbornej pomoci.
- c) *Sociálna rehabilitácia* sa orientuje na aktivizáciu, rozvoj a nácvik zručností a schopností v základných sebaobslužných činnostiach a sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a komunitě.
- d) *Preventívne aktivity* zastrešujú možnosti na predchádzanie rizikóv správaniu dieťaťa, osoby, rodiny, komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám a na ich prekonanie alebo riešenie.

Nízkoprahové denné centrum zabezpečuje pre deti *záujmovú činnosť*, napr. výchovno-rekreačné pobyty zimné a jarné, letné prímestské tábory, aktivity na ulici, športové aktivity - futbalový turnaj Don Bosco Rk-Up, pravidelné futbalové tréningy, žiacke konferencie s protidrogovou tematikou, online žiacka výzva atď.

V roku 2021 bol za finančnej podpory Nadácie Slovenskej sporiteľne v rámci projektu „PREROD kára NÁDEJ dáva“ zakúpený mobilný karavan, ktorý slúži na poskytovanie sociálnej služby terénnou formou. Karavan sa počas roka (s výnimkou zimných mesiacov) pohybuje vo viacerých lokalitách mesta Ružomberok a jeho mestských častiach, vytvára tak priestor na aktívne využívanie voľného času pre deti a mládež.

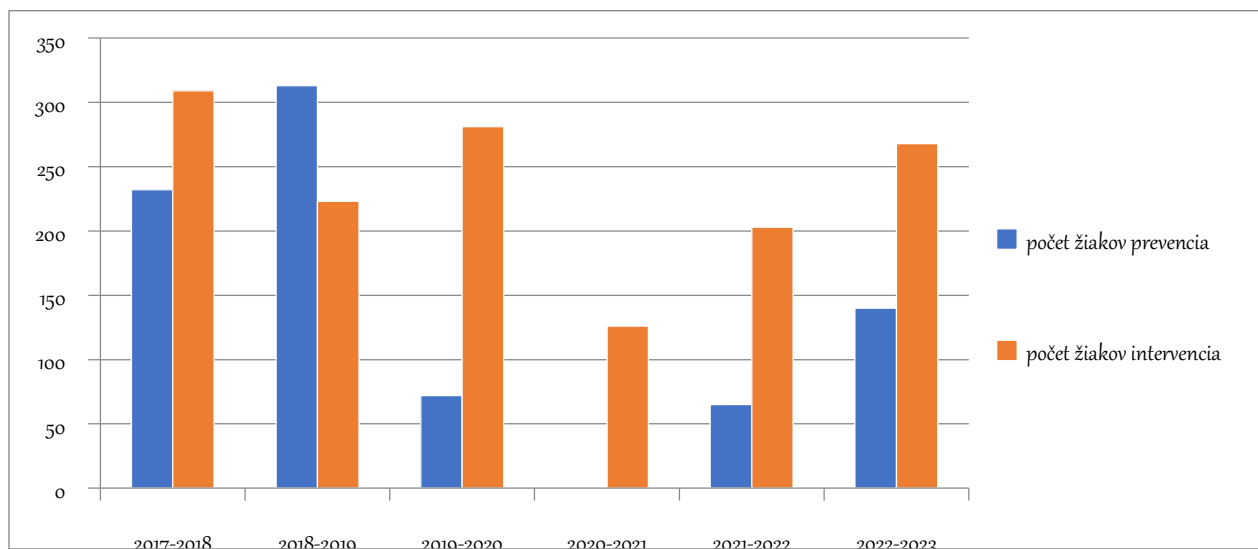
Nasledujúce grafy zobrazujú počet oslovených žiakov v rámci preventívnych aktivít (predchádzanie závislosti, triedne vzťahy) a intervenčných aktivít v triednych kolektívoch na základných a stredných školách v rámci mesta Ružomberok, v teréne, počet skupinových stretnutí

Graf č. 3 Počet preventívnych a intervenčných aktivít v triedach

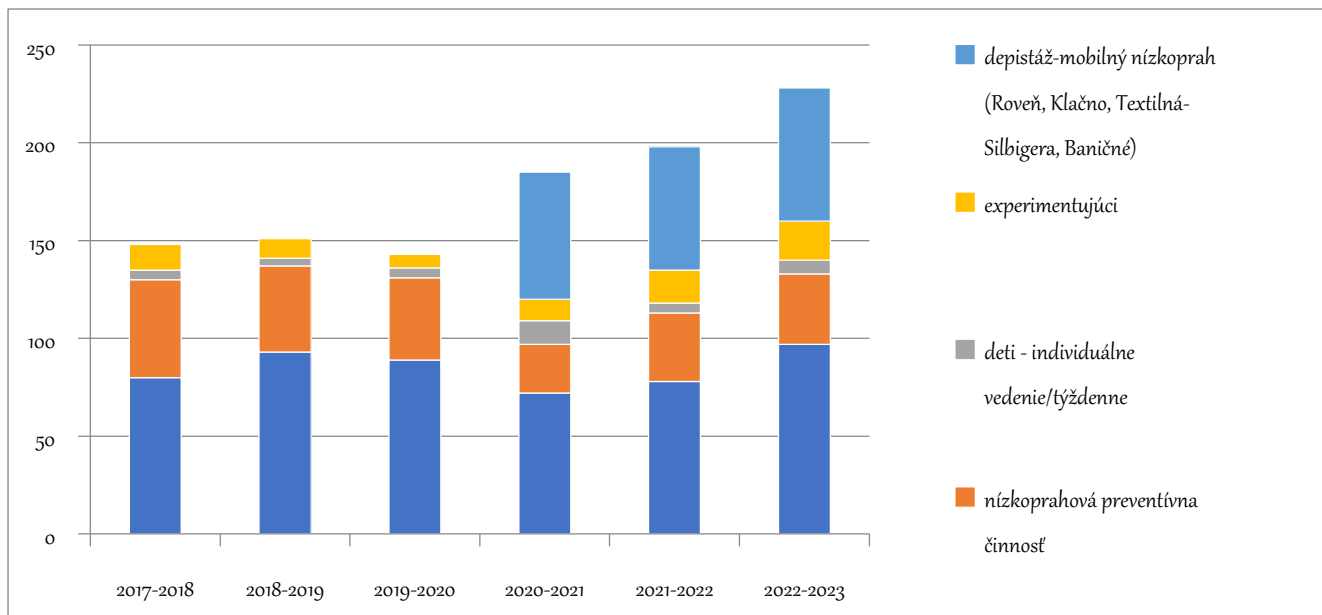
Zdroj: PREROD-RK

Graf č. 4 Počet preventívnych a intervenčných aktivít – počet žiakov

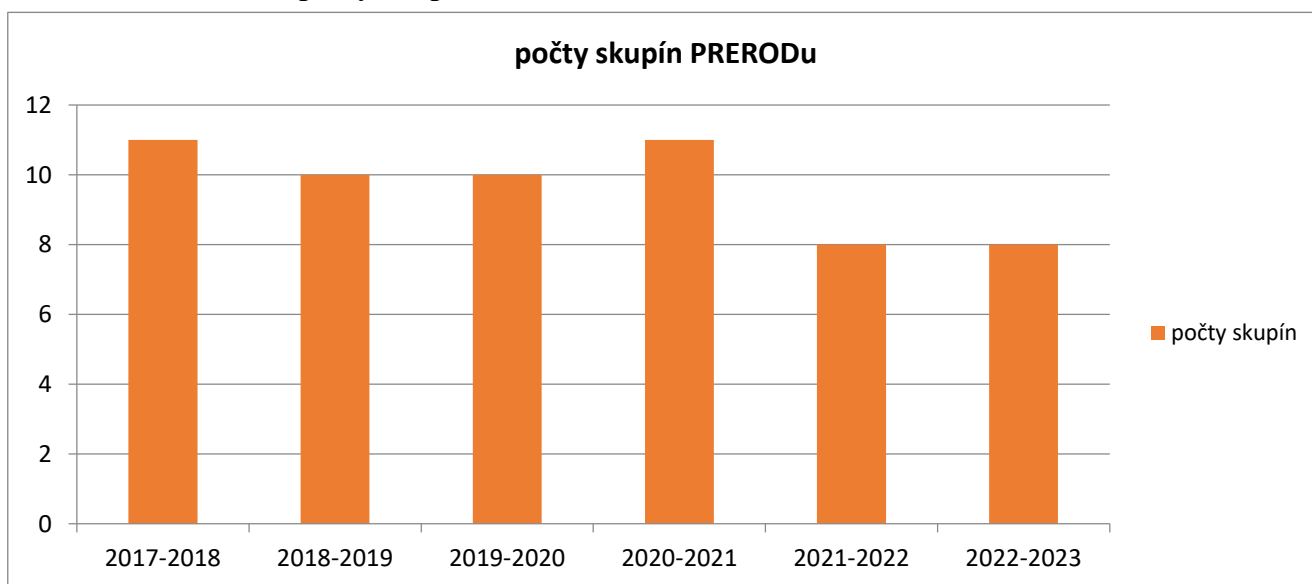
Zdroj: PREROD-RK

Graf č.5 Počet skupín v rámci zariadenia, škôl, nízkoprahovej záujmovej činnosti na „ulici“ a v telocvičniach

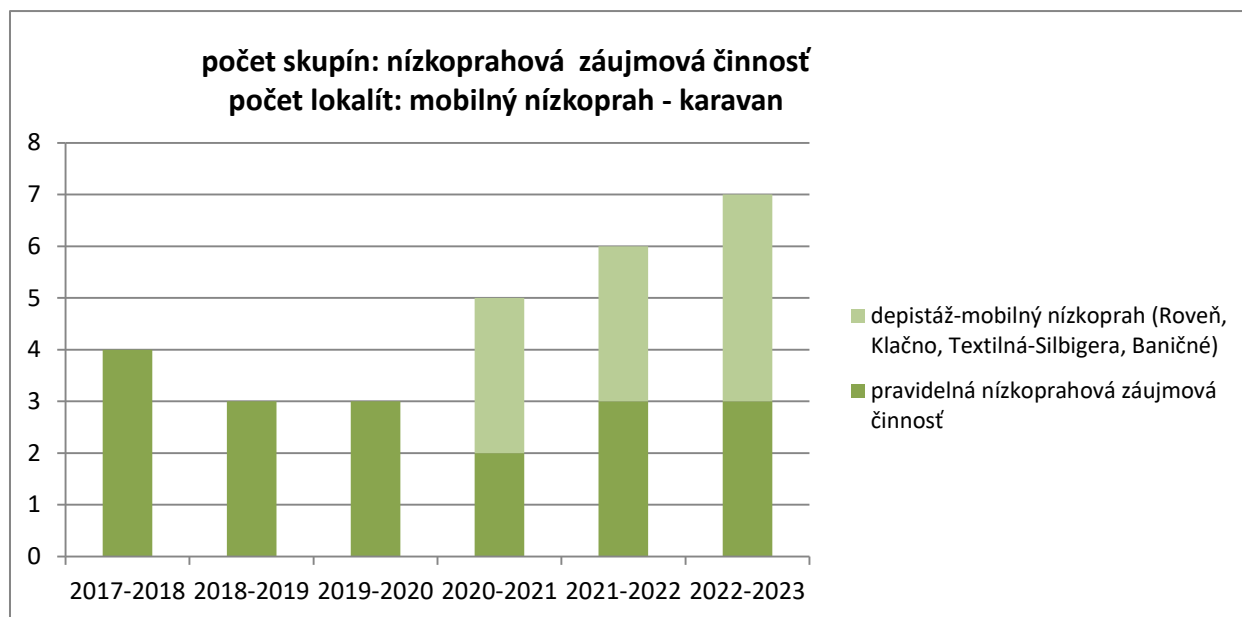
Zdroj: PREROD-RK

Graf č.6 Celkové počty skupín

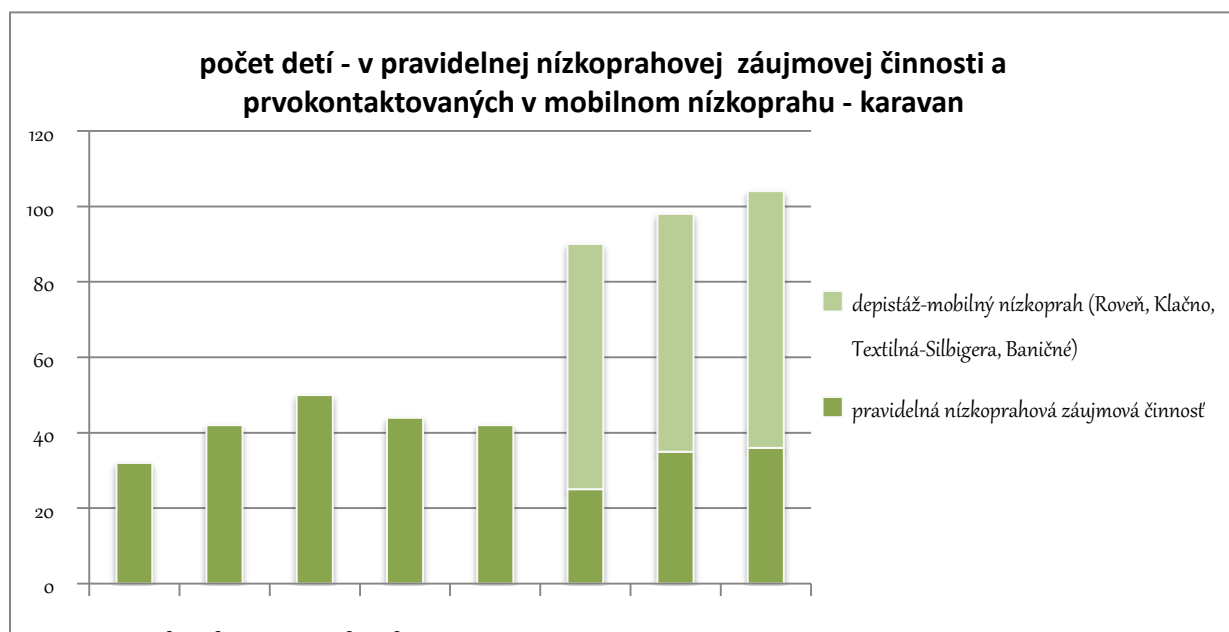
Zdroj: PREROD-RK

Graf č.7 Počet skupín nízkoprahovej záujmovej činnosti

Zdroj: PREROD-RK

Graf č.8 Počet detí v pravidelnej nízkoprahovej záujmovej činnosti

Zdroj: PREROD-RK

G) Útulok pre občanov bez prístrešia

(so sídlom na ul. Scota Viatora 12 v Ružomberku)

V útulku sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať:

a) poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pracovná terapia, nevyhnutné ošatenie a obuv,

b) utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť.

V útulku sa poskytuje ubytovanie pre 15 klientov - občanov bez prístrešia, ktorí spĺňajú podmienky štatútu zariadenia a výška úhrady za túto sociálnu službu je taktiež upravená vo VZN č.6/2023.

H) Výdajňa potravín „Slniečko“

(sídlo na ul. M. Madačova 3, Ružomberok)

Dňa 07.07.2011 pôvodne na ulici S. Viatora 12, Ružomberok bola otvorená a uvedená do prevádzky prvá Výdajňa potravinovej banky v Žilinskom samosprávnom kraji a zároveň štvrtá na Slovensku. Výdajňa potravinovej banky „Slniečko“ bola zriadená ako chránené pracovisko v zmysle o službách zamestnanosti.

Zriadením potravinovej banky sa predchádza plytvaniu potravín a zároveň sa pomáha ľuďom, ktorí pomoc potrebujú, nakoľko sa nachádzajú v stave hmotnej núdze. Potraviny, ktoré sú nepredajné alebo sú tesne pre ukončením expiračnej doby, sú darované zo strany obchodných reťazcov (napr. Tesco, Billa), resp. sieť čerpacích staníc Slovnaft, a. s. a prostredníctvom výdajne potravín poskytované občanom, ktorí spĺňajú dohodnuté kritéria a sú evidovaní na MsÚ. Cieľom tejto pomoci je participácia na možnosti zvýšiť životnú úroveň ľudí v núdzi a tak im umožniť na určitý čas preklenúť nepriaznivé životné podmienky. Podrobnejšie podmienky poskytovania tejto služby sú upravené v Zasadách poskytovania jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, dávky sociálnej pomoci a potravinovej pomoci, vydaných MsZ v Ružomberku.

Za rok 2022 bolo vydaných 70 identifikačných kariet potravinovej pomoci, ktorými sa občan preukazuje pri preberaní potravín vo výdajni potravinovej banky.

3.1.2 Žilinský samosprávny kraj ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb

Zriaďovateľom zariadení sociálnych služieb, ktoré sa nachádzajú na území mesta Ružomberok, je okrem mesta Ružomberok aj Žilinský samosprávny kraj. Tento spravuje nasledovné zariadenia:

TROJLÍSTOK – centrum sociálnych služieb

Zriaďovateľ	Verejný poskytovateľ (Žilinský samosprávny kraj)
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Domov sociálnych služieb Sociálne poradenstvo – základné Zariadenie pre seniorov Špecializované zariadenie
Miesto poskytovania SS	Sv. Anny 112/4, Ružomberok Riadok 2120/8, Ružomberok
Kapacita	110 (z toho 50 domov sociálnych služieb, 30 zariadenie pre seniorov, 30 špecializované zariadenie)
Forma	Ambulantná, pobytová týždenná, pobytová ročná
Prijímatelia	Fyzická osoba podľa §38 zákona č. 448/2008 Z.z. (domov sociálnych služieb) Fyzická osoba podľa §19 zákona č. 448/2008 Z.z. (sociálne poradenstvo – základné) Fyzická osoba podľa §35 zákona č. 448 Z.z. (zariadenie pre seniorov) Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V, najmä chorí s Parinsonovou chorobou, Alzheimerovou chorobou, pervazívnou vývinovou poruchou, so sklerózou multiplex, schizofréniou, demenciou rôzneho typu etiológie, hluchoslepotou, AIDS alebo organickým psychosyndrómom ťažkého stupňa podľa §39 zákona č. 448/2008 Z.z. (špecializované zariadenie)
Charakteristika služby	Poskytuje sa služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulantnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V a nevidiaca alebo prakticky nevidiaca fyzická osoba a jej stupeň odkázanosti je najmenej III. Poskytuje sa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva a osobné vybavenie. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť a utvárané sú podmienky pre vzdelávanie a úschovu cenných vecí. Ak sa v domove sociálnych služieb poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. <i>(platí pre domov sociálnych služieb)</i> Odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Prebieha posudzovanie povahy problému, rodiny alebo komunity, poskytujú sa základné informácie o možnostiach

	riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. <i>(platí pre sociálne poradenstvo – základné)</i> V zariadení pre seniorov je poskytovaná sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je dokázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť. <i>(platí pre zariadenie pre seniorov)</i> Poskytuje sa sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. <i>(platí pre špecializované zariadenie)</i>
--	--

Ďalšie zariadenie sociálnych služieb sa nenachádza priamo na území mesta Ružomberok, je však nenahradiťnou sociálnu pomocou pre občanov, keďže mesto Ružomberok nie je zriaďovateľom obdobného zariadenia sociálnych služieb.

LIKAVA – centrum sociálnych služieb

Zriaďovateľ	Verejný poskytovateľ (Žilinský samosprávny kraj)
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Domov sociálnych služieb Zariadenie pre seniorov Špecializované zariadenie Jedáleň
Miesto poskytovania SS	Likavka 9, 034 95 Likavka
Kapacita	244 (z toho 68 domov sociálnych služieb, 22 zariadenie pre seniorov, 154 špecializované zariadenie) + 60 jedální
Forma	pobytová ročná, ambulantná (jedáleň)
Prijímatelia	Fyzická osoba podľa §38 zákona č. 448/2008 Z.z. (domov sociálnych služieb) Fyzická osoba podľa §35 zákona č. 448 Z.z. (zariadenie pre seniorov) Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V, najmä chorí s Parkinsonovou chorobou, Alzheimerovou chorobou, pervazívnou vývinovou poruchou, so sklerózou multiplex, schizofróniou, demenciou rôzneho typu etiológie, hluchoslepotou, AIDS alebo organickým psychosyndrómom

	ťažkého stupňa podľa §39 zákona č. 448/2008 Z.z. (špecializované zariadenie) Fyzická osoba podľa § 58, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, osoba s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom alebo osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek.
Charakteristika služby	V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba pobytovou ročnou formou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V a nevidiaca alebo prakticky nevidiaca fyzická osoba a jej stupeň odkázanosti je najmenej III. Poskytuje sa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, ošetrovateľská starostlivosť, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utváranie podmienok na vzdelávanie a výchova -ak sa poskytuje sociálna služba deťom (<i>platí pre domov sociálnych služieb</i>). V zariadení pre seniorov je poskytovaná sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je dokázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť. (<i>platí pre zariadenie pre seniorov</i>) Poskytuje sa sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. Poskytuje sa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, ošetrovateľská starostlivosť, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utváranie podmienok na vzdelávanie a výchova - ak sa poskytuje sociálna služba deťom. (<i>platí pre špecializované zariadenie</i>)

3.1.3 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

DORKA, n.o.,

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Útulok pre jednotlivcov Domov na polceste
Miesto poskytovania SS	Pod skalami 218, 034 01 Ružomberok
Kapacita	12 (7 útulok pre jednotlivcov + 5 domov na polceste)
Forma	Pobytová
Prijímatelia	Mladí dospelí muži
Charakteristika služby	Poskytovanie ubytovania na určitý čas, poskytovanie sociálneho poradenstva, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení a utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne, šatstva a vykonáva sa záujmová činnosť.

Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Komunitné centrum Sociálne poradenstvo - základné
Miesto poskytovania SS	Maroša Madačova 1943/3, 034 01 Ružomberok
Kapacita	-
Forma	Ambulantná
Prijímatelia	Mladí dospelí po ukončení ústavnej starostlivosti, náhradnej rodinnej starostlivosti, náhradní rodičia, budúci náhradní rodičia, prípadní záujemcovia o náhradnú starostlivosť, dlhodobo nezamestnaní a znevýhodnené skupiny nezamestnaných detí, deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované skupiny, rizikové skupiny detí a mládeže, mladiství bez ukončenia povinnej školskej dochádzky, ďalšie skupiny ohrozené sociálnym vylúčením alebo vylúčené skupiny.
Charakteristika služby	Poskytovanie základného sociálneho poradenstva, poskytovanie pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia. Vykonávaná je aj preventívna aktivita, zabezpečuje sa

	záujmová činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. <i>(platí pre komunitné centrum)</i> Odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Prebieha posudzovanie povahy problému, rodiny alebo komunity, poskytujú sa základné informácie o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.
--	--

Jana Semanová

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Služba na podporu zosúladenia rodinného života a pracovného života
Miesto poskytovania SS	Šoltésovej 301/7, 034 01 Ružomberok
Kapacita	4
Forma	Ambulantná forma
Prijímatelia	Fyzická osoba v rodinnom prostredí opatrovateľa detí podľa §32 zákona 448/2008 Z.z.
Charakteristika služby	Služba sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu v čase: (a) prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, (b) prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a výchova.

Katarína Havrilová

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života
Miesto poskytovania SS	Andreja Hlinku 8358, 034 06 Ružomberok
Kapacita	4
Forma	Ambulantná
Prijímatelia	Rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo

	s návratom na trh práce, v čase prípravy na povolanie štúdiom na strednej alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti.
Charakteristika služby	Služba sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu v čase: (a) prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, (b) prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a výchova.

Mária Iváková – VČIELKA, Antona Bernoláka 1411, Ružomberok

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života
Miesto poskytovania SS	Antona Bernoláka 1411/29, 034 01 Ružomberok
Kapacita	4
Forma	Ambulantná
Prijímatelia	Podľa §32 zákona 448/2008 Z.z. – sociálna služba poskytovaná v rodinnom prostredí opatrovateľa detí
Charakteristika služby	Služba sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu v čase: (a) prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, (b) prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a výchova.

Súkromné centrum poradenstva a prevencie Nosko Health Prevention

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Služba včasnej intervencie

Miesto poskytovania SS	Námestie Andreja Hlinku 56/1, 034 01 Ružomberok
Kapacita	3
Forma	ambulantná
Prijímatelia	Dieťa do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodina tohto dieťaťa (podľa §33 zákona č. 448/2008 Z.z.)
Charakteristika služby	Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. V rámci včasnej intervencie sa poskytuje špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia a vykonáva sa stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím a preventívna aktivita. Vykonávaná je aj komunitná rehabilitácia.

ViaVitae, n.o.

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Opatrovateľská služba Zariadenie opatrovateľskej služby
Miesto poskytovania SS	Plavisko 363/7, 034 01 Ružomberok
Kapacita	(2 osoby – zariadenie opatrovateľskej služby) (34 osôb – zariadenie pre seniorov)
Forma	Terénna, pobytová –ročná,
Prijímatelia	Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa §41 zákona 448/2008 Z.z. (opatrovateľská služba) Plnoletá fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu podľa §36 zákona 448/2008 Fyzická osoba podľa §35 zákona 448/2008 Z.z.
Charakteristika služby	Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II alebo je odkázaná na pomoc a je dokázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných aktivitách. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať tej fyzickej osobe: (a) ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, (b) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu,

	(c) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, (d) ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. <i>(platí pre opatrovateľskú službu)</i> Poskytuje sa sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. Zahŕňa aktivity ako pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva. Utvorené sú podmienky na úschovu cenných vecí. <i>(platí pre zariadenie opatrovateľskej služby)</i>
--	---

Montessori jasličky n.o.

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
Miesto poskytovania SS	Čutkovská 8108, 034 06 Ružomberok
Kapacita	12
Forma	ambulantná
Prijímatelia	Rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak sa pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť podľa §32 zákona č. 448/2008 Z.z.
Charakteristika služby	V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť. V zariadení sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, stravovanie, výchova. Sociálna služba sa poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Požičiavanie pomôcok Sociálna rehabilitácia

	Sociálne poradenstvo - základné
Miesto poskytovania SS	Žilinský kraj
Kapacita	-
Forma	terénna
Prijímatelia	Fyzické osoby so zrakovým postihnutím a ich rodinní príslušníci.
Charakteristika služby	Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na pomôcku posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu. <i>(platí pre požičiavanie pomôcok)</i> Sociálna rehabilitácia je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebačinnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužbe, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a komunite. <i>(platí pre sociálnu rehabilitáciu)</i> Odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Prebieha posudzovanie povahy problému, rodiny alebo komunity, poskytujú sa základné informácie o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. <i>(platí pre sociálne poradenstvo – základné)</i>

Na území mesta pôsobia v oblasti poskytovania sociálnych služieb aj ďalšie organizácie, ktorých zriaďovateľom sú napr. cirkevné spoločenstvá.

Spišská katolícka charita

Zriaďovateľ	Iný poskytovateľ (Biskupstvo Spišské Podhradie)
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Požičiavanie pomôcok
Miesto poskytovania SS	Sv. Anny 5401/21, 034 01 Ružomberok
Kapacita	-
Forma	Terénna, ambulantná

Prijímatelia	Fyzická osoba s mentálnym postihnutím, fyzická osoba s telesným postihnutím, fyzická osoba so zrakovým postihnutím podľa §47 zákona č. 448/2008 Z.z. (požičiavanie pomôcok) Fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §19 zákona 448/2008 Z.z.
Charakteristika služby	Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na pomôcku posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu.

Bratská jednota baptistov, cirkevný zbor Ružomberok

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Komunitné centrum
Miesto poskytovania SS	Antona Bernoláka 1423, 034 01 Ružomberok
Kapacita	90
Forma	Ambulantná
Prijímatelia	Členovia komunity
Charakteristika služby	Poskytovanie základného sociálneho poradenstva, poskytovanie pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia. Vykonávaná je aj preventívna aktivita, zabezpečuje sa záujmová činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia.

Nemôžeme opomenúť ešte jedno zariadenie, ktoré je neziskovou organizáciou, svoje sídlo má na území mesta Ružomberok, avšak miesto poskytovania sociálnych služieb je v tesnej blízkosti mesta Ružomberok. Svojimi službami napomáha občanom mesta Ružomberok riešiť nepriaznivú sociálnu situáciu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, resp. dovŕšenia dôchodkového veku.

Seniores, n.o.

Zriaďovateľ	Neverejný poskytovateľ
Zariadenie sociálnej služby/názov služby	Domov sociálnych služieb Zariadenie pre seniorov
Miesto poskytovania SS	Likavka 10, 034 95 Likavka
Kapacita	75 (z toho 10 domov sociálnych služieb, 65 zariadenie pre seniorov)
Forma	pobytová ročná
Prijímatelia	Fyzická osoba podľa §38 zákona č. 448/2008 Z.z. (domov sociálnych služieb) Fyzická osoba podľa §35 zákona č. 448 Z.z. (zariadenie pre seniorov)
Charakteristika služby	V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba pobytovou ročnou formou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V a nevidiaca alebo prakticky nevidiaca fyzická osoba a jej stupeň odkázanosti je najmenej III. Poskytuje sa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, ošetrovateľská starostlivosť, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utváranie podmienok na vzdelávanie a výchova -ak sa poskytuje sociálna služba deťom (platí <i>pre domov sociálnych služieb</i>). V zariadení pre seniorov je poskytovaná sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je dokázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť. (platí <i>pre zariadenie pre seniorov</i>).

3.2 Analýza potrieb obyvateľov mesta Ružomberok v oblasti sociálnych služieb

Dôležitým podkladom pre tvorbu komunitného plánu je výskum potrieb prijímateľov sociálnych služieb a občanov mesta Ružomberok. Získané dáta poskytujú spätnú väzbu o využívaní a o záujme využívať jednotlivé sociálne služby, tá je dôležitá pri určovaní priorít ďalšieho rozvoja a plánovania sociálnych služieb. Analýzu potrieb obyvateľov mesta Ružomberok zrealizovala expertná skupina KPSS.

Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť názory, postrehy a potreby obyvateľov mesta Ružomberok v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na jeho území prostredníctvom dotazníka. Dotazník bol respondentom distribuovaný viacerými spôsobmi. Tlačené dotazníky rozdávali a zbierali členovia pracovných skupín KPSS, poslanci MsZ a zamestnanci MsÚ Ružomberok. Dotazník v online podobe bol zverejnený na webovej stránke mesta, aby bol prístupný širokej verejnosti. Rovnako bol rozposlaný prostredníctvom platformy Edupage rodičom žiakov navštevujúcich základné školy a členmi pracovných skupín KPSS.

Dotazník obsahoval zatvorené a otvorené otázky. V zatvorených otázkach mal respondent možnosť vybrať si jednu z ponúknutých možností (prípadne možnosť iné) a v otvorených otázkach mal respondent možnosť dopísať ním zvolený názor, postoj a pod. Dotazník zahŕňal 4 okruhy otázok:

1. Demografická charakteristika respondentov
2. Využívanie a potenciálny záujem o využívanie sociálnych služieb (v horizonte 6 rokov)
3. Informovanosť občanov mesta o poskytovaných sociálnych službách
4. Názory občanov mesta na cieľové skupiny, ktorým by sa mala venovať zvýšená pozornosť a možnosti zlepšenia vybraných oblastí.

Rozdaných bolo viac ako 1000 tlačených dotazníkov a vrátených bolo 800 dotazníkov. Online dotazníkov bolo vyplnených 410. Spolu sme získali dotazníky od 1210 respondentov. Zber dát z tlačeného a online dotazníka prebiehal v mesiacoch máj a jún 2023. Editovanie a štatistické spracovanie získaných dát realizovali študenti a zamestnanci PF KU v Ružomberku (členovia expertnej skupiny KPSS) v období júl a august 2023.

Demografická charakteristika respondentov

Výskumný súbor tvorili obyvatelia mesta Ružomberok vo veku od 18 do 92 rokov, priemerný vek 47,7 rokov. Z toho 69 % (831) mužov a 31 % (371) žien, 8 respondentov pohlavie neuviedlo.

Čo sa týka vzdelania, 1,5 % (18) respondentov malo neukončené základné vzdelanie, úplné základné vzdelanie malo 4,8 % (58) respondentov, stredoškolské bez maturity malo 21,4 % (260) respondentov, 37,9 % (458) respondentov malo stredoškolské vzdelanie s maturitou a 33,4 % (404) respondentov malo vysokoškolské vzdelanie. Neodpovedalo 12 respondentov.

48,1 % (582) respondentov bolo zamestnaných, nezamestnaných respondentov bolo 9,5 % (115); 6,9 % (84) respondentov uviedlo, že sú SZČO, 3 % (36) respondentov bolo študentov, 5,6 % (68) respondentov uviedlo, že sú ŤZP, PN alebo invalidní dôchodcovia. 19,3 % (233) respondentov je starobných dôchodcov, 5,5 % (67) respondentov je na materskej/rodičovskej dovolenke, iné uviedlo 0,3 % respondentov. Neodpovedalo 21 respondentov.

Rodinný stav respondentov: 15 % (181) respondentov bolo slobodných, 50,4 % (610) vydatých alebo ženatých, 14,8 % (179) respondentov bolo rozvedených, 10,7 % (130) vdov alebo vdovcov, 8,5 % (103) respondentov žije v partnerskom vzťahu bez uzavretia manželstva. Neodpovedalo 6 respondentov.

Využívanie a záujem o sociálne služby

V nasledujúcej tabuľke ponúkame prehľad výsledkov výskumu na otázku č. 1:

„Ktoré služby využívate Vy alebo niekto z Vašej rodiny a o ktoré služby by ste v prípade ich existencie v meste Ružomberok mali záujem (uvažujte v kontexte najbližších 6 rokov).“

Tabuľka č.23 Využívanie a očakávané využívanie sociálnych služieb

Druhy sociálnych služieb	Využívam / Využíva niekto z mojej rodiny		Mal/a by som záujem	
	počet	%	počet	%
SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE				
Nízkoprahové denné centrum	52	6,4	159	18,6
Komunitné centrum	52	6,4	232	26,2
Útulok	59	7,1	86	10,3
Domov na polceste	15	1,9	66	7,9
Zariadenie núdzového bývania	19	2,4	188	21,7
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	23	2,8	154	17,8
SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI				
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	27	3,3	163	18,9

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti	26	3,2	102	12,2
Služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života	17	2,1	249	27,2
Služba na podporu zosúladžovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	20	2,5	144	16,8
Služba včasnej intervencie	32	3,9	181	20,8
SOCIÁLNE SLUŽBY PRE SENIOROV, OBYČANOV S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM				
POSTIHNUTÍ	počet	%	počet	%
Zariadenie pre seniorov	97	11,7	284	31,5
Zariadenie opatrovateľskej služby	63	7,7	253	28,2
Rehabilitačné stredisko	6	0,5	63	5,2
Domov sociálnych služieb	74	9,0	197	22,7
Špecializované zariadenie	18	2,2	135	16,0
Denný stacionár	39	4,8	288	31,7
Domáca opatrovateľská služba	87	10,4	282	30,8
Prepravná služba	37	4,6	265	29,3
Požičiavanie pomôcok	37	4,6	255	27,8
SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ				
	počet	%	počet	%
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	37	4,6	247	27,5
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	31	3,8	349	37,9
PODPORNÉ SLUŽBY	počet	%	počet	%
Odlahčovací služba	14	1,7	181	20,8
Poskytovanie sociálnej služby v jedálni	46	5,7	262	29,3
Poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny	32	3,9	136	16,1

Spomedzi **sociálnych služieb krízovej intervencie** je najčastejšie medzi respondentami využívaný útulok (59 respondentov), druhými najčastejšie využívanými službami sú komunitné centrum a nízkoprahové centrum (52 respondentov). V tejto oblasti sociálnych služieb majú respondenti najvyšší záujem o využívanie komunitného centra (232 respondentov), zariadenia núdzového bývania (188 respondentov) a nízkoprahového denného centra (159 respondentov).

V oblasti **sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi** je najviac využívanou sociálnou službou služba včasnej intervencie (32 respondentov), druhou službou je pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (27 respondentov) a treťou v poradí je pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti. Čo sa záujmu týka, najvyšší záujem majú respondenti o službu na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života (249 respondentov), ďalej o službu včasnej intervencie (181 respondentov) a pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (163 respondentov).

V oblasti **sociálnych služieb pre seniorov, občanov s ŤZP** najviac využívali respondenti zariadenie pre seniorov (97 respondentov), ďalej domácu opatrovateľskú službu (87 respondentov) a zariadenie opatrovateľskej služby (63 respondentov). Najvyšší záujem u respondentov je o denný stacionár (288 respondentov) a o zariadenie pre seniorov (284 respondentov). 282 respondentov by malo záujem o domácu opatrovateľskú službu.

Oblasť **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** má len dve služby, pričom využívanejšia je krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií (37 respondentov) a väčší záujem je o monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci (349 respondentov). Zaujímavé je, že táto služba vyšla v rámci celého výskumu ako najviac žiadaná.

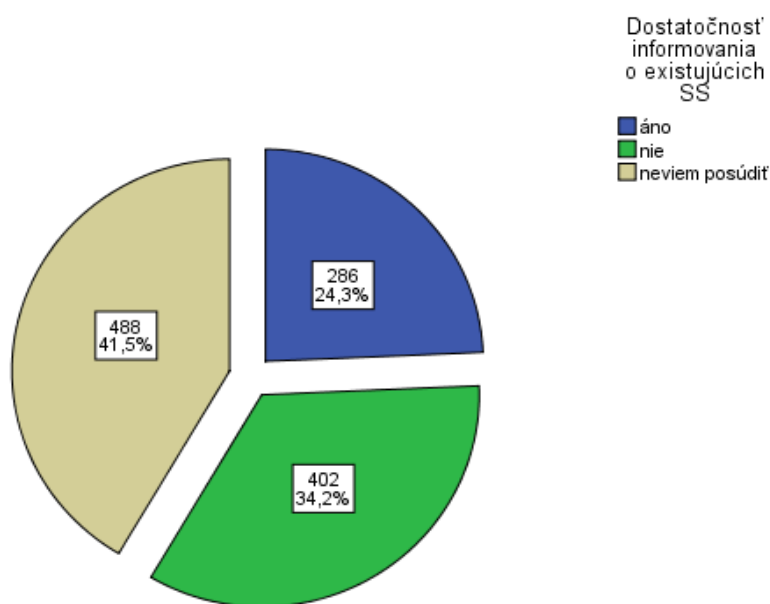
Z oblasti **podporných služieb** je najviac využívanou poskytované sociálnej služby v jedálni (46 respondentov) a najvyšší záujem je o túto istú službu (262 respondentov).

Pri komplexnom pohľade na jednotlivé výsledky zo všetkých oblastí sociálnych služieb je najdôležitejším zistením fakt, že respondenti majú najväčší záujem o sociálne služby pre seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, konkrétne o pobytovú službu - zariadenie pre seniorov a o ambulantnú službu - denný stacionár.

Informovanosť o poskytovaných sociálnych službách

Vo výskume nás zaujímalo, či sú občania dostatočne informovaní o existujúcich sociálnych službách. Iba 24,3 % respondentov odpovedalo, že sú dostatočne informovaní o existujúcich sociálnych službách, čo je pomerne nízke percento. 41,5 % respondentov nevedelo posúdiť, či sú dostatočne informovaní o existujúcich sociálnych službách. Toto pomerne vysoké percento môže byť spôsobené napr. aj tým, že títo respondenti alebo nikto z ich rodiny žiadnu zo sociálnych služieb ešte nevyužili alebo ju nepotrebovali. Výsledky sú znázornené v nasledovnom grafe:

Graf č.9 Informovanosť o poskytovaných sociálnych službách

V súvislosti s touto otázkou nás ďalej zaujímalo, odkiaľ by respondenti privítali informácie o sociálnych službách a akou formou. Výsledky zdrojov a foriem informovanosti sú v nasledovných tabuľkách usporiadané v zostupnom poradí:

Tabuľka č.24 Zdroj informácií o sociálnych službách

Zdroj informovanosti	počet	%
Mestský úrad	698	57,7
Organizácia poskytujúca sociálnu službu	599	49,5
Všeobecný/odborný lekár	451	37,3
Školy, vzdelávacie inštitúcie	264	21,8
Priatelia, známi, rodina	203	16,8

Tabuľka č.25 Forma získavania informácií o sociálnych službách

Forma informovanosti	počet	%
Internet, teletext	672	55,5
Osobný kontakt na príslušnom úrade/v zariadení	553	45,7
Letáky v poštových schránkach, informačné tabule, plagáty	523	43,2
Mestská televízia, rozhlas	520	43,0
Regionálne periodiká	292	24,1

Ako z uvedených výsledkov výskumu vyplýva, väčšina respondentov by najviac privítala informácie o sociálnych službách z mestského úradu a od organizácie poskytujúcej sociálnu službu. Ako formu informovanosti o sociálnych službách väčšina uvádzala internet a teletext. Nezanedbateľný počet respondentov ako najvhodnejšiu formu informovanosti preferuje osobný kontakt na príslušnom úrade alebo v zariadení.

Ako iné možnosti foriem informovanosti respondenti uvádzali:

- sociálne siete, webové stránky mesta, internet,
- Facebook, Instagram,
- informačný email,
- prostredníctvom mobilu cez SMS,
- mobilná aplikácia,
- osobný list pre dôchodcu / ZŤP.

Názory občanov mesta na cieľové skupiny, ktorým by sa mala venovať zvýšená pozornosť a možnosti zlepšenia vybraných oblastí

V poslednej oblasti výskumu sme sa respondentov pýtali, ktorým skupinám osôb by sa podľa ich názoru mala v meste Ružomberok venovať zvýšená pozornosť. V nasledujúcej tabuľke uvádzame cieľové skupiny v zostupnom poradí¹:

Tabuľka č.26 Cieľové skupiny, ktorým by sa mala venovať zvýšená pozornosť

Cieľové skupiny	počet	%
Seniori/dôchodcovia	753	71,0
Rodiny s deťmi	659	62,7
Osoby so zdravotným znevýhodnením	630	60,8
Deti a mládež	559	53,0
Samoživitelia/neúplné rodiny	460	46,0
Riziková a problémová mládež	421	42,6
Ľudia v terminálnom štádiu ochorenia	418	43,1
Ľudia bez domova	405	42,6
Osoby zo sociálne znevýhodneného prostredia	305	33,0
Osoby závislé od alkoholu a drog	267	29,8
Národnostné menšiny a etnické skupiny	83	10,0
Cudzinci a azylanti	81	9,7

Podľa názoru respondentov by sa malo mesto venovať vo zvýšenej miere seniorom/dôchodcom, na treťom mieste by to mali byť osoby so zdravotným znevýhodnením, čo korešponduje s výsledkami výskumu v prvej oblasti – záujem o sociálne služby.

Na druhom mieste zvýšenej pozornosti sa umiestnili rodiny s deťmi, na štvrtom mieste deti a mládež – cieľové skupiny, ktoré tvoria nezanedbateľné percento (nad 50 %).

¹ V tabuľke sú uvádzané validné percentá, keďže v tejto otázke bolo veľa položiek nevyplnených.

Ďalej sme sa pýtali respondentov, na čo by sa malo mesto Ružomberok zamerať pri snahe zlepšiť život svojich občanov. Výsledky v zostupnom poradí uvádza nasledujúca tabuľka²:

Tabuľka č.27 Oblasť zlepšenia v meste Ružomberok

Oblasť zlepšenia	počet	%
Zamestnanie /vytváranie pracovných príležitostí	741	61,2
Bývanie	718	59,3
Vytvoriť priestor na stretávanie sa s inými ľuďmi	440	36,4
Poradenstvo	431	35,6
Psychické zdravie	416	34,4
Fyzické zdravie	380	31,4
Vzdelávanie	341	28,2
Možnosť výberu sociálnej služby	290	24,0
Rozvoj osobnosti, schopností a zručností	259	21,4
Sebestačnosť pri samoobslužných úkonoch	232	19,2

Aj keď sa niektoré oblasti priamo netýkajú sociálnych služieb a ich zlepšovania, uvedené podnety môžu byť dôležité pre vedenie mesta a ďalšie smerovanie komunálnej politiky na území mesta Ružomberok. Za najdôležitejšiu oblasť zlepšenia považujú respondenti zamestnanie a vytváranie pracovných príležitostí. Druhá oblasť vyžadujúca zlepšenie je podľa respondentov bývanie. Na treťom mieste sa umiestnilo vytvorenie priestoru na stretávanie sa s inými ľuďmi, čo korešponduje aj s odpoveďami v otázke týkajúcej sa využívania a záujmu o sociálne služby (záujem o nízkoprahové denné centrum, komunitné centrum, zariadenie pre seniorov, denný stacionár a pod.).

Respondentom sme dali priestor v poslednej otvorenej otázke vyjadriť svoje návrhy a postrehy, ktoré by sa týkali komunitného plánovania do roku 2030 alebo sociálnej situácie občanov v meste Ružomberok. V nasledujúcich odrážkach uvádzame konkrétne odpovede zoradené jednotlivých oblastiach:

² Detto.

OBLASŤ POMOCI SENIOROM a ŤZP

- denné centrum pre seniorov, stacionár pre seniorov,
- väčší priestor na stretávanie sa pre dôchodcov,
- sociálny taxík,
- zriadenie hospicu,
- denný stacionár pre ŤZP,
- zlepšiť bezbariérovosť v meste,
- rozvoz jedla pre seniorov v meste,
- zníženie daní seniorom a ŤZP nad 70 rokov,
- zvýšiť počet opatrovateliiek,
- paliatívna starostlivosť,
- rehabilitační terénni pracovníci,
- dostupnejšie psychologické a psychiatrické poradenstvo.

OBLASŤ POMOCI RODINÁM S DEŤMI

- krízové stredisko pre matky s deťmi,
- komunitné centrum pre mamičky,
- viac pomoci pre rodiny s deťmi s postihnutím,
- školy a škôlky pre deti so zdravotným znevýhodnením, narušenou komunikačnou schopnosťou,
- denný stacionár, príp. pobytové zariadenie pre deti s autizmom,
- podporovať preventívne programy na školách,
- pomoc rodinám s nízkym príjmom – spolupráca s farskou charitou,
- podchytiť deti po logopedickej stránke,
- podpora rodín s jedným živiteľom,
- pomôcť deťom a dospelým s autizmom.

OBLASŤ POMOCI ĽUĎOM BEZ DOMOVA

- podporiť výstavbu sociálnych bytov,
- vytvoriť podmienky na vývarovňu v Baničnom,
- zlepšiť bezpečnosť v priestoroch železničnej stanice, hlavne v súvislosti s bezdomovcami,
- sprcha a priestory pre bezdomovcov,
- verejné WC,
- verejné sprchy.

OBLASŤ ROZVOJA ŠPORTU

- mesto by sa malo venovať rozvoju mládeže, tráveniu aktívneho voľného času,
- doplniť detské ihriská v Baničnom,
- viac ihrísk a aj tie, čo sú, lepšie udržiavať,
- zabezpečenie údržby detských ihrísk v meste,
- mám pocit, že sa rozpadá skauting, bolo by dobré podporiť ho,

- zlepšiť rozvoj športu,
- cesty pre cyklistov,
- plaváreň.

OBLASŤ INFRAŠTRUKTÚRY A KOMUNÁLNEJ POLITIKY

- obmedziť výrub stromov,
- zlepšiť čistotu a úpravu mesta,
- v meste chýba zelená plocha/park s lavičkami, kde by bola možnosť posedieť si,
- obnoviť centrum mesta,
- viac zelene v meste,
- zlepšenie čistoty v meste,
- oprava ciest v meste,
- opraviť chodníky a cesty, parkovanie na sídliskách,
- doprava, upokojenie dopravy,
- využívanie mikrobusev namiesto autobusov,
- zlacnenie cestovania MHD,
- zníženie daní za smeti a psa,
- doplniť nákupné obchodné centrá,
- priestor plochy tzv. Auparku využiť na komunitné pestovanie, pravidelné trhy, oddychovú zónu a pod.,
- zlepšiť vybavenosť mesta, aby ľudia neodchádzali,
- aby občan mesta nemusel chodiť vybavovať do iných okresov pripojenie na plyn či elektriku,
- benefity pre občanov RK (napr. na Malinom Brde),
- mesto by malo vytvoriť priestor na verejné diskusie,
- delegovať niektoré záležitosti na občanov a zapojiť ich tak do komunitného života,
- budovanie vzťahu k mestu,
- osloviť investorov, aby sa zlepšila zamestnanosť v RK,
- popri komunitnom pláne vydať aj adresár kontaktov na sociálne služby,
- zlepšiť poradenstvo na mestskom úrade.

Výsledky rozdávaného a online dotazníkového výskumu preukazujú relatívne vysoký záujem respondentov o využívanie sociálnych služieb v meste Ružomberok. Z výsledkov môžeme vidieť, že len malá časť respondentov v súčasnosti využíva sociálne služby v meste Ružomberok, ale v horizonte 6 rokov o existujúce sociálne služby (príp. sociálne služby, ktoré mesto zatiaľ neponúka) respondenti, resp. niekto z ich príbuzných, budú mať záujem určite.

Tak ako vyšli seniori/dôchodcovia v otázke týkajúcej sa záujmu o sociálne služby ako najdôležitejšia skupina potenciálnych prijímateľov, tak vyšli seniori/dôchodcovia ako najdôležitejšia cieľová skupina, ktorej by malo mesto venovať zvýšenú pozornosť. Najžiadanejšie sú dve sociálne služby – zariadenie pre seniorov a denný stacionár, pričom práve tieto dve služby mesto nemá v ponuke.

V čom by mohlo mesto Ružomberok zlepšiť svoj prístup k občanom, je určite informovanosť o poskytovaných sociálnych službách, nakoľko aj väčšina respondentov – takmer 60 % - považuje mestský úrad za najrelevantnejší zdroj informovanosti o existujúcich sociálnych službách. Z výsledkov výskumu vyšlo, že iba 24 % respondentov je dostatočne informovaných, čo je pomerne nízke percento. Pozitívne je, že aj intaktná populácia bez potreby pomoci citlivo vníma sociálnu situáciu v meste, starnutie obyvateľstva a uvedomuje si oblasti, v ktorých je mesto zraniteľné a čo by malo byť jeho prioritou z pohľadu obyvateľov mesta Ružomberok.

3.3 SWOT analýza

Základným nástrojom strategického plánovania je tzv. SWOT analýza, tj. hodnotenie silných (Strengths) a slabých (Weaknesses) stránok, príležitostí (Opportunities) a ohrození (Threats), ktoré sa týkajú danej oblasti.

SWOT analýza sociálnych služieb mesta Ružomberok vychádza z monitorovania súčasného stavu interného aj externého prostredia. Je súhrnom analýz všetkých cieľových skupín, nakoľko stanovenie presnej hranice medzi jednotlivými cieľovými skupinami je diskutabilné, veľa bodov SWOT analýzy je spoločných pre všetky cieľové skupiny a taktiež niektorí občania vzhľadom na ich nepriaznivú sociálnu situáciu sa môžu prelínať do viacerých cieľových skupín KPSS.

Ako cieľové skupiny tohto KPSS boli na úvodnom pracovnom stretnutí zadefinované 3 cieľové kategórie občanov, podľa ktorých boli vytvorené aj jednotlivé pracovné skupiny:

1. Deti, mládež a rodina
2. Dospelí, seniori a osoby zdravotne znevýhodnené
3. Občania ohrození vylúčením

S - Silné stránky

- organizačné zručnosti
- profesionálny prístup
- poskytovanie sociálnych služieb inými verejnými a neverejnými poskytovateľmi na území mesta
- dlhodobá a aktívna spolupráca mesta s orgánmi štátnej správy a ostatnými aktérmi komunitného rozvoja
- dlhodobá spolupráca mesta s ostatnými verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb
- aktívna podpora mimovládnych organizácií a občianskych iniciatív
- dlhodobo realizovaný proces komunitného plánovania, komunitné plány od roku 2010, primerané plnenie a aktualizácia stanovených priorít a cieľov
- prepojenie cieľov a opatrení z programu LIPTOV 2030

W - Slabé stránky

- poskytovanie foriem a druhov sociálnych služieb mestom v priamej zriaďovateľskej pôsobnosti
- dlhodobé mapovanie problematiky bezbariérovosti na území mesta a odstraňovanie bariér
- nedostatok chránených pracovísk, sociálnych podnikov
- nízke zdroje v rozpočte mesta vzhľadom na potreby rozvoja sociálnych služieb
- nepripravenosť občianskych združení
- nedostatok terénnych sociálnych pracovníkov
- nedostatok politickej vôle a konsenzu
- absencia pracovníkov krízovej intervencie priamo v teréne, absencia depistáže, preventívnych aktivít v otvorenom prostredí, nízky počet terénnych sociálnych pracovníkov
- nedostatočná spolupráca medzi sektormi zdravotníctva a sociálnych vecí na území mesta
- nedostatočná kapacita denných centier
- odmeňovanie pracovníkov pracujúcich v sociálnych službách
- nedostatočná informovanosť obyvateľov mesta o poskytovaných sociálnych službách
- absencia zariadenia dlhodobej starostlivosti

O – Príležitosti

- vytvorenie siete organizácií pracujúcich s cieľovými skupinami
- vytvorenie adresára všetkých organizácií poskytujúcich verejno-prospešné služby
- rozširovať kapacitu a sociálnu dostupnosť komunitne orientovaných sociálnych služieb
- registrovať nové formy a druhy sociálnych služieb, ktoré v meste Ružomberok chýbajú a ich potreby vyplynuli z realizovanej analýzy potrieb obyvateľov
- zamerať sa na depistáž fyzických osôb ohrozených sociálnou izoláciou
- integrácia osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti
- príklady dobrej praxe, aktivity v oblasti sociálneho rozvoja komunity
- znížiť bariéry, uplatňovať pravidlá pre odstraňovanie sociálnych, architektonických, komunikačných a vzdelávacích bariér
- rozvíjať dobrovoľníctvo v samospráve
- získavanie externých finančných zdrojov z prostriedkov EÚ, resp. mimovládnych organizácií

T – Ohrozenia, riziká

- pasivita, nezájem aktérov plánovania
- nespolupráca subjektov (organizácií alebo aj občanov)
- nedostatočná informovanosť
- regresná populačná krivka
- zmeny v legislatívnych normách
- nedostatok politickej vôle
- nedostatok priestorových možností, nevhodnosť objektov v správe mesta
- nedostatok finančných zdrojov na projekty a prevádzku
- finančná náročnosť, vysoké investičné náklady na rekonštrukciu objektov
- nezájem zo strany verejnosti/občanov/klientov o sociálnu službu
- neschválenie podaných projektov
- nedostatočná informovanosť o ponúkaných aktivitách
- personálne poddimenzovanie odborných pracovníkov v danej oblasti
- nezájem a nespolupráca jednotlivcov v skupine
- nedostatok dobrovoľníkov
- nedostatok záujmu zo strany občanov
- nedostatok odborníkov v oblasti autizmu
- nedostatok možností absolvovať terapie

Zdroj: vlastné spracovanie

4. Strategická časť

KPSS mesta Ružomberok predstavuje na jednej strane analýzu existujúceho stavu sociálnych služieb, ale na strane druhej je to určenie smeru v podobe konkrétnych cieľov, ktoré je potrebné realizovať k dovybudovaniu a udržaniu siete sociálnych služieb a systému sociálnej starostlivosti v meste Ružomberok.

Strategická časť popisuje ideálny stav sociálnych služieb a sociálnej pomoci na obdobie rokov 2024 -2030 a určuje základný smer ďalšieho rozvoja sociálnych služieb na území mesta Ružomberok v nadchádzajúcom období. V strategickvej časti sú zadefinované ciele a opatrenia s aktivitami KPSS, ktoré vychádzajú z výstupov jednotlivých pracovných skupín.

Všetky ciele KPSS sú stanovené v súlade s Národnými prioritami na Slovensku, strategickým dokumentom LIPTOV 2030, ako aj s výsledkami výskumu analýzy potrieb obyvateľov mesta Ružomberok v oblasti sociálnych služieb. Pri stanovovaní cieľov boli do úvahy brané legislatívne aspekty z hľadiska obligatórnej a fakultatívnej pôsobnosti mesta, ale aj možnosti a predpoklady ich finančného zabezpečenia. Ich plnenie bude realizované v súlade so schváleným rozpočtom mesta Ružomberok na príslušný kalendárny rok, prípadne od možnosti mimorozpočtového financovania.

Hlavným cieľom KPSS mesta Ružomberok na roky 2024-2030 je:

**POSKYTOVAŤ MODERNÉ, DOSTUPNÉ,
KVALITNÉ A EFEKTÍVNE SOCIÁLNE SLUŽBY
V MESTE RUŽOMBEROK**

V súlade s hlavným cieľom KPSS boli stanovené nasledovné strategické ciele:

1. Vytvoriť priaznivé životné podmienky pre rodiny s deťmi a mládežou z rôznorodého prostredia
2. Skvalitniť a rozšíriť sociálne služby pre seniorov a osoby zdravotne znevýhodnené a zvýšiť kvalitu ich života
3. Podporovať sociálnu inklúziu občanov ohrozených vylúčením
4. Zvýšiť informovanosť občanov mesta o poskytovaných sociálnych službách

4.1 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 1- Deti, mládež a rodina

Pracovná skupina deti, mládež a rodina vznikla ako reakcia na skutočnosť, že od roku 2010 je zaznamenaný nárast počtu dysfunkčných rodín. Občania nedokážu nepriaznivú sociálnu situáciu zvládnuť prostredníctvom vlastných síl, preto je nevyhnutná intervencia zo strany kompetentných orgánov a inštitúcií. Z uvedeného dôvodu sa táto pracovná skupina orientuje na krízové situácie v rodine, terénnu sociálnu prácu, sociálnopatologické javy a ich prevenciu, ako aj na posilňovanie rodičovských rolí.

Deti a mládež, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, sú ohrozené sociálnym vylúčením a ktoré štandardné formy inštitucionalizovanej pomoci a starostlivosti buď sami nevyhľadávajú alebo im nie sú dostupné. Intervencia je zameraná taktiež aj na rizikové deti a mládež, ktoré z rôznych dôvodov nevyužívajú bežné voľnočasové, vzdelávacie a záujmové aktivity a trávajú svoj voľný čas „na ulici“, kde sú vo zvýšenej miere vystavené vzniku sociálnopatologického správania.

Strategický cieľ 1. Vytvoriť priaznivé životné podmienky pre rodiny s deťmi a mládežou z rôznorodého prostredia	
Špecifický cieľ 1.1	Rozvíjať a skvalitňovať sociálne služby na podporu rodiny s deťmi
Opatrenie 1.1.1	Skvalitniť a zefektívniť poskytovanie sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle)
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu prevádzky a skvalitňovanie služieb starostlivosti o deti do 3 rokov veku s cieľom zosúladenia rodinného a pracovného života.
Predpokladané dopady opatrenia	Ústretová služba k pracovnému, rodinnému a osobnému životu, zvýšenie zamestnanosti osôb s rodičovskými povinnosťami.
Aktivity	1.Podporovať modernizáciu prostredníctvom zavádzania inovatívnych prvkov do výchovnovzdelávacieho procesu v detských jaslách 2. Monitorovať obsadenosť detských jaslí 3.Zabezpečovať pravidelné vzdelávanie príslušných zamestnancov
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	46 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Zrealizované aktivity smerujúce k modernizácii detských

	jaslí Počet absolvovaných vzdelávaní/supervízií a počet zapojených zamestnancov do vzdelávania Percentuálne využitie kapacity detských jaslí
--	---

Opatrenie 1.1.2	Podporovať spoluprácu so zariadením včasnej intervencie
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu sociálnej služby včasnej intervencie, ktorá sa poskytuje dieťaťu do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa.
Predpokladané dopady opatrenia	Stabilizácia služby včasnej intervencie, ktorá je financovaná ŽSK
Aktivity	1.Spolupracovať so zariadením včasnej intervencie
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	Neuvedená, závisí od rozpočtu ŽSK
Predpokladané zdroje financovania	Rozpočet ŽSK
Zodpovednosť	ŽSK
Indikátory hodnotenia	Počet pracovných stretnutí v rámci spolupráce so zariadením včasnej intervencie

Špecifický cieľ 1.2	Pomáhať deťom ohrozeným sociálnym vylúčením a možným vznikom patológií k ich funkčnosti a integrácii do spoločnosti.
Opatrenie 1.2.1	Podporovať rozvoj sociálnych, poradenských a voľnočasových aktivít
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na pomoc deťom a mládeži s cieľom napomáhať ich funkčnosti a integrácii do spoločnosti.
Predpokladané dopady opatrenia	Zabezpečenie zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže.
Aktivity	1.Podpora terénnych programov na zmysluplné trávenie voľného času ohrozených detí a tzv. neorganizovanej sídliskovej mládeže 2. Pokračovať v realizácii prímestských a pobytových táborov nízkoprahovým denným centrom pre deti a rodinu RK-PREROD 3.Vytvárať podmienky na prepájanie zdravotnej a sociálnej pomoci pre deti so zdravotným znevýhodnením a ich rodičov (vyhradiť určitý počet miest v dennom stacionári)
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	8 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby

Zodpovednosť	MsÚ, MVO
Indikátory hodnotenia	Počet detí a mládeže zapojených do voľnočasových záujmových aktivít Počet detí a mládeže zúčastnených v táboroch Počet detí so zdravotným znevýhodnením využívajúcich službu denného stacionára

Opatrenie 1.2.2	Podporiť udržiavanie rodinných väzieb detí z CDR s cieľom ich návratu do prirodzeného rodinného prostredia
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na finančnú podporu rodín a detí umiestnených v CDR.
Predpokladané dopady opatrenia	Eliminácia narušenia rodinných vzťahov v prípade detí umiestnených v CDR a zároveň podpora osamostatnenia mladých dospelých pri odchode z CDR
Aktivity	1.Poskytovať príspevok na dopravu do CDR pre rodičov umiestnených detí 2.Poskytovať príspevok na osamostatnenie sa mladého dospelého pri odchode z CDR 3.Realizovať preventívne aktivity zamerané na úpravu a obnovu rodinných pomerov vrátane bytových a sociálnych pomerov dieťaťa
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	1 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta
Zodpovednosť	MsÚ
Indikátory hodnotenia	Počet poskytnutých príspevkov pre rodičov na dopravu do CDR Výška poskytnutých príspevkov pre rodičov na dopravu do CDR Počet poskytnutých príspevkov na osamostatnenie sa mladého dospelého Výška poskytnutých príspevkov na osamostatnenie sa mladého dospelého Počet zrealizovaných preventívnych aktivít

Špecifický cieľ 1.3	Podporovať a rozširovať služby krízovej intervencie
Opatrenie 1.3.1	Rozvíjať terénnu sociálnu prácu a poradenstvo
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj terénnej sociálnej práce a poradenských služieb pre rodiny v krízovej situácii
Predpokladané dopady opatrenia	Poskytnutie odbornej pomoci pri riešení špecifických problémových situácií detí a rodín.
Aktivity	1.Pokračovať v terénnej sociálnej práci so zameraním na rodiny v kríze

	2.Spolupracovať s inými organizáciami a inštitúciami zameranými na rodinu (napr. ÚPSVaR, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb) 3.Poskytovať základné sociálne poradenstvo 4.Podporovať koordináciu spolupráce poskytovateľov služieb pre rodiny s deťmi 5. Skvalitniť priestorové podmienky pre výkon terénnej sociálnej práce
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	30 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ
Indikátory hodnotenia	Počet vykonaných šetrení v rodine Počet rodín, ktorým bolo poskytnuté základné sociálne poradenstvo Výška finančných prostriedkov vynaložených na rekonštrukciu objektu Realizácia aktivít a programov s priamym zapojením alebo s podporou mesta

Opatrenie 1.3.2	Podporovať a rozširovať sociálnu službu krízovej intervencie poskytovanú v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu RK-PREROD
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj činnosti nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu.
Predpokladané dopady opatrenia	Aktivizácia subjektov pracujúcich s deťmi a rodinou, ako aj samotných rodín ohrozených sociálnopatologickými javmi
Aktivity	1.Personálne posilniť tím RK-PREROD 2.Koordinovať subjekty pracujúce s deťmi a mládežou 3.Rozšíriť poskytovanie mobilnej služby prostredníctvom karavanu do viacerých lokalít mesta Ružomberok 4.Zvyšovať získané externé zdroje na činnosť centra
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	80 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ
Indikátory hodnotenia	Navýšenie počtu zamestnancov centra Počet zorganizovaných stretnutí s inými organizáciami pracujúcimi s deťmi a mládežou Počet stanovísk mobilného nízkoprahu Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov

Opatrenie 1.3.3	Podporiť zriadenie núdzového bývania
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na zriadenie núdzového bývania, resp. podporu organizácie pri zriadení núdzového bývania
Predpokladané dopady opatrenia	Zriadením núdzového bývania pre osamelých rodičov s deťmi budeme predchádzať odňatiu detí zo starostlivosti rodičov. Umiestnenie detí do pobytových zariadení a odňatie zo starostlivosti rodičov z dôvodu, že rodina nemá kde bývať, má nepriaznivý vplyv na psychický a sociálny vývin maloletých detí.
Aktivity	1.Vyhľadať vhodnú budovu 2. Spolupráca so subjektami, ktoré túto sociálnu službu poskytujú 3.Nevyhnutná rekonštrukcia priestorov 4.Prevádzkovanie sociálnej služby min. pre 3 rodiny s maloletými deťmi
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	V závislosti od stavu vhodnej budovy a výšky finančných prostriedkov nevyhnutných na jej rekonštrukciu a uvedenie do prevádzky.
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ, MVO
Indikátory hodnotenia	Začatie prevádzkovania sociálnej služby Počet prijímateľov sociálnej služby

Opatrenie 1.3.4	Podporiť zriadenie domova na polceste
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na zriadenie domova na polceste, resp. podporu organizácie pri zriadení tohto zariadenia
Predpokladané dopady opatrenia	Pomoc a podpora mladým ženám, ktoré po dovŕšení plnoletosti opustia pobytové zariadenia a nemajú vhodné bývanie a sú bez podpory rodiny.
Aktivity	1.Vyhľadať vhodnú budovu 2. Spolupráca so subjektami, ktoré túto sociálnu službu poskytujú 3.Nevyhnutná rekonštrukcia priestorov 4.Prevádzkovanie sociálnej služby pre 5 žien
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	V závislosti od stavu vhodnej budovy a výšky finančných prostriedkov nevyhnutných na jej rekonštrukciu a uvedenie do prevádzky.
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ, MVO
Indikátory hodnotenia	Začatie prevádzkovania sociálnej služby Počet prijímateľov sociálnej služby

Špecifický cieľ 1.4	Podporovať budovanie zdravého vzťahu rodič – dieťa, posilňovať rodičovské kompetencie a vytvárať priestor na zamedzenie sociálnej izolácie rodín
Opatrenie 1.4.1	Vzdelávacie aktivity pre rodičov
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj zručností rodičov a podporu zdravých vzťahov v rodine, aktivity posilňujúce rodičovské kompetencie.
Predpokladané dopady opatrenia	Rozšírenie informovanosti rodičov a získanie rodičovských kompetencií potrebných na zvládnutie výchovy detí a mládeže. Vytvorí sa priestor pre zamedzenie sociálneho vylúčenia rodín a vytvorí sa svojpomocné podporné skupiny.
Aktivity	1.Realizovať informačné a odborné stretnutia pre rodičov 2.Podporiť svojpomocné skupiny rodičov
Predpokladané obdobie realizácie	2024- 2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	1 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ, MVO
Indikátory hodnotenia	Počet zrealizovaných aktivít pre rodičov Počet zúčastnených rodičov

4.2 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 2 - Dospelí, seniori a osoby zdravotne znevýhodnené

Starnutie populácie je globálny fenomén a zasahuje celú spoločnosť, preto aj štatistické prognózy jednoznačne potvrdzujú starnutie obyvateľov v meste Ružomberok. Predpokladá sa, že v roku 2025 bude nad 70 rokov 7 728 obyvateľov mesta, v roku 2045 až 10 252 obyvateľov.

Vek je jedným z faktorov, ktorý ovplyvňuje dopyt po sociálnych službách, pričom s pribúdajúcim vekom sa zvyšuje pravdepodobnosť závislosti starších v seba obslužných činnostiach. Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny seniorov, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (napr. s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb.

Zdravotné postihnutie jedinca je situáciou, ktorá podstatne ovplyvňuje kvalitu jeho života a kladie na neho, rodinu a okolie značné nároky. Okrem zdravotných problémov prináša často so sebou aj sociálny hendikep, pretože človeku bráni žiť bežným spôsobom života, vykonávať niektoré aktivity, čo v konečnom dôsledku môže viesť až k úplnej sociálnej izolácii.

Pracovná skupina 2 je teda zameraná na cieľové skupiny osôb vo vyššom veku, osôb s telesným, zrakovým, sluchovým a mentálnym postihnutím, ako aj s kombinovaným postihnutím, na osoby s dlhodobým duševným ochorením. Znevýhodnenie občanom prináša nielen rozličné subjektívne fyzické a psychické ťažkosti, problémy v oblasti mobility, orientácie, komunikácie a sebaobsluhy, ale hlavne nepriaznivé sociálne dôsledky, ako sú odkázanosť na najbližších rodinných príslušníkov, izolácia od priateľov a známych, zníženie výkonnosti a strata zamestnania.

Cieľom tejto pracovnej skupiny je v rámci procesu komunitného plánovania sociálnych služieb podporovať aktivizáciu, sociálne začlenenie seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením, pomoc k ich nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, voľnočasových, pracovných i vzdelávacích aktivít prostredníctvom ich aktívnej účasti.

Strategický cieľ 2. Skvalitniť a rozšíriť sociálne služby pre seniorov a osoby zdravotne znevýhodnené a zvýšiť kvalitu ich života	
Špecifický cieľ 2.1	Rozšíriť existujúce sociálne služby pre seniorov a osoby zdravotne znevýhodnené
Opatrenie 2.1.1	Rozšíriť sociálne služby o novú pobytovú sociálnu službu
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na vznik novej pobytovej sociálnej služby v meste pre fyzické osoby, ktorí dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby alebo dovŕšili dôchodkový vek a túto službu potrebujú z iných vážnych dôvodov. V prípade zariadenia opatrovateľskej služby je opatrenie zamerané na plnoleté fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.
Predpokladané dopady opatrenia	Seniori, ktorým terénne a ambulantné sociálne služby nepostačujú na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie, budú môcť využívať pobytové sociálne služby.
Aktivity	1. Vybudovať nové zariadenie sociálnych služieb – zariadenie pre seniorov a/alebo zariadenie opatrovateľskej služby 2. Podporovať zriadenie nového pobytového zariadenia sociálnych služieb neverejným poskytovateľom sociálnych služieb na území mesta Ružomberok
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	5 747 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby

Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb
Indikátory hodnotenia	Počet vytvorených miest v pobytových zariadeniach Počet prijímateľov pobytovej sociálnej služby

Opatrenie 2.1.2	Rozšíriť sociálne služby o novú ambulantnú sociálnu službu
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na pokračovanie prípravy zariadenia novej sociálnej služby – denného stacionára
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života klientov denného stacionára, podpora sociálnej inklúzie, zabezpečená zdravotná a rehabilitačná starostlivosť, aktívne využívanie času a rozvoj zručností klientov
Aktivity	1. Pripraviť dokumentáciu, ktorá bude obsahovať stavebné plány k prestavbe vybraného areálu 2. Realizovať rekonštrukciu vybraného objektu 3. Registrovať sociálnu službu 4. Prevádzkovať sociálnu službu
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	1 600 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet vytvorených miest v zariadení Počet prijímateľov ambulantnej sociálnej služby

Opatrenie 2.1.3	Podporovať sociálne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách
Predpokladané dopady opatrenia	Rozšírenie možností poskytovaných sociálnych služieb pre občanov mesta Ružomberok prostredníctvom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb
Aktivity	1. Spolupracovať s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb a finančne podporovať ich činnosť 2. Pomáhať pri začatí poskytovania novej sociálnej služby neverejným poskytovateľom na území mesta Ružomberok 3. Podporovať spoluprácu verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	135 000 € ročne

Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet prijímateľov sociálnych služieb Výška poskytnutých finančných príspevkov neverejným poskytovateľom z rozpočtu mesta

Opatrenie 2.1.4	Zlepšiť dostupnosť a rozšíriť rozsah sociálnych služieb
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozšírenie vybraných sociálnych služieb pre občanov mesta Ružomberok
Predpokladané dopady opatrenia	Zabezpečenie sociálnej služby - požíčanie pomôcok (napr. zdravotných alebo kompenzačných) a prepravnej služby na území mesta Ružomberok
Aktivity	1. Podporovať neverejných poskytovateľov ako napr. Slovenský červený kríž alebo Spišská katolícka charita, resp. iných pri začatí prevádzkovania uvedených sociálnych služieb 2. Poskytovať finančný príspevok na prevádzku v zmysle zákona o sociálnych službách
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	5 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO
Indikátory hodnotenia	Počet občanov, ktorým bola zapožičaná zdravotná/kompenzačná pomôcka Počet prijímateľov prepravnej služby Výška finančného príspevku neverejnemu poskytovateľovi z rozpočtu mesta

Opatrenie 2.1.5	Rozšíriť sociálne služby o sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu aktivít zameraných na zabezpečenie monitorovacieho systému na krízovú pomoc občanom prostredníctvom telekomunikačných technológií
Predpokladané dopady opatrenia	Pomoc seniorom prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.
Aktivity	1. Spolupracovať s organizáciami poskytujúcimi uvedenú sociálnu službu 2. Zabezpečiť informovanie občanov o uvedenej sociálnej službe

Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	10 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO
Indikátory hodnotenia	Počet prijímateľov sociálnej služby

Špecifický cieľ 2.2	Zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb
Opatrenie 2.2.1	Pokračovať v skvalitňovaní starostlivosti o klienta v domácom prostredí
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je v súlade so zásadami deinštitucionalizácie sociálnych služieb a jeho cieľom je poskytnúť potrebnú podporu občanom terénou formou sociálnej služby
Predpokladané dopady opatrenia	Zotrvanie seniorov a osôb zdravotne znevýhodnených čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí napriek odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.
Aktivity	1. Zabezpečiť udržateľnosť opatrovateľskej služby 2. Pomáhať klientom pri vybavení odľahčovacej služby 3. Pokračovať v získavaní finančných prostriedkov na podporu opatrovateľskej služby a terénnej sociálnej práce z externých zdrojov 4. Podporovať zabezpečenie prípravy a rozvoz stravy do domácnosti klientov
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	1 100 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, granty, úhrada prijímateľov sociálnej služby,
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet prijímateľov opatrovateľskej služby Počet klientov, ktorým bola poskytnutá pomoc pri vybavení odľahčovacej služby Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov Počet klientov, ktorým je zabezpečovaná príprava a rozvoz stravy do domácnosti

Opatrenie 2.2.2	Podporovať profesionalizáciu pracovníkov v sociálnych službách
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu odborného, kvalifikačného a osobnostného rastu zamestnancov OSSaZ, opatrovateľiek.

Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb občanom mesta Ružomberok
Aktivity	1. Implementovať a dodržiavať schválené postupy podmienok kvality sociálnych služieb do praxe 2. Realizovať pravidelné vzdelávanie príslušných zamestnancov 3. Zvyšovať odborné a kvalifikačné predpoklady zamestnancov OSSaZ a opatrovateliek v sociálnych službách mesta Ružomberok 4. Realizovať pravidelnú supervíziu
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	3 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, dotácie a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet absolvovaných vzdelávaní Počet zrealizovaných supervízií Počet zamestnancov zapojených do vzdelávaní/supervízií

Špecifický cieľ 2.3	Zvýšiť kvalitu života seniorov a osôb zdravotne znevýhodnených
Opatrenie 2.3.1	Vytvárať priaznivejšie podmienky na činnosť denných centier (tzv. Kluby dôchodcov) a klubov pre osoby so zdravotným znevýhodnením
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na zabezpečovanie a modernizáciu priestorov spoločného stretávania sa seniorov, osôb zdravotne znevýhodnených a podporovanie spoločenských a voľnočasových záujmov.
Predpokladané dopady opatrenia	Zníženie negatívneho dopadu nepriaznivej sociálnej situácie na zdravotný a psychický stav seniorov alebo osôb zdravotne znevýhodnených a členov ich rodiny.
Aktivity	1. Pravidelné stretnutia seniorov v denných centrách a kluboch 2. Pravidelné stretnutia osôb zdravotne znevýhodnených za účelom výmeny rôznych informácií týkajúcich sa napr. zdravotných pomôcok, zmien v legislatíve a pod. 3. Realizovať pohybové a voľnočasové aktivity, tvorivé dielne, a pod. 4. Pokračovať v organizácii každoročných stretnutí s jubilantami 5. Podporovať spoluprácu jednotlivých organizácií združujúcich seniorov/dôchodcov/osoby zdravotne znevýhodnené
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030

Predpokladaná výška finančných prostriedkov	30 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, dotácie a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok, denné centrá a kluby
Indikátory hodnotenia	Počet zrealizovaných aktivít, programov, prezentácií činností denných centier a klubov Počet zúčastnených/obdarovaných jubilentov

Opatrenie 2.3.2	Aktivizácia seniorov zameraná na osvetu a vzdelávanie v rôznych oblastiach
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na celoživotné vzdelávanie občanov a ich aktívny život v seniorskom veku
Predpokladané dopady opatrenia	Povzbudenie seniorov a zvýšenie ich motivácie aktívnejšie a kvalitnejšie prežívať svoj život. Poskytnutie príležitosti neorganizovaným a osamelým seniorom včleniť sa do komunitného života a ochrániť sa tak pred sociálnym vylúčením.
Aktivity	1. Organizovať prednášky, školenia, workshopy s cieľom rozširovania zručností
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	3 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, dotácie a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok, denné centrá
Indikátory hodnotenia	Počet vzdelávacích aktivít Počet zapojených seniorov

Opatrenie 2.3.3	Podporiť paliatívnu a hospicovú starostlivosť
Charakteristika opatrenia	Zámerom opatrenia je podporiť organizácie, ktoré zabezpečujú paliatívnu a hospicovú starostlivosť pre občanov mesta Ružomberok
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie kvality života občanov v terminálnom štádiu ochorenia
Aktivity	1. Podporovať aktivity zamerané na rozšírenie a vykonávanie paliatívnej a hospicovej starostlivosti
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	Neuvedená, závisí od finančných zdrojov príslušnej organizácie
Predpokladané zdroje financovania	Dotácie, granty a iné zdroje
Zodpovednosť	Organizácie zabezpečujúce paliatívnu a hospicovú starostlivosť

Indikátory hodnotenia	Počet podporených organizácií
------------------------------	-------------------------------

Špecifický cieľ 2.4	Bezbariérovosť – dlhodobá koncepcia skvalitňovania života občanov mesta Ružomberok
Opatrenie 2.4.1	Uplatňovať pravidlá pre odstraňovanie bariér a podporovať bezbariérovú mobilitu
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na realizáciu aktivít orientovaných na odstránenie bariér a podporu bezbariérovej mobility,
Predpokladané dopady opatrenia	Zabezpečenie voľného pohybu napr. rodičov s kočíkmi, osôb zdravotne znevýhodnených pohybujúcich sa pomocou mechanických alebo elektrických vozíkov
Aktivity	1. Pokračovať v odstraňovaní bariér verejných priestranstiev a budov 2. Podporovať bezbariérovú mobilitu
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	8 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet odstránených bariér na verejných priestranstvách, mestských komunikáciách a v budovách Výška finančných prostriedkov vynaložených na odstránenie bariér

4.3 Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 3 – Občania ohrození vylúčením

Pracovná skupina 3 sa stretáva s občanmi, ktorých aktuálna situácia prináša so sebou zvýšenú záťaž. Neraz sme svedkami situácií, kedy niektorí ľudia majú so zvládnutím takýchto záťažových momentov značné problémy, nakoľko sa nedokážu vyrovnávať s každodennými výzvami pôsobiacimi na ich osobnosť. Skupina je zameraná všeobecne na občanov ohrozených vylúčením, t. j. do takejto sociálnej situácie sa môžu dostať aj občania patriaci do predošlých pracovných skupín.

Cieľovú skupinu teda tvoria osoby bez prístrešia, osoby ohrozené závislosťami na rôznych druhoch návykových látok a inými typmi závislostí, osoby prepustené z výkonu trestu odňatia slobody, marginalizované rómske komunity (ďalej len „MRK“), ale môžu sem patriť napr. aj seniori alebo osoby zdravotne znevýhodnené, ktoré sa ocitnú v nepriaznivej sociálnej či krízovej situácii. Dôvodom alebo príčinou vzniku takýchto situácií u človeka môžu byť

rôzne typy ohrození, napr. ohrozenie rizikom chudoby, strata bývania, strata zamestnania, strata blízkej osoby, výkon trestu odňatia slobody, psychické ochorenie, neschopnosť samostatne riešiť svoje problémy, zdravotný stav, závislosť na alkohole a iných omamných látkach.

Častou príčinou sociálneho vylúčenia u seniorov býva nepriaznivý zdravotný stav, zanedbanosť, psychické problémy, nízky príjem, nedostatočná informovanosť. Rómsku komunitu ohrozuje priestorovo segregované prostredie, chudoba, nezamestnanosť, nedostatok bytov, rôzne druhy závislostí.

Strategický cieľ 3. Podporovať sociálnu inklúziu občanov ohrozených vylúčením	
Špecifický cieľ 3.1	Rozšíriť a udržať existujúce sociálne služby krízovej intervencie
Opatrenie 3.1.1	Udržať a skvalitniť pobytovú sociálnu službu krízovej intervencie v Útulku pre občanov bez prístrešia
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na zlepšenie materiálno-technických podmienok v zariadení, zlepšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb
Predpokladané dopady opatrenia	Občanom v kríze bude poskytnutá sociálna služba v zariadení, prekonajú s podporou negatívnu životnú situáciu a budú sprevádzaní pri začlenení sa do bežného života
Aktivity	1. Pokračovať v poskytovaní sociálnej služby v zariadení 2. Depistáž potenciálnych klientov zariadenia 3. Spolupráca s inými organizáciami zameranými na občanov bez prístrešia, napr. cirkev, dobrovoľníci, neziskové organizácie a pod. 4. Skvalitnenie materiálnych a technických podmienok (údržba priestorov, výmena interiérového vybavenia a pod.) 5. V prípade potreby zabezpečiť pochovanie občanov bez prístrešia
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	93 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO
Indikátory hodnotenia	Počet prijímateľov sociálnej služby Výška finančných prostriedkov určených na zlepšenie materiálno-technických podmienok Počet pochovaných občanov bez prístrešia Výška vynaložených nákladov z rozpočtu mesta na pochovanie občanov bez prístrešia

Opatrenie 3.1.2	Udržať a skvalitniť činnosť výdajne Potravinovej banky
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu a rozvoj činnosti Potravinovej banky.
Predpokladané dopady opatrenia	Rozšírenie poskytovaných druhov a množstva potravín pre občanov, ktorí sú v hmotnej alebo sociálnej núdzi
Aktivity	1. Vytvárať priestor na komunikáciu s viacerými obchodnými reťazcami, obchodnými spoločnosťami 2. Aktívne spolupracovať s Potravinovou bankou Slovenska
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	27 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje, úhrada prijímateľov sociálnej služby
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počty prijímateľov sociálnej služby Počet dodávateľov zo strany obchodných reťazcov a obchodných spoločností

Opatrenie 3.1.3	Poskytovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na terénnu prácu s občanmi tak, aby riešili negatívne sociálno-zdravotné a pracovné situácie podľa ich individuálnych potrieb a okolností
Predpokladané dopady opatrenia	Poskytnutie terénnej sociálnej služby pre väčší počet občanov nachádzajúcich sa v krízovej situácii
Aktivity	1. Poskytovať kvalitnú a cieleňú terénnu sociálnu službu občanom 2. Získať externé zdroje na zabezpečenie pokračovania terénnej sociálnej služby krízovej intervencie 3. Poskytovať poradenstvo pre všetkých klientov nachádzajúcich sa v krízovej situácii
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	65 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet intervencií poskytnutých prostredníctvom terénnej sociálnej služby Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov Počet občanov v kríze, ktorým bola poskytnutá pomoc prostredníctvom terénnej sociálnej služby

Opatrenie 3.1.4	Poskytovať pomoc v núdzi a pomoc pri riešení bytových problémov
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na poskytovanie finančnej podpory z rozpočtu mesta občanom v hmotnej a sociálnej núdzi a riešenie nepriaznivej bytovej situácie
Predpokladané dopady opatrenia	Finančná pomoc občanom na preklopenie krízovej situácie a zvýšenie dostupnosti nájomného bývania na území mesta
Aktivity	1.Podporovať občanov v hmotnej a sociálnej núdzi a poskytovať im aj naďalej jednorazový finančný príspevok 2.Pokračovať v inštitúte osobitného príjemcu 3.Riešiť nepriaznivú bytovú otázku pri narastajúcom počte nových žiadostí o mestský nájomný byt prostredníctvom novej výstavby 4.Aktívne riešiť neplatičov v mestských nájomných bytoch, resp. v prípade nevyužívania mestského nájomného bytu v zmysle schválených zásad uvoľniť byt pre ďalšieho záujemcu o nájomné bývanie
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	8 000 € ročne
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet žiadateľov o jednorazovú dávku v hmotnej núdzi/sociálnej núdzi Výška poskytnutých jednorazových dávok v hmotnej núdzi/sociálnej núdzi Počet osôb, pri ktorých je mesto určené ako osobitný príjemca Počet nových žiadostí o mestský nájomný byt Počet pridelených nájomných bytov

Špecifický cieľ 3.2	Zabezpečiť podporné sociálne služby
Opatrenie 3.2.1	Zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby v jedálni
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu zriadenia jedálne, v ktorej sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo má ťažké zdravotné postihnutie (nepriaznivý zdravotný stav) alebo dovŕšila dôchodkový vek
Predpokladané dopady opatrenia	Zabezpečenie finančne dostupného poskytovania stravovania pre vymedzené skupiny občanov mesta
Aktivity	1.Podporiť zriadenie jedálne na území mesta Ružomberok 2.Poskytovať stravovanie v jedálni aj prostredníctvom

	donášky stravy do domácnosti
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	5 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje,
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet prijímateľov sociálnej služby Výška finančných prostriedkov vynaložených na túto službu z rozpočtu mesta

Špecifický cieľ 3.3	Podporiť vznik nových zariadení zameraných na pomoc občanom ohrozeným vylúčením
Opatrenie 3.3.1	Podporovať organizácie, ktorých cieľom je poskytovanie sociálnej pomoci a poradenstva občanom ohrozeným vylúčením
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu vzniku zariadení – centier, kde bude poskytovaná sociálna pomoc a poradenstvo občanom ohrozeným vylúčením
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie dostupnosti sociálnej pomoci a poradenstva pre osoby prepustené z výkonu trestu odňatia slobody, osoby závislé na rôznych návykových látkach a pod.
Aktivity	1.Podporiť vznik resocializačného centra 2.Podporiť vznik centra postpenitenciárnej starostlivosti 3.Podporiť vznik centra sociálnej pomoci
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	Neuvedená, závisí od finančných zdrojov príslušnej organizácie
Predpokladané zdroje financovania	zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/iné organizácie
Indikátory hodnotenia	Počet vzniknutých centier

Špecifický cieľ 3.4	Zlepšiť životnú úroveň Rómov žijúcich na území mesta
Opatrenie 3.4.1	Vytvoriť priestor na prácu s rodinami MRK
Charakteristika opatrenia	Vytvorenie priestoru – komunitného centra – pre intervencie pre cieľovú skupinu, pre spoluprácu rôznych subjektov s nimi pracujúcich a tým aj vykonávanie kvalitnej sociálnej práce, tvorby stratégií so zámerom riešenia problémov MRK. V komunitnom centre sa bude poskytovať sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom

	chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, budú sa vykonávať preventívne aktivity, zabezpečovať záujmová činnosť. Intervencie v MRK zamerať na riešenie aktuálnych problémov a predovšetkým na riešenie exekúcií, povinného očkovania, preventívnych prehliadok, plánovaného rodičovstva a pod. Komunitné centrum bude prepájať aktívny život MRK a trávenie voľného času s upriamením pozornosti na zlepšovanie kvality ich života.
Predpokladané dopady opatrenia	Vytvorenie priestoru pre prácu s rodinami a spoluprácu participujúcich organizácií
Aktivity	1. Vybudovať komunitné centrum 2. Spolupráca subjektov interaktívnych s cieľovou skupinou a budovanie partnerstiev
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	350 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok, MVO
Indikátory hodnotenia	Počet komunitných centier Počet intervencií v komunite Počet aktivít a účastníkov v komunitnom centre Počet aktivít na podporu spolunažívania Počet partnerstiev s inými organizáciami, inštitúciami a subjektmi v práci s MRK

Opatrenie 3.4.2	Zamerať sa na preventívne programy a osvetovú činnosť
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na predchádzanie sociálno-patologických javov v MRK
Predpokladané dopady opatrenia	Zníženie výskytu sociálno-patologických javov v MRK
Aktivity	1. Realizovať preventívne programy zamerané na predchádzanie sociálno-patologickým javom 2. Podporovať osvetovú činnosť zameranú na zdravý životný štýl, prevenciu chorôb a bývanie 3. Zapojiť sa do výzvy na získanie finančných prostriedkov na realizáciu projektov alebo ich realizovať v spolupráci s inými subjektami 4. Preventívne činnosti v rodinách MRK realizovať prostredníctvom terénnej sociálnej práce 5. Pokračovať v spolupráci s cirkvami a charitou 6. Podporovať a spolupracovať s miestnou občianskou poriadkovou službou (MOPS)
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030

Predpokladaná výška finančných prostriedkov	500 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, zdroje EŠIF a Plánu obnovy, dotácie štátu a VÚC a iné zdroje
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok, MOPS, iné organizácie
Indikátory hodnotenia	Realizácia preventívnych programov a aktivít s priamym zapojením alebo s podporou mesta Ružomberok

4.4 Prierezové ciele a opatrenia

Poslednou kategóriou cieľov a opatrení sú tie, ktoré sú spoločné pre všetky cieľové skupiny KPSS a ich potreba bola potvrdená aj výstupom z realizovanej analýzy potrieb obyvateľov mesta Ružomberok v oblasti sociálnych služieb.

Strategický cieľ 4. Zvýšiť informovanosť občanov mesta o poskytovaných sociálnych službách	
Špecifický cieľ 4.1	Dostupnosť aktuálnych informácií pre občanov mesta o vývoji a možnostiach sociálnych služieb
Opatrenie 4.1.1	Vypracovať a následne podľa potreby aktualizovať prehľadný materiál o sociálnych službách v meste Ružomberok
Charakteristika opatrenia	Poskytnúť občanom mesta zrozumiteľné, dostupné a adresné informácie o existujúcich sociálnych službách
Predpokladané dopady opatrenia	Občania budú mať prehľad a informácie o existujúcich sociálnych službách a v prípade potreby si budú môcť vybrať službu, ktorá pomôže pri riešení sociálnej situácie, v ktorej sa ocitli
Aktivity	1.Vypracovať a zverejniť informačný materiál, v ktorom budú dostupné, zrozumiteľné a adresné informácie o poskytovaných sociálnych službách pre rôzne cieľové skupiny (v elektronickej, príp. listinnej podobe) 2.Priebežne tento materiál aktualizovať 3.Informovať občanov mesta Ružomberok o vývoji a trendoch sociálnych služieb 4.Spracovávať podnety, návrhy od občanov mesta vo veci sociálnych služieb
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	7 100 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, MVO, granty
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO
Indikátory hodnotenia	Počet aktualizácií informačného materiálu Možnosti prístupu k materiálu Počet podnetov od občanov

Prierezové ciele 5.	
Prierezový cieľ 5.1	Rozvoj spolupráce s partnerskými organizáciami v oblasti sociálnych služieb
Opatrenie 5.1.1	Vytvoriť stabilnú sieť spolupráce na podporu občanov mesta Ružomberok v nepriaznivých sociálnych situáciách
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na systematickú spoluprácu mesta s partnerskými organizáciami a spoločné hľadanie optimálneho riešenia nepriaznivých sociálnych situácií
Predpokladané dopady opatrenia	Spolupráca, výmena informácií a rozvoj vzájomných vzťahov medzi partnermi vytvorí sieť, ktorá bude lepšie pripravená riešiť nepriaznivé sociálne situácie občanov mesta
Aktivity	1.Systematická spolupráca partnerských organizácií podľa cieľových skupín obyvateľov 2.Pravidelné pracovné stretnutia so zameraním na riešenie konkrétnych nepriaznivých situácií
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	700 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, MVO, granty, dotácie
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO/verejná správa
Indikátory hodnotenia	Počet stretnutí Počet partnerov Počet riešení nepriaznivých sociálnych situácií

Prierezový cieľ 5.2	Podpora sociálnych služieb a sociálnej práce na komunitnej úrovni, informovanosť a prevencia
Opatrenie 5.2.1	Vytvoriť aktívnu sieť občianskych aktivít a ostatných sektorov v meste Ružomberok
Charakteristika opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj dobrovoľníckych aktivít a programov v oblasti komunitného rozvoja mesta
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie podmienok pre sieťovanie subjektov venujúcim sa občianskym aktivitám
Aktivity	1. Podporiť participáciu občanov na rozvoji komunitného života a rozhodovacích procesoch v sociálnej oblasti 2. Realizovať podujatia zamerané na podporu spájania sociálnych komunít v meste, prevenciu a podporu duševného zdravia obyvateľov 3. Informovať organizácie o grantových možnostiach mesta
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030

Predpokladaná výška finančných prostriedkov	5 000 €
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, MVO, granty, dotácie
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok/MVO
Indikátory hodnotenia	Počet stretnutí Počet partnerov

Prierezový cieľ 5.3	Rozširovanie personálnych kapacít v sociálnej oblasti
Opatrenie 5.3.1	Zvýšiť počet pracovníkov pôsobiacich v sociálnej oblasti
Charakteristika opatrenia	Z dôvodu plánovaného rozvoja sociálnych služieb podľa potrieb občanov a plnenie pôsobnosti mesta v zmysle platných právnych predpisov v sociálnej oblasti bude potrebné postupne zvyšovať aj počet pracovníkov na ich naplnenie
Predpokladané dopady opatrenia	Personálne kapacity v sociálnej oblasti budú posilnené o taký počet nových pracovníkov, aby bolo možné naplniť ciele a opatrenie KPSS mesta Ružomberok na roky 2024-2030
Aktivity	1.Prijímanie nových pracovníkov na napĺňanie cieľov a opatrení definovaných v KPSS mesta Ružomberok na roky 2024-2030
Predpokladané obdobie realizácie	2024-2030
Predpokladaná výška finančných prostriedkov	Neuvedená, závisí od počtu a špecifikácie novovytvorených pracovných miest
Predpokladané zdroje financovania	rozpočet mesta, EŠIF, zdroje ŠR
Zodpovednosť	MsÚ Ružomberok
Indikátory hodnotenia	Počet nových pracovníkov Oblasti pôsobenia nových pracovníkov

5. Implementačná časť

Najvyšším orgánom riadenia realizácie KPSS je mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje dokument KPSS a aktualizáciu jednotlivých častí. Vymedzuje činnosti pri operatívnom riadení KPSS a berie na vedomie správu o realizácii KPSS.

Primátor mesta ako garant KPSS navrhuje MsZ na schválenie jednotlivé námety a podnety na realizáciu projektov.

Koordinátorom projektov, ktoré sú zahrnuté v KPSS je OSSaZ a odbory mesta podľa charakteru projektov.

Pracovné skupiny plnia funkciu poradného a iniciatívneho orgánu, ktorý aktívne spolupracuje s mestom. Pripravujú k prerokovaniu vymedzenie prioritných projektov, plán ich realizácie, využitie zdrojov financovania, hodnotenie realizácie a dopadu projektov. Sú zložené z odborníkov na jednotlivé problémové oblasti. Sú zriadené podľa priorít KPSS (Deti, mládež a rodina, Dospelí, seniori a osoby zdravotne znevýhodnené, Občania ohrození vylúčením).

KPSS bude realizovaný prostredníctvom projektov v rámci indikatívnych aktivít v jednotlivých opatreniach. Projektom sa pritom rozumie konkrétny zámer investičného alebo neinvestičného charakteru, môže ním byť:

1. projekty investičného charakteru:

a) individuálny projekt mesta – založený na financovaní kapitálových výdavkov z rozpočtu mesta, príp. doplnený súkromnými zdrojmi. Mesto Ružomberok sa môže do prípravy projektov zapájať aj v partnerstve s neziskovými organizáciami a spolu s nimi ich financovať. Na väčšie investičné projekty môžu byť žiadané aj financie z európskych štrukturálnych fondov. Príprava projektov musí byť schválená v MsZ. Realizácia individuálnych projektov mesta musí preukázateľne pozitívne ovplyvniť rozvoj a záujmy mesta a jeho obyvateľov.

b) projekty iných subjektov (napr. podnikateľských subjektov, spolkov, záujmových organizácií a pod.) – aktívna účasť týchto subjektov na financovaní kapitálových výdavkov môže priniesť efekt znásobenia miestnych zdrojov využiteľných na realizáciu KPSS. Tieto projekty môžu byť v prípade pozitívneho prínosu pre rozvoj mesta financované z rozpočtu mesta formou partnerstva žiadateľa projektu a mesta Ružomberok. Taktiež budú posudzované MsZ. Financovanie realizácie projektov je možné z viacúčelových zdrojov – rozpočet mesta, súkromné prostriedky, dotačné schémy, zdroje EÚ, ako aj dobrovoľná práca. Rozpočet mesta Ružomberok je finančným zdrojom nielen pre realizáciu individuálnych projektov mesta, ale formou účelovej dotácie prispieva na realizáciu projektov rôznych občianskych združení, klubov a iných neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Neposlednou možnosťou financovania projektov KPSS sú súkromné prostriedky, ako aj dobrovoľná práca občanov mesta Ružomberok.

2. projekty neinvestičného charakteru:

a) projekt je zameraný na tzv. mäkké aktivity, ktoré spadajú do bežných/neinvestičných výdavkov jeho realizátorov. Ide o aktivity na podporu napĺňania KPSS adresným a priamym zapojením občianskej komunity prostredníctvom tematických stretnutí a aktivít previazaných na už existujúce komunitné zdroje zvyšovania kvality rozvoja sociálnych služieb, v zmysle metodiky MV SR "Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík" a ďalších príručiek tvorených v rámci NP Participácia I. a II.

KPSS bol po jeho prerokovaní a schválení jednotlivými pracovnými skupinami predložený na diskusiu verejnosti prostredníctvom webovej stránky mesta Ružomberok a prostredníctvom sociálnych sietí mesta Ružomberok dňa 13.10.2023, prijaté pripomienky boli vyhodnotené riadiacou skupinou a zapracované do KPSS. KPSS bol následne predložený na schválenie Komisii starostlivosti o obyvateľov dňa 15.11.2023. Mestská rada v Ružomberku na svojom zasadnutí dňa 28.11.2023 odporučila MsZ schváliť KPSS.

MsZ v Ružomberku schválilo Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024 - 2030 dňa 12.12.2023 uznesením č. /2023.

5.1 Monitoring a hodnotenie realizácie KPSS

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je dlhodobým procesom a je stále otvorené, naďalej je možné s ním pracovať, môžu do neho vstupovať a vystupovať jednotliví odborníci, ale aj poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb.

Po spracovaní a schválení KPSS v MsZ začne realizačná fáza, ktorá bude prebiehať v rokoch 2024-2030. V tejto fáze je zahrnutá implementácia jednotlivých cieľov a opatrení, t. j. ich napĺňanie prostredníctvom realizácie jednotlivých aktivít/projektov. Súčasťou tejto realizačnej fázy bude aj priebežné sledovanie a vyhodnocovanie plnenia cieľov KPSS v ročných intervaloch. Je dôležité sledovať, vyhodnocovať realizačné procesy, zapracovávať do dokumentu KPSS zmeny (legislatívne, ekonomické, demografické a pod.) v komunite, regióne i celej spoločnosti.

Plnenie a dosiahnutie stanovených cieľov KPSS je v implementačnej fáze závislé:

- na finančnom, organizačnom a riadiacom zabezpečení komunitného plánovania
- na politickej podpore volených predstaviteľov komunity
- na schválení MsZ a získanie legitimacy a programovej záväznosti
- na akceptovaní KPSS ako základu pre tvorbu rozpočtu mesta

- na plnení zadaných pôsobností mesta v legislatíve v sociálnej oblasti
- na zachovaní vytvorených kontaktov v pracovných skupinách, ktoré sa na začiatku plánovacích procesov vytvorili na základe záujmu a ktoré by mali i naďalej zotrvať v činnosti aj počas realizačnej fázy KPSS
- na koordinácii, komunikácii a spolupráci so všetkými dotknutými subjektmi v komunite.

Priebežné hodnotenie sa bude uskutočňovať jedenkrát do roka formou Správy o plnení cieľov a opatrení KPSS. Súčasťou tejto správy bude vyhodnotenie vonkajších a vnútorných vplyvov na realizáciu KPSS, zadaných príčin úspechov/neúspechov naplňovania opatrení a návrh aktivít na nasledujúci rok. Taktiež bude obsahovať vyjadrenie, či sa navrhujú do KPSS zapracovať zmeny týkajúce sa schválených cieľov a opatrení alebo je potrebné doplniť nové ciele, resp. opatrenia.

Verejnosť bude oboznamovaná s realizáciou KPSS prostredníctvom webovej stránky mesta v dostatočnom časovom predstihu. V prípade, že budú zaznamenané podnety zo strany verejnosti na doplnenie cieľov a opatrení, budú vyhodnotené pracovnými skupinami a budú vypracované odporúčania k týmto podnetom – o ich zapracovanie, resp. nezapracovanie do KPSS so zdôvodnením. Následne bude Správa o plnení cieľov a opatrení KPSS predložená na rokovanie Komisie starostlivosti o obyvateľov a na rokovanie Mestskej rady, pričom MsZ bude predložená na prerokovanie v júni príslušného kalendárneho roka.

5.2. Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS

Úspešnosť implementácie KPSS bude možné merať a zhodnotiť prostredníctvom sledovania ukazovateľov a plnenia požadovaných hodnôt aktivít navrhnutých pre jednotlivé opatrenia. Spoločne sú obsiahnuté v Akčnom pláne (príloha č.5). Akčný plán sa bude aktualizovať taktiež jedenkrát do roka, východiskom jeho spracovania budú výstupy zo Správy o plnení cieľov a opatrení KPSS.

Návrh akčného plánu na ďalší kalendárny rok bude zverejnený taktiež na webovej stránke mesta Ružomberok, prerokovaný na Komisii starostlivosti o obyvateľov a na rokovaní Mestskej rady tak, aby bol predložený na prerokovanie MsZ najneskôr v decembri príslušného kalendárneho roka.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024 - 2030 je strategickým dokumentom a kľúčovým nástrojom komunitného plánovania, ktorý slúži na rozvoj a skvalitňovanie potrebnej sociálnej infraštruktúry v meste a na skvalitnenie existujúcich poskytovaných sociálnych služieb, no predovšetkým na rozšírenie možností poskytovania sociálnych služieb v meste Ružomberok.

KPSS v sebe integruje strategické dokumenty na národnej i nadnárodnej úrovni, systémový a integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania tohto dokumentu, kde boli zohľadnené vízie, potreby a požiadavky jednotlivých pracovných skupín a skupín komúnít: obyvatelia mesta Ružomberok, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, záujmové skupiny obyvateľstva, poslanci MsZ. Aby tento dokument mohol byť implementovaný, je dôležitý rozvoj spolupráce a silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom, vzdelávacími inštitúciami, zamestnávateľmi a rôznymi úrovňami správy, verejnej i štátnej.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024 – 2030 je tzv. „otvorený dokument“. To znamená, že sa dopĺňa a prispôsobuje sa meniacim sa podmienkam. Ide o zmeny vyplývajúce nielen z legislatívnych zmien, ale najmä z potrieb obyvateľstva, ďalej z personálneho, materiálno-finančného zabezpečenia a pod. V prípade potreby je dopĺňaný a aktualizovaný o nové ciele a opatrenia podľa potreby rozvoja sociálnej oblasti v meste Ružomberok, čím sa zabezpečí jeho aktuálnosť a zmysluplnosť.

Bol spracovaný na základe aktívnej spolupráce všetkých, ktorí počas jeho tvorby mali záujem prispieť svojimi pripomienkami, nápadmi, návrhmi a za to im patrí veľká vďaka v mene všetkých občanov Ružomberka, nakoľko pomohli vytvoriť reálny strategický dokument s cieľom poskytovania moderných, dostupných, kvalitných a efektívnych sociálnych služieb v meste Ružomberok pre všetkých jeho občanov, ktorí sú alebo sa môžu ocitnúť v nepriaznivej sociálnej situácii.

PRÍLOHY

1. Časový harmonogram tvorby KPSS
2. Členovia jednotlivých skupín tvorby KPSS
3. Záverečná správa z 3. KPSaSS
4. Dotazník
5. Akčný plán KPSS

Časový harmonogram tvorby KPSS

P.č.	AKTIVITA	TERMÍN
I.	Prípravná etapa	
1	Určenie členov tímu, vytvorenie organizačnej štruktúry tvorby KPSS (garant, riadiaca skupina, expertná skupina, pracovné skupiny) a zabezpečenie personálnych, materiálno-technických a finančných zdrojov	Február 2023
2	Nastavenie procesov a prezentácia procesu prípravy KPSS (vedenie a zamestnanci mesta, verejnosť)	Marec 2023
3	Vytvorenie webovej platformy a PR, spôsob komunikácie a pripomienkovania	Marec 2023
4	Nastavenie systematického zberu dát	Marec 2023
5	Zber štatistických dát k analýze demografických údajov a k analýze sociálnej situácie v územnom obvode	Marec 2023
6	Zber dát k analýze poskytovaných sociálnych služieb	Marec 2023
7	Príprava dotazníka potrieb a požiadaviek, nastavenie metodológie, príprava plánu participácie (mesto, prijímatelia SS, poskytovatelia SS, verejnosť)	Marec 2023
8	Realizácia dotazníkového prieskumu, zapojenie pracovných skupín a všetkých aktérov komunitného plánovania	Marec – Máj 2023
II.	Etapa spracovania – analytická časť	
9	Vyhodnotenie plnenia pôvodného KPSS	Marec 2023
10	Analýza demografických údajov a analýza populácie mesta	Apríl 2023
11	Analýza sociálnej situácie obyvateľov	Apríl 2023
12	Analýza poskytovaných sociálnych služieb	Apríl 2023
13	Zber a spracovanie dotazníkového prieskumu, vyhodnotenie analytických podkladov a podnetov pracovných skupín, SWOT analýza	Jún – September 2023
14	Analýza potrieb a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a obyvateľov	Júl – September 2023
15	Verejné prerokovanie výstupov z analytickej časti – definovanie problémov a určenie priorít – stretnutie so širokou verejnosťou, verejné zapojenie, pripomienkovanie	September - Október 2023
III.	Etapa spracovania – strategická časť	
16	Definovanie a zapracovanie strategických legislatívnych dokumentov na národnej a regionálnej úrovni	Máj 2023
17	Definovanie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb, diskusie o potrebách a cieľoch (pracovné skupiny)	August - September 2023
18	Stanovenie cieľov, priorít, návrh opatrení a aktivít, finančný plán	September – Október 2023
19	Prerokovanie a pripomienkovanie výstupov strategickej časti – pracovné skupiny, mesto, verejnosť. Verejná prezentácia KPSS, verejná diskusia, medializácia	Október 2023
IV.	Implementačná časť	
20	Financovanie a časový harmonogram plnenia opatrení, časový plán realizácie KPSS	Október 2023
21	Spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie KPSS, dopracovanie materiálu	Október 2023
22	Predloženie materiálu na zasadnutie mestského zastupiteľstva	November 2023

Členovia jednotlivých skupín tvorby KPSS

Expertná skupina

Por. číslo	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	doc. PhDr. Irena Kamanová, PhD., MPH	PF KU
2.	doc. PhDr. Angela Almašiová, PhD.	PF KU
3.	Ing. Zuzana Gejdošová, PhD.	PF KU
4.	Mgr. Daniel Markovič, PhD.	PF KU
5.	Mgr. Boris Pták, PhD.	PF KU

Riadiaca skupina

Por. číslo	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	PhDr. Janka Martonová	MsÚ - vedúca OSSaZ
2.	Mgr. Daniela Lazíková	MsÚ – referent OSSaZ
3.	Mgr. Dušan Schnierer	MsÚ – vedúci pracovnej skupiny I.
4.	Mgr. Monika Paulínyová	MsÚ – vedúci pracovnej skupiny II.
5.	PhDr. Jaroslav Rakučák, PhD.	MsÚ – vedúci pracovnej skupiny III.
6.	Mgr. Lucia Stanová	MsÚ – referent pre komunitný rozvoj

Pracovná skupina I. – Deti, mládež a rodina

Por. číslo	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	Martina Ištoková	Komunitné centrum SP DDD Úsmev ako dar
2.	Mgr. Katarína Kmošková	Komunitné centrum SP DDD Úsmev ako dar
3.	Mgr. Lenka Demková	Detské centrum Slovensko
4.	Mgr. Matej Augustín	MsÚ – OSSaZ , terénny sociálny pracovník
5.	Mgr. Zdenka Mračková	MsÚ – OSSaZ , terénny sociálny pracovník
6.	Mgr. Dušan Schnierer	MsÚ – OSSaZ, NDC
7.	PhDr. Ľubica Jacková	ÚPSVaR Ružomberok

8.	PhDr. Anna Kútniková	Komunitné centrum SP DDD Úsmev ako dar
9.	Ing. Martina Tothová	Ústredie PSVaR
10.	Mgr. Janka Bodorová	CDR-Kalvárska ul, Ružomberok
11.	Mgr. Adela Kudličková	Špeciálna základná škola - riaditeľka
12.	Mgr. Margaréta Domiterová, PhD.	SCPP NHP - služba včasnej intervencie
13.	Mgr. art. Ján Kuráň	poslanec MsZ
14.	Doc. PaedDr. Martin Papčo, PhD.	Poslanec MsZ, vysokoškolský učiteľ KU – katedra matematiky
15.	MUDr. Janka Nosková	Nosko Health Prevention, s.r.o. - pediater
16.	PhDr. Eva Moraučíková, PhD.	Fakulta zdravotníctva KÚ
17.	Mgr. Art Andrea Dobošová	Materské centrum Nevedko
18.	Martina Čukanová	Materské centrum Nevedko
19.	PaedDr. Janka Lokajová	MsÚ – oddelenie školstva
20.	Mgr. Ingrid Pavlinská	MsÚ – oddelenie školstva
21.	Mgr. Veronika Pelcová	Špeciálna základná škola Ružomberok

Pracovná skupina II. - Dospelí, seniori a osoby zdravotne znevýhodnené

Por. číslo	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	Bc. Daniela Baníková	bývalá riaditeľka ADOS
2.	Miroslav Kerdík	poslanec MsZ
3.	Mgr. Mária Púchovská	Klub sklerosis multiplex
4.	PhDr. Mária Kramárová	Jednota dôchodcov
5.	Janka Chlepková	Jednota dôchodcov
6.	PhDr. Jana Štreitová	Občianske združenie Ružomberok
7.	Mgr. Stanislava Sališová	MsÚ OSSaZ - referát starostlivosti o seniorov
8.	Mgr. Monika Paulínyová	MsÚ OSSaZ – referát opatrovateľskej služby

9.	Mgr. Janka Halušková	Denné centrum Ružomberok (klub dôchodcov)
10.	Ing. Anton Machola	Trojlistok – CSS Ružomberok
11.	Martina Sleziaková	o.z. Ružičky
12.	Anna Gontkovská	o.z. Ružičky
13.	Doc. PhDr. Mgr. Helena Kadučáková, PhD.	Fakulta zdravotníctva KU
14.	Bibiana Ondrejková	o.z. SPOSA-RK
15.	Mgr. Stanislava Karkošiaková	o.z. SPOSA-RK
16.	Mgr. Jana Kelemenová	Spišská katolícka charita - špeciálne poradenstvo
17.	Peter Buzák	Slovenský zväz telesne postihnutých ZO Ružomberok
18.	Anna Ondrejková	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
19.	Mgr. Ľubica Prančíková	Zdravotná sestra na onkologickom oddelení, ÚVN Ružomberok
20.	Bc. Lýdia Fričová	MsÚ OSSaZ – referát opatrovateľskej služby

Pracovná skupina III. - Občania ohrození vylúčením

Por. číslo	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	PhDr. Jaroslav Rakučák, PhD.	MsÚ – OSSaZ, NDC
2.	Bc. Tomáš Zvada	MsÚ - Útulok pre občanov bez prístrešia
3.	Margita Jacková	ÚPSVaR – aktivačné centrum
4.	Mgr. Martina Chylová	nezamestnaná - predch. ÚPSVaR
5.	Radovan Klopta	člen komisie starostlivosti o obyvateľov
6.	Mgr. Darina Chomistová	učiteľka - aktuálne MD - člen komisie starostlivosti o obyvateľov
7.	Mgr. Monika Andreanská	ÚPSVaR Ružomberok- SPODaSK
8.	Mgr. Roman Jankovič	Mestská polícia
9.	MUDr. Janka Nosková	Nosko Health Prevention, s.r.o. - pediater
10.	Mgr. Miroslava Potočková	ÚPSVaR Ružomberok

11.	Ing. Danka Mydlová	Ružomberský abstinenčný klub RAK
12.	Štefan Puška	poslanec MsZ
13.	doc. PhDr. Angela Almašiová, PhD.	PF KU

**Záverečná správa z tretieho
KOMUNITNÉHO PLÁNU
SOCIÁLNYCH A SÚVISIACICH
SLUŽIEB MESTA RUŽOMBEROK
(2018 – 2022)**

Dôvodová správa

Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb mesta Ružomberok, bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva dňa č. 169/2018 bol dňa 27. júna 2018 ako strednodobý dokument mesta, ktorý mal prispieť k rozvoju a riadeniu sociálnych služieb. Dokument, ktorý vznikol aktualizáciou KPSS pre roky 2015 – 2017, bol vypracovaný na obdobie štyroch rokov 2018 -2022, v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a zároveň nadväzoval na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Ružomberok na roky 2015 – 2022 (uznesením č. 125/2015 dňa 8.7.2015).

Vyhodnotenie Komunitného plánu sociálnych a súvisiacich služieb Mesta Ružomberok na roky 2018-2022.

V zmysle zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb („ďalej KP SS“) na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitné plánovanie definujeme ako činnosť, pri ktorej sa hľadajú možné spôsoby riešenia na dosiahnutie vytýčeného zámeru, určujú sa predpokladané termíny, náklady, ale i predpokladané príležitosti a možné ohrozenia.

Mesto Ružomberok začalo s prípravou tvorby Komunitného plánu sociálnych a súvisiacich služieb v septembri 2010, keď Mestské zastupiteľstvo v Ružomberku na svojom zasadnutí dňa 22.9.2010 schválilo plánovanie sociálnych služieb na území mesta Ružomberok metódou komunitného plánovania v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Keďže KP SS určuje potreby rozvoja sociálnych služieb pre svojich občanov, od začiatku procesu plánovania pracovali pracovné skupiny, ktoré boli ustanovené podľa jednotlivých cieľových skupín obyvateľstva: 1. Deti, mládež a rodina; 2. Občania v prechodnej kríze; 3. Občania so zdravotným znevýhodnením; 4. Občania ohrození závislosťami; 5. Etnické menšiny a osoby bez prístrešia; 6. Seniori.

Prvý komunitný plán bol na obdobie dvoch rokov 2010 - 2012. Následne v roku 2013 nastala fáza vyhodnotenia jednotlivých cieľov a opatrení, ako aj vyhodnotenia efektivity celého procesu KP SS na území mesta. V procese poslednej fázy prvého komunitného plánovania došlo k vytvoreniu organizačnej štruktúry riadenia procesu plánovania 2. Komunitného plánu sociálnych a súvisiacich služieb mesta Ružomberok na roky 2015 – 2017.

3 KP SS bol spracovaný na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom boli zohľadnené miestne špecifiká a potreby občanov v oblasti sociálnych služieb. 3. Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb mesta Ružomberok na obdobie rokov 2018 – 2022 nadväzoval na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Ružomberok na roky 2015 – 2022, schválený uznesením MsZ č. 125/2015 zo dňa 8. 7. 2015.

Komunitný plán mal stanovené ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, ktoré mapovali všetky verejné, súkromné a dobrovoľné subjekty z hľadiska aktivít, smerujúcich k naplneniu vytýčených cieľov.

3. KP SS bol vypracovaný na obdobie rokov 2018 – 2022 a predstavoval tzv. strednodobý strategický dokument, ktorý bol schvaľovaný mestským zastupiteľstvom a bol spracovaný v súlade s požiadavkami zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Obdobie rokov 2018 a 2022 bolo pre sociálne služby veľmi náročné z dôvodu nového prenosného respiračného ochorenia spôsobeného koronavírusom (COVID-19). Od 6.3.2020 boli poskytovatelia sociálnych služieb vyzvaní Regionálnym úradom verejného zdravia („ďalej RUVZ“) na zabezpečenie zákazu styku klientov s verejnosťou. Od 9.3.2020 boli zatvorené nielen všetky školy ale aj zariadenia sociálnych služieb. V súvislosti s narastajúcimi počtami nakazených schválila Vláda SR vyhlásenie núdzového stavu pre oblasť zdravotníctva. Aj v roku 2021 pokračovala mimoriadna situácia súvisiaca s pandémiou COVID-19, ktorá výrazne ovplyvnila fungovanie a činnosť zariadení sociálnych služieb, terénnych sociálnych služieb aj denných centier. Z dôvodu nečinnosti záujmových organizácií, občianskych združení či neziskových organizácií boli mestom pre sociálnu oblasť poskytnuté len minimálne dotácie na ich činnosť.

Keďže v tomto období rokov 2020 -2021 nebolo možné naplňať niektoré opatrenia, tieto budú zaktualizované a po vyhodnotení celého KP SS budú navrhnuté nové postupy ich naplnenia, ktoré sa prípadne prenesú do nového KP SS na ďalšie obdobie.

KP SS Mesta Ružomberok na roky 2018 - 2022 je rozdelený už len na štyri cieľové skupiny a ich potreby, čo v konečnom dôsledku vyústilo do 13 cieľov a 31 opatrení.

Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 1 – Deti, mládež a rodina

CIEĽ 1.1 Podporovať, rozširovať a udržať služby krízovej intervencie		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
1.1. Podporovať, rozširovať a udržať služby krízovej intervencie	1.1.1 Podporiť vznik núdzového bývania a domova na pol ceste v meste Ružomberok.	Splnené: zriadené nové Centrum pomoci Dorka / Pod skalami pozostáva z domova na pol ceste a zariadenia núdzového bývania – útulku pre mladých dospelých mužov. Účelom je poskytovanie komplexnej sociálnej starostlivosti osobám, ktoré sa nemajú kam vrátiť a nemajú zabezpečené bývanie.
	1.1.2 Prevencia sociálnej izolácie detí a rodín ohrozených závislosťami.	Splnené: rôzne aktivity boli a naďalej sú zamerané na poskytovanie pomoci deťom ohrozeným závislosťami, ako aj ich rodinám prostredníctvom NDCPaR - RK PREROD, čím sa skvalitňuje ich prirodzené prostredie. Realizovali sa koordinačné stretnutia subjektov pracujúcich s rizikovými skupinami detí, mládežou a rodinu na území mesta. V rámci činnosti NDCPaR, ktoré aktívne pracovalo s klientmi aj počas pandemického obdobia, najmä formou on-line a telefonického kontaktu, výchovno-rekreačných a rekreačných aktivít vo vonkajšom prostredí v menších skupinkách sa uskutočňovala prevencia sociálnej izolácie detí a ich rodín a zabráňovalo sa prehlbovaniu osobných, psychických a sociálnych problémov týchto obyvateľov.
	1.1.3 Zlepšiť podmienky pre výkon terénnej sociálnej služby.	Splnené: Terénni soc. pracovníci riešili špecifické situácie problémových jednotlivcov, rodín a komunity poskytovaním poradenstva, pomoci pri zabezpečení základných potrieb pre občanov v nepriaznivej sociálnej situácii, poskytovali základné, odborné aj špeciálne sociálne poradenstvo, zabezpečovali materiálnu a finančnú pomoc od OZ, Nadácií, neziskových organizácií, sponzorov, inštitúcií.... pre 375 občanov: V roku 2018 (60); 2019 (58); 2020 (113); 2021 (72); 2022 (72). Napri.: len za roky 2020-2022 sa podarilo TSP získať finančné prostriedky pre sociálne znevýhodnené rodiny vo výške 16 222,50 € na zmiernenie ich nepriaznivých sociálnych podmienok, okrem materiálnej pomoci (PC – v období Covidu na on-line vzdelávanie detí, bicykle, školské potreby, ošatenie, obuv, hygienické potreby, potraviny...)

		Posilniť výkon terénnej sociálnej práce bolo potrebné a aktualizovať jej formu v pandemickom období najmä z dôvodu eliminácie prístupu ku klientom v inštitucionálnom prostredí (školy, úrady, zariadenia). Prostredníctvom projektu rozvinutia terénnej sociálnej služby – mobilný nízkoprah - prepojenia odborníkov a organizácií (terénny soc. pracovníci, komunitné centrá, soc. služby, neziskové organizácie) pracujúcich s klientmi sme rozvinuli od roku 2021 funkčnú terénnu soc. službu na sídliskách (Roveň, Klačno) a v oblasti, kde žije zvýšený počet občanov ohrozených soc. vylúčením (Rybárpole).
	1.1.4 Realizácia terénnych programov pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia (KC).	Splnené: realizované prostredníctvom KC Úsmev ako dar formou rôznych programov vykonávaných v komunitných centrách a ako aj mimo priestorov komunitných centier, organizovaním pravidelných aktivít zameraných na podporu a rozvoj talentov u detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. KC BJB – registrovaná sociálna služba krízovej intervencie, ambulantná a terénna forma - prostredníctvom terénneho programu.

CIEĽ 1.2: Podporovať rozvoj sociálnych, poradenských, formačných služieb a voľnočasových aktivít

CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
1.2 Podporovať rozvoj sociálnych, poradenských, formačných služieb a voľno-časových aktivít	1.2.1 Udržať, podporiť a rozvíjať terénnu sociálnu prácu v meste Ružomberok.	Splnené: Mesto získalo projekt TSP , na základe výzvy Implementačnej agentúry MPSVaR SR na udržanie pracovných miest pre dvoch terénnych sociálnych pracovníkov, ktorých činnosť v teréne je nezastupiteľná. Svojou prácou zmierňujú ale aj odstraňujú nepriaznivé životné situácie občanov. Vykonávajú činnosti v prospech presadzovania práv a právom chránených záujmov pre znevýhodnené skupiny obyvateľov na lokálnej aj regionálnej úrovni. Aktívne vyhľadávajú a kontaktujú osoby a rodiny zo sociálnymi problémami z lokality, prioritne osoby z MRK a ľudí bez domova. Vykonávajú činnosti súvisiace s posudzovaním životnej situácie človeka, skupiny v kontexte spoločenskej, ekonomickej, politickej situácie v lokalite,

		v regióne, v spoločnosti. Spolupracujú s inými subjektmi a zároveň zintenzívnili spoluprácu medzi biologickou rodinou a subjektom poskytujúcim sociálne a poradenské služby. Terénna sociálna služba mobilného nízkoprahu naďalej pokračuje v činnosti v lokalitách. (Roveň, Klačno, Rybárpole) Nosko centrum: sociálna služba včasnej intervencie. Služba je vykonávaná predovšetkým terénnou formou.
	1.2.2 Zlepšenie priestorových podmienok pre stretávanie sa náhradných rodín.	Nesplnené: Počas sledovaného obdobia 2018 - 2022 sa nezrealizovala rekonštrukcia hygienických zariadení. Zrealizovala sa rekonštrukcia strechy na budove Madačova 3, kde sídlia TSP, KC Úsmev ako dar a základná umelecká škola. Kancelária TSP a spoločné priestory sa po vytopení svojpomocne prostredníctvom KC Úsmev ako dar a pracovníkov aktivačných prác vymaľovali a zútulnili, čím sa vytvorili podmienky na podporu talentu, rôznych vzdelávacích a podporných aktivít detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Tieto priestory, ktoré nie sú vhodne vybavené (ani nábytkom ale ani technickým vybavením) slúžia na stretávanie sa náhradných rodín. (Kluby náhradných rodín) a táto miestnosť slúži aj ako kancelária pre pracovníkov MOPS .
	1.2.3 Podpora skupinovej práce.	Splnené: trvá - práca so skupinou ukrajinských rodín, žien; práca so seniormi – Ateliér vo Vile.
	1.2.4 Podpora voľno-časových aktivít detí	Splnené: práca KC, RK PREROD, subjekty (ktoré získali fin. podporu v rámci dotácií).

CIEĽ: 1.3 Podpora zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
1.3 Podpora zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	1. 3.1 Skvalitniť a zefektívniť poskytovanie sociálnej služby pre deti do troch rokov veku.	Splnené: naplnenosť DJ 100%. Je to ústretová sociálna služba k pracovnému, rodinnému i osobnému životu, k zvýšeniu zamestnanosti osôb s rodičovskými povinnosťami.

Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 2 – Dospelí, seniori a občania so zdravotným znevýhodnením

CIEĽ: 2.1 Bezbariérovosť – dlhodobá koncepcia skvalitňovania života osôb v meste Ružomberok		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
2.1 Bezbariérovosť – dlhodobá koncepcia skvalitňovania života osôb v meste Ružomberok	2.1.1 Uplatňovať pravidlá pre odstraňovanie sociálnych, architektonických, komunikačných a vzdelávacích bariér.	Trvá- Bezbariérovosť ešte stále nie je v našom meste samozrejmosťou. 1.12.2002 nadobudla účinnosť Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z.z. V jej štvrtej časti sú stanovené podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby používané osobami so spomínanými obmedzeniami. Jej problémom je, že rieši len aktuálny stav, tzn. budovy, ktoré sa idú stavať.

CIEĽ: 2.2 Zriadenie komplexu sociálno-zdravotne a sociálno-právnych služieb		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
2.2 Zriadenie komplexu sociálno-zdravotne a sociálno-právnych služieb	2.2.1 Podporovať zriadenie centra sociálnych služieb – ambulantná forma.	Nesplnené: trvá. Nahrádza: Nosko Centrum: predškolská starostlivosť, špeciálna MŠ, špecializované poradenstvo, prevencia, rehabilitácia, sociálne služby, odborné činnosti.
	2.2.2 Vypracovať projektovú dokumentáciu a	Nesplnené: projektová dokumentácia sa mala vypracovať v roku 2023, čo bolo aj v návrhu rozpočtu pre tento rok.

	realizovať rekonštrukciu vybraného objektu.	
CIEĽ: 2.3 Rozšíriť existujúce sociálne a súvisiace služby pre dospelých, seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
2.3 Rozšíriť existujúce sociálne a súvisiace služby pre dospelých, seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením	2.3.1 Rozšíriť terénne sociálne služby poskytovateľov na území mesta Ružomberok.	Splnené: zapojením sa do projektov Opatrovateľská služba v meste I. a II. sa podarilo udržať počet opatrovateľov poskytujúcich soc. služby priamo v domácnosti klientov, sumou takmer 1 mil. eur za uvedené obdobie.
	2.3.2 Podporovať vytvorenie Denného stacionára pre deti a mládež so zdravotným postihnutím	Nesplnené: trvá.
	2.3.3 Rozšíriť existujúce sociálne služby o novú pobytovú službu.	Nesplnené: Aktuálne: na MsZ sa vytvorila pracovná skupina, ktorá získala politickú podporu väčšiny poslancov čím mala garantovať participáciu samosprávy v procese naplňania tohto cieľa.
	2.3.4 Rozšírenie podporných sociálnych služieb	Čiastočne splnené: - Forma podpory neverejných poskytovateľov sociálnych služieb finančným príspevkom na prevádzku sociálnej služby (v zmysle zákona 448/2008 Zb. o sociálnych službách). Za hodnotené obdobie príspevok mesta pre neverejného poskytovateľa – SpKCH za sociálne služby poskytované v Dennom stacionári Lisková činila 10 746,26 €. V roku 2022 sa vyplatil finančný príspevok na prevádzku soc. služby ďalším poskytovateľom v celkovej výške 5 343,40 €

	2.3.5 Podporovať voľnočasové aktivity seniorov a osôb so zdravotným postihnutím.	Čiastočne splnené: trvá. Podporované z rozpočtu mesta a v rámci dotačných schém mesta (dotácie). V roku 2018: (2 000,- €); 2019: (1 900,- €); 2020: (1 105,- €); 2021: (1 480,- €); 2022: (2 170,- €). Na podporu voľno-časových aktivít chýba vhodný objekt, nakoľko objekt na Ul. Majere kapacitne nepostačuje.
	2.3.6 Aktivizácia seniorov zameraná na osvetu a vzdelávanie v rôznych oblastiach.	Splnené: Trvá. Zmluva o spolupráci medzi KU a Mestom Ružomberok, vzdelávanie - Univerzita tretieho veku. Počítačové a pamäťové kurzy pre seniorov poskytuje Centrum celoživotného vzdelávania, ktoré mesto podporilo formou dotácií vo výške 1 850,- €. Mesto Ružomberok zabezpečovalo v období pred pandémiou (2018 – 2019) jedenkrát v týždni cvičenia s fyzioterapeutkou pre seniorov.

CIEĽ: 2. 4 Podporovať profesionalizáciu pracovníkov v sociálnych službách		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
2. 4 Podporovať profesionalizáciu pracovníkov v sociálnych službách	2.4.1 Zabezpečiť možnosť odborného a osobnostného rastu zamestnancov oddelenia sociálnych služieb a zdravotníctva.	Splnené: Všetci zamestnanci oddelenia SSaZ mali v uvedenom období možnosť priebežne udržiavať, zdokonaľovať a dopĺňať si požadované vedomosti a schopnosti potrebné na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb formou rôznych vzdelávacích aktivít, školení, webinárov, on line vzdelávaní a pod. Dvaja zamestnanci ukončili kurz sociálnej rehabilitácie pre napĺňanie jednotlivých indikátorov kvality poskytovanej sociálnej služby krízovej intervencie v útulku. Aktuálne prebieha špecializačný vzdelávací program zameraný na posudkovú činnosť, ktorého sa zúčastňuje sociálna pracovníčka z oddelenia

Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 3 – Občania ohrození závislosťami

CIEĽ 3.1 Realizácia primárnej, sekundárnej a terciárnej prevencie sociálno-patologických javov v komunite		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
3.1 Realizácia primárnej, sekundárnej a terciárnej prevencie sociálno-patologických javov v komunite	3.1.1 Pomoc a podpora pri výchovných problémoch detí ohrozených sociálno-patologickými javmi v prirodzenom a školskom prostredí.	Čiastočne splnené: trvá. NDCPDaR - RK PREROD poskytuje a vykonáva činnosti v zmysle zákona č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a kuratele, č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a č. 36/2005 Z.z. o rodine. Pracuje ambulantnou formou s deťmi, rodinou, so skupinou, komunitou prostredníctvom preventívneho, resocializačného a podporného programu. Na ZŠ a SŠ sa realizuje primárna a sekundárna prevencia drogových závislostí. NDCPDaR a CPPPaP poskytujú špeciálne poradenstvo klientom s problémovým správaním, s poruchami správania a tým, ktorí experimentujú s drogou. <u>Toto opatrenie nebolo naplnené</u> v bode – Zvýšiť rozsah a kvalitu poskytovanej SS - navýšenie počtu zamestnancov o 1 odborného sociálneho pracovníka v NDCPDaR. NOSKO CENTRUM: prevencia drogových závislostí a prevencia sociálno-patologických javov.

CIEĽ: 3.2 Podpora a rozvoj existujúcich sociálnych služieb		
CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
3.2 Podpora a rozvoj existujúcich sociálnych služieb	3.2.1 Udržať a skvalitniť pobytovú sociálnu službu krízovej intervencie v Útulku pre občanov bez prístrešia.	Splnené: rozšírenie a obnova ubytovacích priestorov útulku V období rokov 2020 a 2021 prebiehala v zariadení kontrola kvality poskytovanej sociálnej služby, ktorú vykonalo MPSVaR. Na základe výsledkov kontroly bolo potrebné dopracovať niektoré dokumenty, zvýšiť odborne vzdelanie zamestnancov a vykonať niektoré technické úpravy priestorov. (boli vymaľované priestory útulku, vymenené zárubne, radiátory, vaničky v sprchovacom kúte, dvere). V ďalšom období boli zakúpené nové šatníkové skrine pre klientov, nové postele, nočné stolíky a poličky. Novým nábytkom sa vylepšili priestory kancelárie

		správco. Zabezpečil sa výdaj jedného teplého jedla denne - polievky pre klientov a pre občanov žijúcich na ulici. Dvaja zamestnanci sa zúčastnili kurzu sociálnej rehabilitácie, čím si zvýšili svoju odbornosť.
	3.2.2 Podporovať a rozvíjať činnosť sociálnej výdajne Potravinovej banky	Splnené: PB Slovenska prešla v roku 2019 väčšou zmenou – bola presťahovaná do nových priestorov na ul. Madačova 3 a mesto zakúpilo osobné auto (Dacia Logan) v hodnote 10 500,- pre potreby výdajne a oddelenia sociálnych služieb . Tovar do výdajne je vozený z OC Tesco, rozšírila sa ponuka o tovar poskytovaný občasne z OC Billa.

CIEĽ: 3.3 Sieťovanie a rozvoj služieb sekundárnej prevencie

CIEĽ	OPATRENIA	VYHODNOTENIE
3.3 Sieťovanie a rozvoj služieb sekundárnej prevencie	3.3. 1 Podporovať Ružomerský abstinčný klub.	Splnené: Mesto každoročne (okrem roku 2020) podporovalo RAK formou dotácie poskytovanej na víkendové športové hry a terapie. V roku 2018 (1 000,-€); 2019 (800,-€); 2021 (870,-€); 2022 (700,-€)
	3.3.2 Podporovať Spolok abstinujúcich „Iskierka“.	Nesplnené: ukončili svoju činnosť.
	3.3.3 Podporovať všetky iniciatívy smerujúce k vytvoreniu protialkoholickéj zachytnej izby.	Nesplnené: chýbajúce legislatívne normy.
	3.3.4 Zvýšiť informovanosť o svojpomocných skupinách a podporiť spoluprácu všetkých skupín pracujúcich so závislosťami.	Splnené: zriadená postresocializačná skupina v Nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu. Skupina funguje pre osoby experimentujúce s návykovými látkami ako aj pre abstinujúcich klientov.

Ciele a opatrenia pracovnej skupiny 4 – Občania ohrození civilizačnými ochoreniami

CIEĽ: 4.1 Primárna, sekundárna, terciárna prevencia civilizačných ochorení		
CIEĽ	OPATRENIE	VYHODNOTENIE
4.1 Primárna, sekundárna, terciárna prevencia civilizačných ochorení	4.1.1 Realizovať edukáciu a poradenstvo občanom mesta.	Nesplnené: trvá.

CIEĽ: 4.2 Sekundárna, terciárna prevencia civilizačných ochorení		
CIEĽ	OPATRENIE	VYHODNOTENIE
4.2 Sekundárna, terciárna prevencia civilizačných ochorení	4.2.1 Edukačno-motivačno-rekondičné pobyty v rámci jednotlivých OZ so zameraním na civilizačné ochorenia.	Splnené: v rámci dotácií na projekty (aktivity) boli jednotlivé žiadosti o dotácie na rekondičné pobyty posudzované a pridelené pre: Slovenský zväz telesne postihnutých, Klub sklerosis multiplex, Únia nevidiacich a slabozrakých. V roku 2018 (1 065,- €); 2019 (1500,- €); 2021 (2 700,- €); 2022 (1700,- €).
	4.2.2 Vzdelávanie v oblasti diétného stravovania podľa odporúčaní WHO pre prevenciu civilizačných ochorení.	Nesplnené: trvá.
	4.2.3 Organizovanie preventívnych aktivít podľa odporúčaní WHO pre prevenciu civilizačných ochorení.	Splnené: aktivity organizované spoločenskými organizáciami a občianskymi združeniami. Mesto každoročne prispievalo na podporu týchto aktivít formou dotácií.

CIEĽ: 4.3 Zlepšenie kvality života rodín a detí s poruchou autistického spektra		
CIEĽ	OPATRENIE	VYHODNOTENIE
4.3 Zlepšenie kvality života rodín a detí s poruchou autistického spektra	4.3.1 Poradenstvo, edukácia a voľnočasové aktivity pre rodičov s deťmi s autizmom	Splnené: podpora formou dotácii pre voľno-časové aktivity detí s autizmom. V roku: 2018 (2 000,- €); 2019 (1 500,- €); 2021 (1 000,- €); 2022 (1 000,- €)

DOTAZNÍK

Vážení Ružomberčania,

dotazník, ktorý Vám dávame do pozornosti, pripravilo Mesto Ružomberok, expertná skupina a pracovné skupiny komunitného plánovania sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024-2030 v spolupráci s Katedrou sociálnej práce PF KU v Ružomberku.

Jeho cieľom je poskytnúť občanom priestor na vyjadrenie svojich názorov na sociálne otázky a problémy, ktoré sa nás všetkých dotýkajú.

V súčasnosti Mesto Ružomberok pripravuje nový Komunitný plán sociálnych služieb mesta Ružomberok na roky 2024-2030 a jeho súčasťou je zisťovanie Vašich potrieb a názorov na poskytovanie sociálnych služieb na území mesta. Získané údaje budú jedným z hlavných informačných zdrojov potrebných pre vznik plánu sociálnych služieb.

Cieľom komunitného plánovania je pomenovať sociálne problémy mesta a zvoliť ich stratégiu riešenia v Ružomberku. V procese plánovania je nevyhnutný aktívny dialóg k daným problémom v **spolupráci mesto – občania – poskytovatelia sociálnych služieb**. Vyplnením tohto anonymného dotazníka prispějete aj Vy k spracovaniu analýzy, ktorá bude základom k vypracovaniu priorit a odporúčaní v rámci uvedeného dokumentu. **Ďakujeme za Vašu ochotu a čas.**

DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE:

I. Pohlavie:

- a) Žena
- b) Muž

II. Vek: (vpíšte prosím)

.....

III. Vzdelanie (ukončené):

- a) Neukončené základné
- b) Úplné základné
- c) Výučný list
- d) Stredoškolské bez maturity
- e) Stredoškolské s maturitou
- g) Vysokoškolské

IV. Socio-ekonomický status:

- a) Zamestnaná/ý
- b) Nezamestnaná/ý
- c) SZČO
- e) Študent
- f) Dlhodobý PN alebo ťažko zdravotne postihnutý/á, invalidný dôchodca
- g) Starobný dôchodca
- h) Materská/rodičovská dovolenka
- j) Iné.....(doplňte)

V. Váš stav:

- a) Slobodná/ý
- b) Vydatá/ženatý
- c) Rozvedený/á
- d) Vdova/vdovec
- e) Žijúci s partnerom/partnerkou mimo manželstva
- f) Iné(doplňte)

1. V nasledujúcej tabuľke Vám ponúkame prehľad sociálnych služieb podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Uveďte prosím **VPÍSANÍM KRÍŽIKA**, ktoré služby využívate Vy, alebo niekto z Vašej rodiny a o ktoré služby by ste v prípade ich existencie v meste Ružomberok, mali záujem (uvažujte v kontexte najbližších 6 rokov).

Druhy sociálnych služieb	Využívam / Využíva niekto z mojej rodiny	Mal/a by som záujem
SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE		
Nízkoprahové denné centrum		
Komunitné centrum		
Útulok		
Domov na polceste		
Zariadenie núdzového bývania		
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu		
SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI		
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa		
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti		
Služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života		
Služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa		
Služba včasnej intervencie		
SOCIÁLNE SLUŽBY PRE SENIOROV, OBČANOV S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM		
Zariadenie pre seniorov		
Zariadenie opatrovateľskej služby		
Rehabilitačné stredisko		
Domov sociálnych služieb		
Špecializované zariadenie		
Denný stacionár		
Domáca opatrovateľská služba		
Prepravná služba		
Požičiavanie pomôcok		
SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ		
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií		
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci		
PODPORNÉ SLUŽBY		
Odlahčovací služba		
Poskytovanie sociálnej služby v jedálni		
Poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny		

2. Ste ako občan mesta Ružomberok dostatočne informovaný/á o existujúcich sociálnych službách?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Nevieť posúdiť

3. Odkiaľ by ste privítali informácie o sociálnych službách? (môžete označiť aj viac možností)

- a) Organizácia poskytujúca sociálnu službu
- b) Mestský úrad
- c) Priatelia, známi, rodina
- d) Školy, vzdelávacie inštitúcie
- e) Všeobecný/odborný lekár
- f) Iné

.....
(doplňte)

4. Aká forma informovanosti je podľa Vášho názoru najvhodnejšia? (môžete označiť aj viac možností)

- a) Osobný kontakt na príslušnom úrade/v zariadení
- b) Letáky v poštových schránkach, informačné tabule, plagáty
- c) Internet, teletext
- d) Regionálne periodiká
- e) Mestská televízia, rozhlas
- f) Iná forma

.....
(doplňte)

5. Vyjadrite Váš názor, ktorým skupinám osôb by sa podľa Vášho názoru mala v meste Ružomberok venovať zvýšená pozornosť? (označte prosím **VPÍSANÍM KRÍŽIKOM**, môžete označiť aj viac možností)

Seniori/dôchodcovia	
Rodiny s deťmi	
Deti a mládež	
Osoby so zdravotným znevýhodnením	
Ľudia bez domova	
Osoby závislé od alkoholu a drog	
Etnické menšiny	
Osoby zo sociálne znevýhodneného prostredia	
Cudzinci a azylanti	

Riziková a problémová mládež	
Samoživitelia/ neúplné rodiny	
Ľuďom v terminálnom štádiu ochorenia	
Iná skupina osôb (uved'te v riadku nižšie)	

.....

Na nasledujúcu otázku odpovedajte len v prípade, ak Vy alebo niekto z Vašej rodiny využíva sociálne služby:

6. Ako ste vo všeobecnosti spokojná/ý s kvalitou poskytovanej sociálnej služby alebo sociálnych služieb?

- a) Veľmi spokojná/ý
- b) Spokojná/ý
- c) Ani spokojný ani nespokojný
- d) Nespokojná/ý
- e) Veľmi nespokojná/ý

7. Pokiaľ ste označili možnosť D alebo E, prosím uveďte dôvod Vašej nespokojnosti. (pokiaľ chcete môžete uviesť konkrétnu sociálnu službu-zariadenie)

.....

.....

.....

8. Vyjadrite svoj názor, na čo by sa malo mesto Ružomberok zamerať pri snahe zlepšiť život svojich občanov (označte ľubovoľné množstvo možností):

- a) Sebestačnosť pri samoobslužných úkonoch
- b) Bývanie
- c) Fyzické zdravie
- d) Psychické zdravie
- e) Zamestnanie / vytváranie pracovných možností
- f) Vzdelávanie
- g) Rozvoj osobnosti, schopností a zručností
- h) Vytvoriť priestor na stretávanie sa s inými ľuďmi
- i) Poradenstvo
- j) Možnosť výberu sociálnej služby

9. Na nasledujúcom mieste môžete vyjadriť svoje návrhy a postrehy, ktoré by sa týkali komunitného plánovania do roku 2030 alebo sociálnej situácie občanov v meste Ružomberok:

.....

.....

.....

Ďakujeme Vám za vyplnenie dotazníka.

Vyplnením a odovzdaním anonymného dotazníka sa zapojíte do komunitného plánovania sociálnych služieb v Ružomberku na roky 2024-2030!

Akčný plán KPSS

Strategický cieľ 1. Vytvoriť priaznivé životné podmienky pre rodiny s deťmi a mládežou z rôznorodého prostredia				
Špecifický cieľ 1.1 Rozvíjať a skvalitňovať sociálne služby na podporu rodiny s deťmi				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
1.1.1	Skvalitniť a zefektívniť poskytovanie sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (detské jasle)	1.Podporovať modernizáciu prostredníctvom zavádzania inovatívnych prvkov do výchovnovzdelávacieho procesu v detských jasliach	Zrealizované aktivity smerujúce k modernizácii detských jaslí	
		2. Monitorovať obsadenosť detských jaslí	Percentuálne využitie kapacity detských jaslí	
		3.Zabezpečovať pravidelné vzdelávanie príslušných zamestnancov	Počet absolvovaných vzdelávaní/supervízií Počet zapojených zamestnancov do vzdelávania	
1.1.2	Podporovať spoluprácu so zariadením včasnej intervencie	1.Spolupracovať so zariadením včasnej intervencie	Počet pracovných stretnutí v rámci spolupráce so zariadením včasnej intervencie	
Špecifický cieľ 1.2 Pomáhať deťom ohrozeným sociálnym vylúčením a možným vznikom patológií k ich funkčnosti a integrácii do spoločnosti.				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
1.2.1	Podporovať rozvoj sociálnych, poradenských a voľnočasových aktivít	1.Podpora terénnych programov na zmysluplné trávenie voľného času ohrozených detí a tzv. neorganizovanej sídliskovej mládeže	Počet detí a mládeže zapojených do voľnočasových záujmových aktivít	
		2. Pokračovať v realizácii prímestských a pobytových táborov nízkoprahovým denným centrom pre deti a rodinu RK-PREEROD	Počet detí a mládeže zúčastnených v táboroch	
		3.Vytvárať podmienky na prepájanie zdravotnej a sociálnej pomoci pre deti so zdravotným znevýhodnením a ich rodičov (vyhradiť určitý počet miest v dennom stacionári)	Počet detí so zdravotným znevýhodnením využívajúcich službu denného stacionára	
1.2.2	Podporiť udržiavanie rodinných väzieb detí z CDR s cieľom ich návratu do prirodzeného rodinného prostredia	1.Poskytovať príspevok na dopravu do CDR pre rodičov umiestnených detí	Počet poskytnutých príspevkov pre rodičov na dopravu do CDR Výška poskytnutých príspevkov pre rodičov na dopravu do CDR	
		2.Poskytovať príspevok na osamostatnenie sa mladého dospelého pri odchode z CDR	Počet poskytnutých príspevkov na osamostatnenie sa mladého dospelého	

			Výška poskytnutých príspevkov na osamostatnenie sa mladého dospelého	
		3.Realizovať preventívne aktivity zamerané na úpravu a obnovu rodinných pomerov vrátane bytových a sociálnych pomerov dieťaťa	Počet zrealizovaných preventívnych aktivít	
Špecifický cieľ 1.3 Podporovať a rozširovať služby krízovej intervencie				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
1.3.1	Rozvíjať terénnu sociálnu prácu a poradenstvo	1.Pokračovať v terénnej sociálnej práci so zameraním na rodiny v kríze	Počet vykonaných šetrení v rodine	
		2.Spolupracovať s inými organizáciami a inštitúciami zameranými na rodinu (napr. ÚPSVaR, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb)	Realizácia aktivít a programov s priamym zapojením alebo s podporou mesta	
		3.Poskytovať základné sociálne poradenstvo	Počet rodín, ktorým bolo poskytnuté základné sociálne poradenstvo	
		4.Podporovať koordináciu spolupráce poskytovateľov služieb pre rodiny s deťmi	Realizácia aktivít a programov s priamym zapojením alebo s podporou mesta	
		5. Skvalitniť priestorové podmienky pre výkon terénnej sociálnej práce	Výška finančných prostriedkov vynaložených na rekonštrukciu objektu	
1.3.2	Podporovať a rozširovať sociálnu službu krízovej intervencie poskytovanú v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu RK-PREROD	1.Personálne posilniť tím RK-PREROD	Navýšenie počtu zamestnancov centra	
		2.Koordinovať subjekty pracujúce s deťmi a mládežou	Počet zorganizovaných stretnutí s inými organizáciami pracujúcimi s deťmi a mládežou	
		3.Rozšíriť poskytovanie mobilnej služby prostredníctvom karavanu do viacerých lokalít mesta Ružomberok	Počet stanovísk mobilného nízkoprahu	
		4.Zvyšovať získané externé zdroje na činnosť centra	Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov	
1.3.3	Podporiť zriadenie núdzového bývania	1.Vyhľadať vhodnú budovu	Začatie prevádzkovania sociálnej služby	
		2. Spolupráca so subjektami, ktoré túto sociálnu službu poskytujú		
		3.Nevyhnutná rekonštrukcia priestorov		
		4.Preádzkovanie sociálnej služby min. pre 3 rodiny s maloletými deťmi	Počet prijímateľov sociálnej služby	
1.3.4	Podporiť zriadenie domova na polceste	1.Vyhľadať vhodnú budovu	Začatie prevádzkovania sociálnej služby	

		2. Spolupráca so subjektami, ktoré túto sociálnu službu poskytujú		
		3. Nevyhnutná rekonštrukcia priestorov		
		4. Prevádzkovanie sociálnej služby pre 5 žien	Počet prijímateľov sociálnej služby	
Špecifický cieľ 1.4 Podporovať budovanie zdravého vzťahu rodič – dieťa, posilňovať rodičovské kompetencie a vytvárať priestor na zamedzenie sociálnej izolácie rodín				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
1.4.1	Vzdelávacie aktivity pre rodičov	1. Realizovať informačné a odborné stretnutia pre rodičov	Počet zrealizovaných aktivít pre rodičov	
		2. Podporiť svojpomocné skupiny rodičov	Počet zúčastnených rodičov	

Strategický cieľ 2. Skvalitniť a rozšíriť sociálne služby pre seniorov a osoby zdravotne znevýhodnené a zvýšiť kvalitu ich života				
Špecifický cieľ 2.1 Rozšíriť existujúce sociálne služby pre seniorov a osoby zdravotne znevýhodnené				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
2.1.1	Rozšíriť sociálne služby o novú pobytovú sociálnu službu	1. Vybudovať nové zariadenie sociálnych služieb – zariadenie pre seniorov a/alebo zariadenie opatrovateľskej služby	Počet vytvorených miest v pobytových zariadeniach Počet prijímateľov pobytovej sociálnej služby	
		2. Podporovať zriadenie nového pobytového zariadenia sociálnych služieb neverejným poskytovateľom sociálnych služieb na území mesta Ružomberok	Počet vytvorených miest v pobytových zariadeniach Počet prijímateľov pobytovej sociálnej služby	
2.1.2	Rozšíriť sociálne služby o novú ambulantnú sociálnu službu	1. Pripraviť dokumentáciu, ktorá bude obsahovať stavebné plány k prestavbe vybraného areálu	Počet vytvorených miest v zariadení Počet prijímateľov ambulantnej sociálnej služby	
		2. Realizovať rekonštrukciu vybraného objektu		
		3. Registrovať sociálnu službu		
		4. Prevádzkovať sociálnu službu		
2.1.3	Podporovať sociálne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi	1. Spolupracovať s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb a finančne podporovať ich činnosť	Počet prijímateľov sociálnych služieb Výška poskytnutých finančných príspevkov neverejným poskytovateľom z rozpočtu mesta	
		2. Pomáhať pri začatí poskytovania novej sociálnej služby neverejným poskytovateľom na území mesta Ružomberok		

		3. Podporovať spoluprácu verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb		
2.1.4	Zlepšiť dostupnosť a rozšíriť rozsah sociálnych služieb	1. Podporovať neverejných poskytovateľov ako napr. Slovenský červený kríž alebo Spišská katolícka charita, resp. iných pri začatí prevádzkovania uvedených sociálnych služieb	Počet občanov, ktorým bola zapožičaná zdravotná/ kompenzačná pomôcka Počet prijímateľov prepravnej služby	
		2. Poskytovať finančný príspevok na prevádzku v zmysle zákona o sociálnych službách	Výška finančného príspevku neverejnému poskytovateľovi z rozpočtu mesta	
2.1.5	Rozšíriť sociálne služby o sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií	1. Spolupracovať s organizáciami poskytujúcimi uvedenú sociálnu službu	Počet prijímateľov sociálnej služby	
		2. Zabezpečiť informovanie občanov o uvedenej sociálnej službe		
Špecifický cieľ 2.2 Zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
2.2.1	Pokračovať v skvalitňovaní starostlivosti o klienta v domácom prostredí	1. Zabezpečiť udržateľnosť opatrovateľskej služby	Počet prijímateľov opatrovateľskej služby	
		2. Pomáhať klientom pri vybavení odľahčovacej služby	Počet klientov, ktorým bola poskytnutá pomoc pri vybavení odľahčovacej služby	
		3. Pokračovať v získavaní finančných prostriedkov na podporu opatrovateľskej služby a terénnej sociálnej práce z externých zdrojov	Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov	
		4. Podporovať zabezpečenie prípravy a rozvoz stravy do domácnosti klientov	Počet klientov, ktorým je zabezpečovaná príprava a rozvoz stravy do domácnosti	
2.2.2	Podporovať profesionalizáciu pracovníkov v sociálnych službách	1. Implementovať a dodržiavať schválené postupy podmienok kvality sociálnych služieb do praxe	Počet absolvovaných vzdelávaní Počet zrealizovaných supervízií Počet zamestnancov zapojených do vzdelávaní/supervízií	
		2. Realizovať pravidelné vzdelávanie príslušných zamestnancov		
		3. Zvyšovať odborné a kvalifikačné predpoklady zamestnancov OSSaZ a opatrovateľiek v sociálnych službách mesta Ružomberok		
		4. Realizovať pravidelnú supervíziu		

Špecifický cieľ 2.3 Zvýšiť kvalitu života seniorov a osôb zdravotne znevýhodnených				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
2.3.1	Vytvárať priaznivejšie podmienky na činnosť denných centier (tzv. Kluby dôchodcov) a klubov pre osoby so zdravotným znevýhodnením	1. Pravidelné stretnutia seniorov v denných centrách a kluboch	Počet zrealizovaných aktivít, programov, prezentácií činností denných centier a klubov	
		2. Pravidelné stretnutia osôb zdravotne znevýhodnených za účelom výmeny rôznych informácií týkajúcich sa napr. zdravotných pomôcok, zmien v legislatíve a pod.		
		3. Realizovať pohybové a voľnočasové aktivity, tvorivé dielne, a pod.		
		4. Pokračovať v organizácii každoročných stretnutí s jubilantami	Počet zúčastnených/obdarovaných jubilantov	
		5. Podporovať spoluprácu jednotlivých organizácií združujúcich seniorov/dôchodcov/osoby zdravotne znevýhodnené		
2.3.2	Aktivizácia seniorov zameraná na osvetu a vzdelávanie v rôznych oblastiach	1. Organizovať prednášky, školenia, workshopy s cieľom rozširovania zručností	Počet vzdelávacích aktivít Počet zapojených seniorov	
2.3.3	Podporiť paliatívnu a hospicovú starostlivosť	1. Podporovať aktivity zamerané na rozšírenie a vykonávanie paliatívnej a hospicovej starostlivosti	Počet podporených organizácií	
Špecifický cieľ 2.4 Bezbariérovosť – dlhodobá koncepcia skvalitňovania života občanov mesta Ružomberok				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
2.4.1	Uplatňovať pravidlá pre odstraňovanie bariér a podporovať bezbariérovú mobilitu	1. Pokračovať v odstraňovaní bariér verejných priestranstiev a budov	Počet odstránených bariér na verejných priestranstvách, mestských komunikáciách a v budovách	
		2. Podporovať bezbariérovú mobilitu	Výška finančných prostriedkov vynaložených na odstránenie bariér	

Strategický cieľ 3. Podporovať sociálnu inklúziu občanov ohrozených vylúčením				
Špecifický cieľ 3.1 Rozšíriť a udržať existujúce sociálne služby krízovej intervencie				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
3.1.1	Udržať a skvalitniť pobytovú sociálnu službu krízovej intervencie v Útulku pre občanov bez prístrešia	1. Pokračovať v poskytovaní sociálnej služby v zariadení	Počet prijímateľov sociálnej služby	
		2. Depistáž potenciálnych klientov zariadenia		
		3. Spolupráca s inými organizáciami zameranými		

		na občanov bez prístrešia, napr. cirkev, dobrovoľníci, neziskové organizácie a pod.		
		4.Skvalitnenie materiálnych a technických podmienok (údržba priestorov, výmena interiérového vybavenia a pod.)	Výška finančných prostriedkov určených na zlepšenie materiálno-technických podmienok	
		5.V prípade potreby zabezpečiť pochovanie občanov bez prístrešia	Počet pochovaných občanov bez prístrešia Výška vynaložených nákladov z rozpočtu mesta na pochovanie občanov bez prístrešia	
3.1.2	Udržať a skvalitniť činnosť výdajne Potravinovej banky	1.Vytvárať priestor na komunikáciu s viacerými obchodnými reťazcami, obchodnými spoločnosťami 2.Aktívne spolupracovať s Potravinovou bankou Slovenska	Počty prijímateľov sociálnej služby Počet dodávateľov zo strany obchodných reťazcov a obchodných spoločností	
3.1.3	Poskytovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie	1.Poskytovať kvalitnú a cielenú terénnu sociálnu službu občanom 2. Získať externé zdroje na zabezpečenie pokračovania terénnej sociálnej služby krízovej intervencie 2.Poskytovať poradenstvo pre všetkých klientov nachádzajúcich sa v krízovej situácii	Počet intervencií poskytnutých prostredníctvom terénnej sociálnej služby Výška získaných finančných prostriedkov z externých zdrojov Počet občanov v kríze, ktorým bola poskytnutá pomoc prostredníctvom terénnej sociálnej služby	
3.1.4	Poskytovať pomoc v núdzi a pomoc pri riešení bytových problémov	1.Podporovať občanov v hmotnej a sociálnej núdzi a poskytovať im aj naďalej jednorazový finančný príspevok 2.Pokračovať v inštitúte osobitného príjemcu 3.Riešiť nepriaznivú bytovú otázku pri narastajúcom počte nových žiadostí o mestský nájomný byt prostredníctvom novej výstavby 4.Aktívne riešiť neplatičov v mestských nájomných bytoch, resp. v prípade nevyužívania mestského nájomného bytu v zmysle schválených zásad uvoľniť byt pre ďalšieho záujemcu o nájomné bývanie	Počet žiadateľov o jednorazovú dávku v hmotnej núdzi/sociálnej núdzi Výška poskytnutých jednorazových dávok v hmotnej núdzi/sociálnej núdzi Počet osôb, pri ktorých je mesto určené ako osobitný príjemca Počet nových žiadostí o mestský nájomný byt Počet pridelených nájomných bytov	

Špecifický cieľ 3.2 Zabezpečiť podporné sociálne služby				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
3.2.1	Zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby v jedálni	1.Podporiť zriadenie jedálne na území mesta Ružomberok 2.Poskytovať stravovanie v jedálni aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti	Počet prijímateľov sociálnej služby Výška finančných prostriedkov vynaložených na túto službu z rozpočtu mesta	
Špecifický cieľ 3.3 Podporiť vznik nových zariadení zameraných na pomoc občanom ohrozeným vylúčením				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
3.3.1	Podporovať organizácie, ktorých cieľom je poskytovanie sociálnej pomoci a poradenstva občanom ohrozeným vylúčením	1.Podporiť vznik resocializačného centra 2.Podporiť vznik centra postpenitenciárnej starostlivosti 3.Podporiť vznik centra sociálnej pomoci	Počet vzniknutých centier	
Špecifický cieľ 3.4 Zlepšiť životnú úroveň Rómov žijúcich na území mesta				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
3.4.1	Vytvoriť priestor na prácu s rodinami MRK	1.Vybudovať komunitné centrum 2. Spolupráca subjektov interaktívnych s cieľovou skupinou a budovanie partnerstiev	Počet komunitných centier Počet intervencií v komunite Počet aktivít a účastníkov v komunitnom centre Počet aktivít na podporu spolunažívania Počet partnerstiev s inými organizáciami, inštitúciami a subjektmi v práci s MRK	
3.4.2	Zamerať sa na preventívne programy a osvetovú činnosť	1.Realizovať preventívne programy zamerané na predchádzanie sociálno-patologickým javom 2.Podporovať osvetovú činnosť zameranú na zdravý životný štýl, prevenciu chorôb a bývanie 3.Zapojiť sa do výzvy na získanie finančných prostriedkov na realizáciu projektov alebo ich realizovať v spolupráci s inými subjektami 4.Preventívne činnosti v rodinách MRK realizovať prostredníctvom terénnej sociálnej práce 5.Pokračovať v spolupráci s cirkvami a charitou 6.Podporovať a spolupracovať s miestnou	Realizácia preventívnych programov a aktivít s priamym zapojením alebo s podporou mesta Ružomberok	

		občianskou poriadkovou službou (MOPS)		
--	--	---------------------------------------	--	--

Strategický cieľ 4. Zvýšiť informovanosť občanov mesta o poskytovaných sociálnych službách				
Špecifický cieľ 4.1 Dostupnosť aktuálnych informácií pre občanov mesta o vývoji a možnostiach sociálnych služieb				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
4.1.1	Vypracovať a následne podľa potreby aktualizovať prehľadný materiál o sociálnych službách v meste Ružomberok	1. Vypracovať a zverejniť informačný materiál, v ktorom budú dostupné, zrozumiteľné a adresné informácie o poskytovaných sociálnych službách pre rôzne cieľové skupiny (v elektronickej, príp. listinnej podobe)	Počet aktualizácií informačného materiálu Možnosti prístupu k materiálu	
		2. Priebežne tento materiál aktualizovať		
		3. Informovať občanov mesta Ružomberok o vývoji a trendoch sociálnych služieb		
		4. Spracovávať podnety, návrhy od občanov mesta vo veci sociálnych služieb	Počet podnetov od občanov	

Prierezové ciele 5.				
Prierezový cieľ 5.1 Rozvoj spolupráce s partnerskými organizáciami v oblasti sociálnych služieb				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
5.1.1	Vytvoriť stabilnú sieť spolupráce na podporu občanov mesta Ružomberok v nepriaznivých sociálnych situáciách	1.Systematická spolupráca partnerských organizácií podľa cieľových skupín obyvateľov	Počet stretnutí Počet partnerov Počet riešení nepriaznivých sociálnych situácií	
		2.Pravidelné pracovné stretnutia so zameraním na riešenie konkrétnych nepriaznivých situácií		
Prierezový cieľ 5.2 Podpora sociálnych služieb a sociálnej práce na komunitnej úrovni, informovanosť a prevencia				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
5.2.1	Vytvoriť aktívnu sieť občianskych aktivít a ostatných sektorov v meste Ružomberok	1. Podporiť participáciu občanov na rozvoji komunitného života a rozhodovacích procesoch v sociálnej oblasti	Počet stretnutí Počet partnerov	
		2. Realizovať podujatia zamerané na podporu spájania sociálnych komunít		

		v meste, prevenciu a podporu duševného zdravia obyvateľov		
		3. Informovať organizácie o grantových možnostiach mesta		
Prierezový cieľ 5.3 Rozširovanie personálnych kapacít v sociálnej oblasti				
	Opatrenia	Aktivity	Merateľný ukazovateľ	Hodnota
5.3.1	Zvýšiť počet pracovníkov pôsobiacich v sociálnej oblasti	1.Prijímanie nových pracovníkov na napĺňanie cieľov a opatrení KPSS mesta Ružomberok na roky 2024-2030	Počet nových pracovníkov Oblasti pôsobenia nových pracovníkov	